

*Milletimizin siyasi, toplumsal hayatında, milletimizin fikri
terbiyesinde rehberimiz ilim ve teknik olacaktır.*

K. Atatürk

**II. ULUSAL SAĞLIK HİZMETLERİ
MESLEK YÜKSEKOKULU
SEMPOZYUMU**

**SUNUM VE POSTER
BİLDİRİ ÖZETLERİ**

2 - 4 EYLÜL 2007

İZMİR

Sempozyum Onursal Başkanı

Prof.Dr. Emin ALICI
Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörü

Sempozyum Bilimsel Kurulu

Yaşar AKÇAY	Mustafa KELLE
Hadi ATALAY	Bekir Z.KOCAZEYBEK
Ahmet D.AYSEV	M.Oğuz KÖKSEL
H.Eray BULUT	Fahri OĞUZKAYA
Turan ÇAKIR	Öznur OYGUN
Mahmut ÇOŞKUN	M.Kemal ÖZBİLGİN
Şenol DANE	Tomris ÖZGÜR
G.Ünsal DÖKMECİ	Hülya S.ÖZDEMİR
Fatih ERBAHÇECİ	Rıdvan ŞEŞEN
Sema ERTUĞ	Zeynep ŞİMŞEK
İclal G. MERAM	Serhat TEKELİOĞLU
Güven GÖRK	Nermin TEKİN
Rabet GÖZİL	Okan TÖRE
M.Sacit GÜLEÇ	Zübeyir TURAN
Ferit GÜRSU	A.Yaşar TURANLI
Gülşen HAŞÇELİK	H.Turgut TUROĞLU
Erdal KARAÖZ	Gülay YEĞİNOĞLU
Erkan KARADAŞ	

Sempozyum Düzenleme Kurulu

A.Erkan BALCI	Sema OĞLAK
Nursun BARUŞ	Selçuk OKTAY
Muharrem DEMİRER	Sabriye OLGUN
Nevin DENİZ	Murat SOYSAL
O.Alpaslan ERGÖR	M.İlgi ŞEMİN
Hasan GÖLBAŞ	Zerrin TAŞTUNÇ
Nevcivan GÜLDAŞ	Şirin YAYLALI
M.Ensari GÜNELİ	Sinan YENAL
Melahat KIZIL	Ayşegül YURT
Deniz KUTLUK	

Sempozyum Sekreteri

Şirin YAYLALI

e-posta : shmyosemp2007@deu.edu.tr

Tlf : (232) 412 47 01 /412 47 22 -32-33

Faks : (232) 277 07 39

Web : 'http://web.deu.edu.tr/shmyo_sempozyum'

Adres: Dokuz Eylül Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

İnciraltı Yerleşkesi 35340

İnciraltı -İZMİR

Değerli katılımcılar,

*En önemli kaynak İNSAN,
En önemli yatırım ise EĞİTİM'dir.*

İnsanın etkin ve verimli olabilmesi ancak kapsamlı bir eğitim-öğrenim tasarımı ile gerçekleştirilebilir. Bunu sağlayacak bir eğitim tasarımı ise uluslararası uyumu, sektörün beklentilerini, mesleki yeterliliği gözeten ve ulusal düzeyde standardı koruyan bir eğitim ile yaşama geçirilebilir.

Mesleğinin gerektirdiği bilgi, beceri ve uygulama yeteneklerini kazanmış, değişen şartlara uyum sağlayabilen, çevresi ile etkin iletişim kurabilen, üretken, sorunları fark edip, çözümler getirebilen, ekip içerisinde çalışma becerisi kazanmış insanın, hem kalkınmanın itici gücü hem de uluslararası alanda var olmak için bir gereklilik olduğunu biliyoruz.

Bu bağlamda, II. Ulusal Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları Sempozyumu'nda, okullarımızda görev yapan öğretim elemanlarımızı, sektör temsilcilerini, meslek derneklerini bir araya getirerek ortak bir zeminde tartışıp, paylaşmak istiyoruz.

Sağlık hizmetlerindeki mesleki eğitimi değerlendirmek, okullar arası işbirliğini geliştirmek, bilgilerimizi, deneyimlerimizi paylaşmak ve hedeflerimizi ortaya koyabilmek için sizi sempozyumumuza katılmaya davet ediyoruz.

Prof.Dr.M.İlgi ŞEMİN
Yüksekokul Müdürü
Sempozyum Düzenleme Kurulu adına

**II. ULUSAL SAĞLIK HİZMETLERİ
MESLEK YÜKSEKOKULLARI
SEMPOZYUM PROGRAMI**

2 Eylül 2007 (1.Gün)

09.00 – 10.30	Tanışma – Ölçme değerlendirilmede temel ilkeler, bilgi ölçme yöntemleri
10.30 – 10.45	Kahve arası
10.45 – 11.30	Çoktan seçmeli soru hazırlama ve analiz
11.30 – 12.30	Soru hazırlama ve madde analizi uygulaması
12.30 - 13.30	Öğle arası
13.30 – 15.00	Beceri ve tutum ölçme yöntemleri
15.00 – 15.15	Kahve arası
15.15 – 16.30	Beceri sınavı uygulama
16.30 – 17.00	Grup sunumları ve kursun değerlendirmesi
17.00 – 18.00	Kayıt
18.00	Açılış Konuşmaları Sunum YAŞAM VE ETİK Semih Şemin <i>Dokuz Eylül Üniversitesi</i>
19.30	Açılış Kokteyli

3 Eylül 2007 (2.Gün)

9.00 – 10.40 **Oturum Başkanı : Ferit Gürsu**
Fırat Üniversitesi

PANEL 1 : Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokullarında Eğitimin Durumu

- ♦ Orta Öğretim Süreci İle İlişkiler
Şevkinaz GÜMÜŞOĞLU
Dokuz Eylül Üniversitesi
- ♦ Sağlık Hizmetlerinde Mesleki Eğitimin Dünü, Bugünü ve Geleceği
Zeynep ŞİMŞEK
Harran Üniversitesi
- ♦ SHMYO Durum Saptama Çalışması Ön Sonuçlarının Sunumu

10.40 -11.00 **Kahve arası**

11.00 – 12.00 **Oturum Başkanı: Şenol DANE**
Atatürk Üniversitesi

KONFERANS : AB Sürecinin Mesleki Eğitime Etkileri - Leonardo da Vinci Programı **Cem Onur YARAR** *Ulusal Ajans*

12.00 – 13.30 **Öğle arası**

13.30 – 15.00 **Oturum Başkanı : Güven Görk**
Muğla Üniversitesi

PANEL 2 : Eğitimciler Gözünden Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokullarına Bakış

- ♦ Eğitimcilerde Olması Beklenen Özellikler
Fulya ÇAKALAĞAOĞLU
Marmara Üniversitesi
- ♦ Eğitimcilerin Beklentileri
Fatih DEMİR
Muğla Üniversitesi
- ♦ Eğitici – Öğrenci İlişkisi
İpek OSTAN
Celal Bayar Üniversitesi

15.00 – 15.30 **Kahve arası**

15.30 – 17.00 **Poster başı tartışma**

4 Eylül 2007 (3.Gün)

9.00 – 10.40

Oturum Başkanı : Alpaslan ERGÖR

Dokuz Eylül Üniversitesi

**PANEL 3 : Sektör Beklentileri Ve Ulusal Gereksinimler
Doğrultusunda Mesleki Eğitimin Yapılandırılması**

- ♦ Meslek Standartları : Neden Gerekil? İş Alanındaki Önemi Nedir?
Feridun GİRESUN
İş-kur / İşgücü Uyum Dairesi
- ♦ Sektörün Sağlık Teknikerliği Eğitiminden Beklentileri
Hakan ABACIOĞLU
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi
- ♦ Sektörün Sağlık Teknikerliği Eğitiminden Beklentileri
Tuğrul ŞAHBAZ
İzmir Özel Sağlık Kuruluşları Derneği
- ♦ Sektörün Sağlık Teknikerliği Eğitiminden Beklentileri
Mehmet Ali ÖZKAN
Tüm Tıbbi Cihaz Üretic ve Tedarikçi Dernekleri Federasyonu
- ♦ Sağlık Bakanlığı Açısından Sağlık Teknikerliği
Turan SOFUOĞLU
İzmir İl Sağlık Müdürlüğü

11.00 – 11.15

Kahve arası

11.15 – 12.00 **Konferans**

- ♦ Eğitim Programının Değerlendirilmesi
M. İlgi ŞEMİN
Dokuz Eylül Üniversitesi

12.00 – 13.30

Öğle arası

13.30 – 15.00

Oturum Başkanı : M. İlgi Şemin

Dokuz Eylül Üniversitesi

FORUM : Neler Yapılabilir?

15.00 – 15.30

Geri Bildirim ve Kapanış

SEMPOZYUM

KONFERANS ve PANEL

SUNUM

ÖZETLERİ

ORTAÖĞRETİM SÜRECİ İLE İLİŞKİLER

Prof.Dr.Şevkinaz GÜMÜŞOĞLU

İzmir Meslek Yüksekokulu Müdürü-İzmir

Bir ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel anlamdaki gelişimi, o ülkedeki nitelikli ve hizmetin gereklerine uygun olarak yetiştirilen ve yönlendirilen eğitimli işgücüne sahip olmaya bağlıdır. Meslek Yüksekokulları, toplumun ihtiyacı olan ara elemanı yetiştiren kurumlar olmaları açısından toplumun gelişiminde önemli bir rol oynar.

Ancak, meslek yüksekokulları, günümüzde yaşamakta olduğu fiziksel(öğrenci sayılarının çokluğu, sınıf ve laboratuvar yetersizliği vb) ve sosyal (öğrencilerin ortaöğrenim bilgilerinin yetersizliği, öğrenmede yaşadıkları sorunlar vb) sorunlar nedeniyle bu rolünü gereği gibi yerine getirememektedir (Gümüsoğlu vd., 2007, 1). Bu tür sorunları Meslek Yüksekokullarına 4702 sayılı yasa gereğince meslek liselerinden sınavsız olarak öğrenci alınması ile artırmış ve yeni sorunları da beraberinde getirmiştir.

Meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş nedeniyle ortaya çıkan olumsuzluklar şu ana başlıklar altında toplanabilir (1.Ulusal Mes.Yük.Müd.Top.,2004,33):

1. Öğrencilerin niteliklerine ilişkin sorunlar
2. İlişkilendirilen Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarıyla ilgili sorunlar
3. Mali konulara ilişkin sorunlar

Çalışmanın konusu gereğince aşağıda sadece öğrencilerin niteliklerine ilişkin sorunlardan bazılarına örnek verilmiştir. Bu örnekler 1. Ulusal Meslek Yüksekokulları Müdürler toplantısında şu şekilde sıralanmıştır:

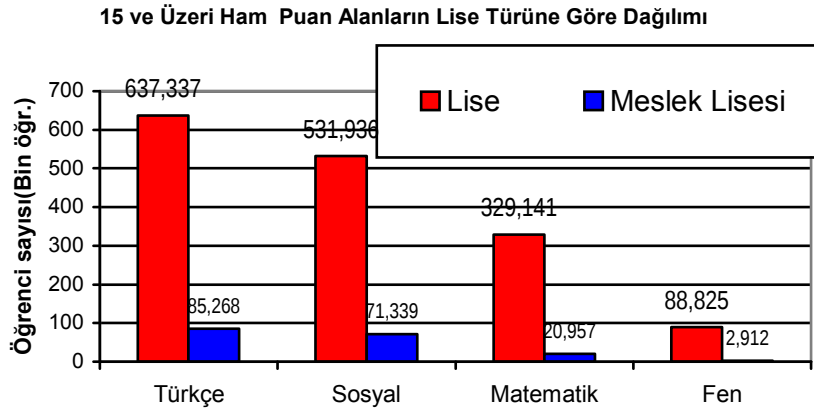
- Sınavsız geçiş ile sağlanan olanak neticesinde, meslek liselerindeki eğitim, kültür ve sosyal yönden yeterli olmayan öğrencilerin meslek yüksekokullarına aktarılmasıyla, meslek yüksekokullarının mevcut yapılarını olumsuz etkilemiştir.
- Sınavsız geçiş ile ilgili olarak kayıt yaptıran öğrencilerin çok büyük bir kısmı öğrenmek ve böylece iş ve meslek sahibi olmak yerine, hiçbir çaba sarf etmeden ve çalışmadan diploma almaya gelmişlerdir.
- Öğrenci profili ülkesel olmaktan çıkmış, yöresel hale gelmiştir.
- Öğrencilerin meslek liselerinden geliyor olması kız öğrenci sayısını azaltmıştır.
- Öğrencilerin çok büyük bir kısmı herhangi bir ideale sahip olmadığı gibi, mezun olacağı bölüm hakkında da yeterli bilgiye sahip değildir.
- Meslek yüksekokullarına kayıt yaptıran öğrencilerin, çoğu lisede sınıf arkadaşı olduklarından, kendilerini 4. ve 5. sınıf öğrencisi olarak kabul etmekte, üniversite öğrencisi olduklarını kabul etmemektedir. Öğrencilerin disiplinsiz davranışları ve disiplin soruşturmalarında büyük bir artış olmuştur.
- Özellikle meslek liselerinde yeterli sayıda öğrencinin olmaması ve dolayısıyla bu öğrencileri koşullar ne olursa olsun muhafaza ederek okullarını devam ettirmek isteyen öğretmenlerin onlara tanıdığı tavizler sonucu bozulan disiplin yapısı ve bilgi yetersizliği aynen meslek yüksekokullarına intikal etmekte, alt yapısı yeterli olmayan öğrencilere derste ders anlatmak ve öğretmek de mümkün olmamaktadır. Komisyona gönderilen raporda, öğrenciler arasında **dört işlemi bilmeyen** öğrencilerin varlığından söz edilmektedir. Meslek yüksekokullarında bu öğrencilere; **matematik, türev, integral ve diferansiyel** gibi özellik gösteren konuların öğretilmesi beklenmektedir. Öğrencilerin bilgi seviyesinin düşüklüğü ve davranış bozukluğu yanında derslere çalışmamaları, ders geçme şanslarını ortadan

- Meslek liselerinde öğrencilere haftada iki gün ders yapılmakta, üç gün ise uygulamaya gönderilmektedir. Bu nedenle, öğrencinin matematik, Türkçe ve fen bilimleri gibi temel derslerde bile alt yapısı, bilgi birimi son derece zayıf kalmaktadır.

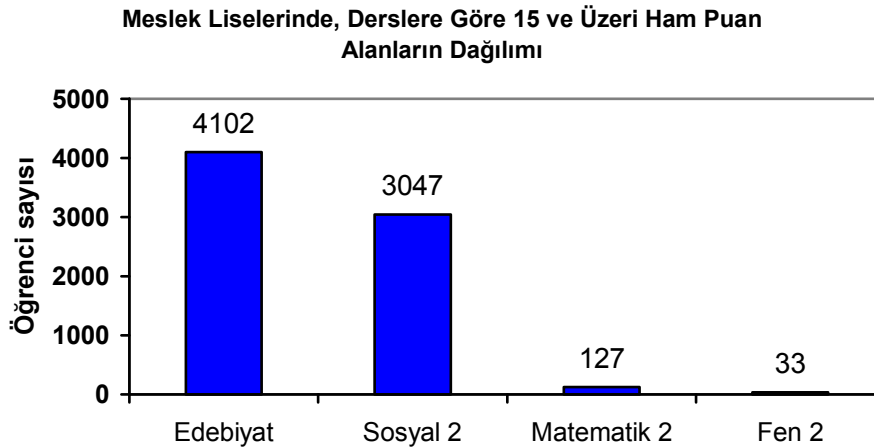
Bütün bunların dışında lise mezunlarının ÖSS sınavına hazırlanma alt yapıları mezun oldukları lisenin dışındaki kurumlardan ve kişilerden destek alarak oluştuğundan başarı yüksek olmaktadır.

Öğrencilerin matematik, fen bilimleri gibi ana derslerdeki yetersizlikleri Prof Dr. İsa EŞME'nin Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansında vermiş olduğu Şekil 1-2 ve Tablo 1'de de özetlenmektedir.

Şekil 1: ÖSS-2006/ Sınavın I.Bölümü

Şekil 2: ÖSS-2006/Sınavın II.Bölümü

**Tablo 1: Bazı Meslek Lisesi Türlerinin ÖSS 2005’de
çözdükleri ortalama soru sayıları**

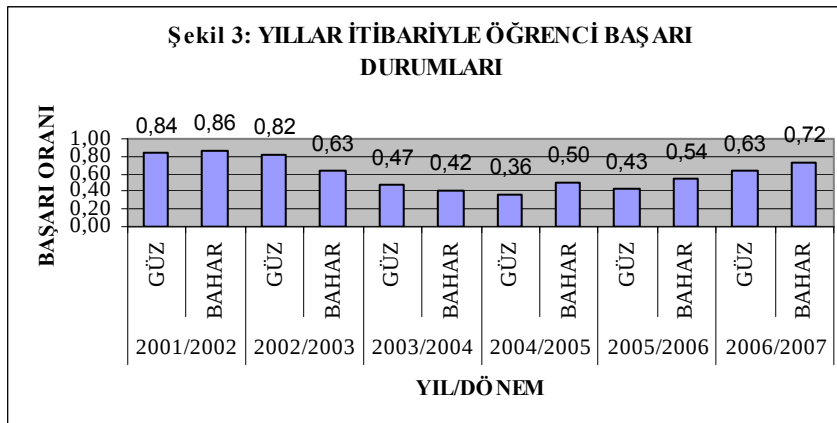
Lise Türü	Matematik (45)	Fizik (19)	Kimya (14)	Biyoloji (12)
Teknik Lise	5,41	1,5	0,55	0,49
Kimya Meslek Lisesi	0,57	0,00	0,68	0,17
Motor Meslek Lisesi	0,19	-0,18	-0,08	0,26
Sağlık Meslek Lisesi	3,10	0,39	0,48	0,83
İnşaat Teknik Lisesi	4,58	0,68	0,24	0,19
Genel Lise	9,11	2,16	1,47	1,13

Kaynak: İsa EŞME, Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Bugünkü Durumu ve Sorunlar, Uluslar arası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı, 15-16 Ocak 2007, Ankara, 141.

- Lise döneminde haftanın 3 gününü sanayide geçiren öğrencilerde, öğrenci davranışı yerine çırak davranışlarının hakim olduğu gözlenmektedir. Bu davranış tarzı kız ve erkek öğrenciler arasındaki ilişkileri kabalaştırdığı gibi, öğretim elemanı ve öğrenci ilişkisini de olumsuz yönde etkilemektedir.

Uzun ve Güler ise orta öğretim kurumlarının bazıları dışında öğrencilere bir şey verilmediğini, ailelerin çabaları ile öğrencilerin yetiştirilmeye çalışıldığını, dershanelerinin durumunun bunu açıkladığını ifade etmekte ve ortaöğretim kurumlarında öğrencilerin başarılarını test eden ve kuraldışı davranışlarını değerlendiren taltif ve ceza gibi kuralların titizlikle işletilmemesi veya sulandırılmasının da aksaklıkların büyüyerek devam etmesi sonucunu doğurduğunu ifade etmektedirler (Uzun ve Güler, 2007, 119).

İzmir Meslek Yüksek Okulu da bir meslek yüksekokulu olarak yukarıda ifade edilen sınavsız geçişin bütün olumsuzluklarını yaşamıştır. Buna örnek olarak sınavsız geçiş öncesi ve sonrası öğrenci başarı puanlarını vermek belki de yaşanan sıkıntıları özetleyecektir. Şekil 3 yıllar itibari ile İzmir Meslek Yüksekokulundaki öğrenci başarı durumlarını vermektedir.

Şekil 3’de de görüleceği gibi 2001/2002 yılı sınavsız geçiş öncesi başarı durumunu ifade etmektedir. 2002/2003 yılı sınavsız geçişin başladığı yıldır. Ancak öğrenci başarı durumunun yüksekliğini ikinci sınıfta okuyan sınavla okulumuza giriş yapan öğrenciler oluşturmaktadır. 2003/2004 sınavsız geçişin gerçek durumunu

yansıttığı yıl olarak ifade edilebilir. 2005'li yıllardan itibaren görülen artışı ise İMYO'da alınan kalite çalışmaları ile birlikte alınan önlemlere bağlamak mümkün olabilmektedir.

Birinci Ulusal Meslek Yüksekokulları Müdürler Toplantısının sonuç ve öneriler kısmında liselerden, özellikle meslek liselerinden gelen öğrencilerin bilgi ve becerileri ile kültürel ve sosyal seviyelerinin bir lise öğrencisinden beklenen düzeyin çok altında olduğunun, Milli Eğitim Bakanlığı'na bildirilmesi ve bunun giderilmesi için önemle alınması; mesleki teknik eğitim için ulusal kalite güvence sisteminin kurulması mutlaka sağlanmalı, kurulacak kalite güvence sisteminde kalite standartları, sertifikasyon süreci, geçerli değerlendirme metotları ve itibar edilebilir ürün anahtar unsurları olduğu yer almaktadır(1. Mes.Yük. Müd.Top, 2004, 39).

İzmir Meslek Yüksekokulu yukarıda belirtilen bu ve buna benzer diğer sorunlara çözüm bulabilmek amacıyla 2005 yılında kalite çalışmalarında bulunmuş, 2006 Ağustos ayında kalite belgesini almış, derslerin içeriğini, bölümler arasındaki koordinasyonu sağlamaya yönelik çalışmaları başlatmış ve aşağıdaki sırayı takip etmiştir.

1. Her ders için öğrenci başarı durumları belirlenmiştir.
2. Her ders için öğrenci sayıları belirlenmiştir.
3. Başarı durumu düşük ve sayıca kalabalık olan sınıflar şubelere bölünmüştür.
4. Öğrencilerden geribildirim alabilmek için öğrenci değerlendirme anketi yapılmıştır.
5. Anket sonucunda elde edilen bilgiler ve eldeki imkanlar çerçevesinde laboratuvarlarda, sınıflarda fiziksel iyileştirmelere gidilmiş, ders ve ders içerikleri konusunda yeni bir düzenleme geliştirilmiştir.
6. Ders ve ders içeriklerinin düzenlenmesi ile ilgili olarak, program koordinatörleri ve program hocaları ile birlikte küçük ekipler oluşturulmuş, bu ekipler kendi programlarında öğrencilerin almak zorunda oldukları dersleri, bu derslerin içeriklerini, teori ve uygulama saatlerini belirlemişler ve her program için kendi önerilerini getirmişlerdir. Bu konuda EBSO Meslek Komiteleri'nin görüşü alınmıştır.
7. Öğrenmeyi kolaylaştırmak amacıyla, birbirleriyle çok ilişkili olan dersler ard ard gelecek şekilde, mümkünse içerikleri birbirleriyle bağlantılı olan derslerde aynı konular aynı hafta içinde önceliklerine göre belirlenmeye çalışılmakta ve ders programları da buna göre düzenlenmektedir.
8. METEB kapsamındaki okul yöneticileri ve hocaları ile periyodik toplantılar düzenlenmiştir.
9. Akademik kadro ile öğrencilerin zayıf oldukları alanlarda ek çalışma saatleri ile bilgi eksiklerinin giderilmesi konusunda uzlaşmıştır.
10. Fiziksel olanakların izin verdiği ölçüde derslerin yürütülmesi üniversite kampusunda gerçekleştirilmiştir.

Yapılan tüm bu çalışmaların sonucunu şekil 3'de 2006/2007 yılı verilerinde görmek mümkündür. İMYO kalite çalışmaları ile almış olduğu önlemler ve çalışmalar neticesinde öğrenci başarı oranlarını artırmayı başarmıştır.

Kaynakça

- Eşme, İsa; Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Bugünkü Durumu ve Sorunlar, Uluslar arası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı, 15-16 Ocak 2007, Ankara.
- Gümüšoğlu, Şevkinaz; Çalışkan, Serpil; Günal, Semiha; Meslek Yüksekokullarında Öğretime İlişkin Sorunlara Çözüm Olabilecek Bir Model Önerisi, 4. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu, 14-16 Mayıs 2007, Bergama-İzmir.
- Uzun, İbrahim ve Güler, Fatih; Mesleki Ortaöğretimde Öğrenci Profili ve Yükseköğretime Yansıması, 4. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu, 14-16 Mayıs 2007, Bergama-İzmir.
- Yükseköğretim Kurulu; 1. Ulusal Meslek Yüksekokulları Müdürler Toplantısı, Sonuç Raporu, 26-28 Kasım 2004, Nevşehir.

SAĞLIK HİZMETLERİNDE EĞİTİMİN DÜNÜ, BUGÜNÜ, YARINI

Doç. Dr. Zeynep ŞİMŞEK

Harran Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Şanlıurfa

Sağlık insan gücünün (SAİG) niteliği, sağlık hizmetlerinin yeterli, etkili, verimli sunulmasında, teknolojinin doğru kullanımında ve hizmetten yararlananların memnuniyetinde önemli etkenlerden biridir. SAİG niteliğinin en önemli belirleyicisi ise verilen eğitimin yeterliliğidir. Dolayısıyla, eğitimin niteliği SAİG'nün niteliğinde, SAİG'nün niteliği de sağlık hizmetlerinin nitelik ve niceliğinin iyileştirilmesinde, ihtiyaçlara uygun sağlık hizmeti sunumunda başlıca rol oynayan faktörlerdir.

Sağlık insan gücünde öncelikli olarak ele alınması gereken temel konular arasında, değişen toplumsal yapı çerçevesinde ortaya çıkan yeni durumlara uygun olarak; kime?, ne kadar?, hangi nitelikte? gereksinim olduğunun belirlenmesidir. Sağlık Bakanlığı kayıtlarına göre, Türkiye'de 1923 yılında 560 sağlık teknisyeni olduğu bildirilmektedir. Sağlık hizmetlerinin sunumunda ara insan gücü eğitiminin 1845 yılında İstanbul Tıp Fakültesi'nde 2 yıllık ders ve kurslarla başlatıldığı, küçük cerrah adıyla yetiştirildiği ve bu kişilere sağlık teknisyeni ünvanı verildiği bildirilmektedir. Daha sonra, Dr. Besim Ömer Paşa tarafından başlangıçta 1 yıllık, daha sonra 2 yıllık, ağırlıklı olarak çiçek aşısı ve bulaşıcı hastalıklar alanında eğitim veren ve küçük sağlık memuru yetiştiren bir okulun 1910 yılında açıldığı, 1920'de kapatıldığı, 1924 yılında ise tekrar açıldığı bilinmektedir. 1961 yılında yapılan reorganizasyonla Sağlık Bakanlığı bünyesinde Ankara Yenışehir Sağlık Kolejinde Tıbbi Laboratuvar, Radyoloji ve Çevre Sağlığı olmak üzere 3 branşta yeni bir okul açılmış ve sayıları giderek arttırılmıştır. 1980'li yıllara kadar Sağlık Bakanlığı Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü'nün planlamasını yaptığı ve eğitimini düzenlediği bu okullar Sağlık Meslek Lisesi olarak yürütülmüş, bu tarihten sonra üniversiteler bünyesinde 2 yıllık programlar oluşturulmaya başlanmıştır. Sağlık Meslek Liselerinden sağlık teknisyeni ünvanı ile mezun veren bu okullar 2005 yılında bir protokolle, 2006 yılında kanunla Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmıştır. 2006 yılı itibarıyla 272 Sağlık Meslek Lisesi'nde 34.954 öğrencinin öğrenim gördüğü belirlenmiştir. Programlar arasında Acil Tıp Teknisyenliği (11451), Tıbbi Laboratuvar (4789), Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik (4410), Anestezi (2667), Radyoloji (2006), Çevre Sağlığı (1128), Diş Protez (467) ve Ortopedi Teknisyenliği ağırlıklı olarak yer almaktadır.

Sağlıkta ara insan gücünün niteliğini iyileştirmek ve sayısını arttırmak üzere 1983 yılından itibaren üniversiteler bünyesinde ön lisans düzeyinde meslek yüksek okullarında çeşitli programlar (ambulans ve acil bakım teknikerliği, tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik, tıbbi laboratuvar, anestezi, radyoloji, radyoterapi, hemodializ, vb.) başlatılmıştır. 2006-2007 Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları bünyesinde toplam 189 programa yaklaşık 5000 kontenjan ayrılmıştır. Toplam 27 farklı program arasında Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik (%21.7), Tıbbi Laboratuvar (%20.6), Radyoloji (%13.8), Anestezi (%9), Ambulans ve Acil Bakım Teknikerliği (%6.4) çoğunluğu oluşturmakla birlikte, Adli Tıp Teknikerliği, Hastane Yönetimi ve Organizasyonu, Acil Bakım, Radyoterapi, Hidroterapi, Yaşlı Bakımı gibi programlar da yer almaktadır.

Eğitimin niteliği açısından değerlendirildiğinde; üniversitelerin alt yapısına bağlı olarak, farklı derecelerde öğretim elemanı, laboratuvar ve uygulama alanlarının yetersizliği gibi sorunlar yaşanmaktadır. Bunların yanı sıra gelişmiş ülkelerde meslek eğitimi, 18 yaşını doldurduktan sonraki devreye rastlayan dönemlerde verilecek şekilde, eğitim sistemi düzenlenmiştir. Oysa ülkemizde hala sağlık meslek lisesi düzeyinde eğitimle sağlık insangücü yetiştirilmektedir. Henüz kendi gelişim süreçlerini

tamamlamamış olan adölesan çağındaki gençlere meslek sorumluluğu yüklenilmeye çalışılmaktadır. Bu gençler sınavsız geçişle yüksekokullara gelmekte ve

SHMYO mezunlarının niteliğinin iyileştirilmesi ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunulması açısından; nitelikli bir temel eğitim sonrasında (11 ya da 12 yıllık) yüksekokullara gelmeleri, yüksekokul eğitim programlarının meslek tanımlarına uygun ve mezunların alanda yaşadıkları sorunlara dayalı olarak geliştirilmesi, eğitim programına uygun öğretim elemanı kadrosunun sağlanması, teorik ve uygulamalı öğrenme ortamlarının ve laboratuvar alt yapılarının geliştirilmesi gerekmektedir.

1. Sağlık meslek yüksek okulu mezunlarının meslek tanımları yoktur,
2. Yetki ve sorumlulukları belirlenmemiştir,
3. Daha önceki BYKP 'larında söz edilmemiştir,
4. Kadroları yoktur,
5. Eğitim aşamalarında çeşitli sorunları vardır: Kısa sürede çok yoğun bir eğitim almaktadırlar,

AVRUPA BİRLİĞİ SÜRECİNİN MESLEKİ EĞİTİME ETKİLERİ **Leonardo da Vinci Programı**

Cem Onur YARAR

Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı

Eğitimde işbirliği genel olarak dünyanın ve özellikle de Avrupa'nın sürekli gündeminde yer alan ve birçok politik ve ekonomik kararı doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyen önemli konulardan birisidir. Eğitime verilen bu önem, AB'ye üye ve aday ülkeler açısından eğitim konusunda ortak politikalar uygulanması yönünde bir eğilim oluşturmaktadır. Bu çerçevede Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne adaylık süreci, diğer farklı konularda olduğu üzere, eğitim konusunda da bir takım yenilikleri beraberinde getirmiştir. Ülkemizin 1 Nisan 2004 tarihi itibarıyla tam katılım sağladığı AB Eğitim ve Gençlik Programları, Avrupa Birliği sürecinde Türkiye'nin gündemine eğitim konusunda giren en önemli yeniliklerden birisidir. Genel eğitimden yüksek öğrenime, mesleki eğitimden yetişkin eğitime kadar farklı eğitim düzeylerini bünyesinde toplayan AB Eğitim ve Gençlik Programları, ülkemiz eğitim camiası açısından birçok imkan ve fırsatları beraberinde getirmektedir. Bu programlardan biri olan ve organizasyon ve içeriği Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin sorumluluğunda olan Leonardo da Vinci programı, AB'ne üye ve aday ülkelerin mesleki eğitime yönelik politikalarını desteklemek ve geliştirmek için yürütülen bir programdır. Amacı, ülkelerarası işbirliğinin kullanılarak mesleki eğitim sistemleri ile uygulamalarında kalitenin geliştirilmesi, mesleki eğitimde beceri ve yeteneklerin ve böylece de istihdamın artırılması, yeniliklerin teşvik edilmesi ve Avrupa boyutunun yükseltilmesi olan Leonardo da Vinci Programının hedef kitlesini ise her kademedeki mesleki eğitim kuruluşları, KOBİ'ler, işletmeler, resmi, yarı resmi ve özel kurumlar ve sivil toplum kurumları oluşturmaktadır. Bu yazı kapsamında, AB Eğitim Programlarından olan ve mesleki eğitimi kapsayan Leonardo da Vinci programına odaklanılarak programın amaçları, yapısı ve Türkiye'nin programa katılım süreci hakkında detaylı bilgiler verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Eğitim, Avrupa Birliği, istihdam, eğitimde işbirliği.

EĞİTİCİLERDE OLMASI BEKLENEN ÖZELLİKLER

Prof.Dr.Fulya Çakalağaoğlu

Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Patoloji Laboratuvar Programı-İstanbul

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulları(SHMYO), sağlık sektörünün farklı çalışma alanlarına yönelik eleman yetiştiren, ön lisans düzeyinde eğitim veren yüksek öğretim kurumlarıdır.Bu kurumlarda verilen eğitim kalitesi, sunulacak sağlık hizmetinin kalitesini direkt etkilemektedir. Türkiye de henüz bu okullara öğretim elemanı veya eğitici yetiştirecek yükseköğrenim kurumu yoktur. Bu okullarda farklı akademik ünvanlı/ünvansız, sektör deneyimli/deneyimsiz eğiticilerin bulunması sorunlara yol açmaktadır. Buna eğitici sayısı yetersizliği de eklenince sorun büyümektedir. Bunun için bir an önce nicelik ve nitelik olarak yeterli eğiticilerin bulunması gerekmektedir.

Peki SHMYO olması gereken nitelikli eğiticilerin özellikleri nelerdir? Bu sorunun cevabını uzman eğitimcilerin, eğiticilerde olması gereken özelliklerini SHMYO larına uyarlayarak bulabileceğimizi düşünüyorum.

Üniversite evrensel kavramına uyacak şekilde, eğiticileri bilim insanı olmalıdır.Bir yaşam biçimi olarak bilim insanı geçim ile ilgili her türlü problemi çözmüş, hoşgörülü, alçak gönüllü, kendini denetleyebilen, sabırlı, paylaşımcı yapısı ile tezlerine karşı yapılan bütün eleştirilerden ders çıkaran ve bildikleri ile değil, bilmedikleri ile kendisini özeleştiriyeye tabi tutan evrenselmiş kişidir.Ülke, din, dil coğrafi bölge sınırlarını aşan, yer yüzünün her noktasında meydana gelen olayların kendisini de ilgilendirdiği konusunda, herkesten fazla sorumluluk duyan ve düşünen kişidir.

Üniversite eğiticilerinin üç temel görevi bulunmaktadır;

1)Eğitim ve öğretim: Burada en önemli nokta eğiticinin bilimsel yeterliliğidir. SHMYO ları eğiticileri bu anlamda en az kendi alanlarında yüksek lisans veya doktora sahibi olmalı. Kendi alanındaki bilimsel yenilikleri takip etmeli, kendi alanında eğitimi iyileştirme amacıyla olmalı. Bu doğrultuda çeşitli öğretim stratejilerini kullanma bilgi ve becerisine sahip olmalı, pedagojik becerilerini geliştirmeli. Öğrencilerin ait oldukları sosyal kesimden beslenen bilgi, yetenek, ve eğilimlerinin farkında olmalı, ona göre öğretim yöntem stratejileri geliştirmeli. Öğrenenler ile iyi ilişki kurabilmeli, gerektiğinde onlara rehberlik yapmalı, eğitimde misyonu öğrencilerin bilişsel kapasitesini geliştirmenin ötesinde, öğrencilerine birey olabilme, insan olabilme bilincini vermek olmalı. SHMYO için bilimsel yeterlilik yanı sıra kendi hizmet sektöründe deneyim sahibi olmalı.

2) Bilimsel araştırma; Eğitici kendi alanında ulusal ve uluslar arası bilimsel kongre, sempozyum, projelere aktif olarak katılmalı , bunların sonuçlarını diğer meslektaşları, öğrenciler ile paylaşarak hizmet sektörüne duyurmalı. Kendi bilimsel yeterliliğini güncellemeli. Bunun içinde en az bir yabancı dili okuduğunu anlayacak düzeyde bilmeli, bilgisayar ileri düzeyde kullanılmalı.

3) Eğitici kendi alanında veya bilgi sahibi olduğu konularda iletişim araçları yolu ile makale ve kitap yazmalı, halka, hizmet sektörüne konferans vermeli, TV ve radyoda sorumluluk bilinci içerisinde toplumu aydınlatmaya çalışmalı.Meslek dernekleri ile kamusal özel ve gönüllü oluşumlara hizmet sunmalı.

Türkiye de SHMYO larında eğiticilerin bu özelliklere ne derece sahip oldukları yönünde her hangi araştırma bulunmamaktadır. Kendi okulumuzda SHMYO larında kadrolu eğiticilerin bir kısmı eğitim yaptıkları alanda lisans mezunudur.Bunun da en büyük nedeni sağlık bilimleri enstitülerinde eğiticilerin kendi alanları ile birebir örtüşen yüksek lisans veya doktora programlarının olmamasıdır.Bir başka nokta yüksek lisans /doktora mezunu eğiticilerin sektörde deneyimsiz olmasıdır. SHMYO da eğiticilerin ne düzeyde bilimsel yeterliliği ve sektör deneyimi olması konularının acilen standardize edilmesi gerekmektedir.

EĞİTİCİLERİN BEKLENTİLERİ

Öğr. Gör. M. Fatih DEMİR

Muğla Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Muğla

Öncelikle, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu tarafından düzenlenen bu sempozyumun, 11-12 Mayıs 2006 tarihinde Gazi Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirilen I. Ulusal Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları Sempozyumunda da vurgulanmış olan sorunların çözümü yönünde adımların atılacağı bir sempozyum olmasını temenni ediyorum.

Eğitimin ve bilginin toplumların gelişmişlik düzeyine olan pozitif etkisini hepimiz biliyoruz. Günümüzde gelişmiş olarak nitelendirilen toplumlar ile gelişmemiş veya az gelişmiş toplumlar arasındaki en önemli farkın, eğitime verdikleri önem farkı olduğu tartışmasız bir gerçektir. Gelişmiş ülkelerin bulundukları gelişmişlik düzeyine, eğitime verdikleri önem ve milli gelirlerinden ayırdıkları pay ile kurdukları modern eğitim yapısı ile ulaştıklarını görüyoruz. Dolayısı ile gelişmişlik düzeyini daha yükseğe çıkarmak isteyen toplumlarda, hükümetler, iş çevreleri, eğitim kurumları, eğitimciler, aileler ve öğrenciler eğitim konusuna gereken önemi ve hassasiyeti, en üst düzeyde göstermek zorundadırlar.

Eğitim sürecinde yer alan kurum ve kişiler, hiçbir zaman ve hiçbir neden ile göz ardı edilmemelidir. Bu süreçte kurum ve kişilerin beklentileri açıkça ortaya konmalıdır. Eğitim süreci içerisinde yer alan tüm kurum ve kişilerin beklentileri nelerdir? Bu soru, sıklıkla sorulmalı ve demokratik, katılımcı, sevgi, saygı ilişkileri çerçevesinde çözümlenmeye çalışılmalıdır.

Değişen dünya değerlerinin etkisiyle ara insan gücü ihtiyacının her geçen gün artıyor olmasının yanı sıra, Avrupa Birliği ile bütünleşme sürecinde gelişen mesleki teknik eleman ihtiyacı konusunda mevcut talebin artıyor olduğu bir dönemde, burada bugün ben, eğitim sürecimiz içerisinde sağlık sistemimize ara insan gücü yetiştiren Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Eğitimcilerinin beklentilerini, belirleyebildiğim genel hatları ile sizlerle paylaşmak istiyorum.

Eğitim süreci içerisinde yer alan akademisyenler, bu süreci hazırlayan ve yönlendiren önemli bir kesimdir. Tüm bunları yaparken bir çok zorlukla mücadele eden, bazen üzülen, bazen sevinen, bazen karamsarlığa düşen, bazen umutlanan, ancak şartlar ne olursa olsun öğrencilerin ve ailelerinin üniversite eğitiminden beklentilerinin karşılanması için özveri ile çalışmalarına devam eden kesimdir eğitimciler. Çoğu zaman eğitimcilerin, eğitim sürecinden, eğitim kurumlarından, üniversitelerden, yöneticilerden, devletten, öğrencilerden ve ailelerinden beklentileri göz ardı edilmiştir. Halbuki Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, Cumhuriyetimizin kuruluş tohumlarının atıldığı günlerde bakın neler diyor.

İşte 1 Mart 1923 tarihinde TBMM'yi açış konuşmasından satırlar: "Efendiler! Okullarda öğretim görevinin güvenilir ellere verilmesi, yurt çocuklarının, o görevi kendilerine hem bir meslek hem ülkü sayacak saygıdeğer öğretmenler tarafından yetiştirilmesini sağlamak için öğretmenlik öteki serbest yüksek meslekler gibi giderek ilerlemeye ve her durumda geçim rahatlığı sağlamaya elverişli bir meslek durumuna konulmalıdır."

O, bu sözleriyle eğitimcilerin yanında ve yakınında olduğunu göstermiyor mu?

Her kesimin sürekli şikayet ettiği bir eğitim sistemi içerisinde, eğitimcilerin beklentilerini şöyle sıralayabiliriz:

Öğrencilerle İlgili Beklentiler

Eğitim süreci içerisinde sürecin çıktısı, ürünü öğrencinin eğitimidir. Öğrencinin kendisi ürünün üretimine ve şekillenmesine bizzat aktif olarak katılmalıdır. Eğitimciler olarak öğrencinin motivasyonunu sağlamak ve onların verimliliğini arttırmak görevimizdir. Ancak 2002 yılından itibaren uygulanan sınavsız geçiş uygulamasının öğrencinin eğitim-öğretimi açısından olumsuz etkisi devam etmektedir. Yerleştirmeleri yapılan öğrencilerin önemli bir kısmının, üniversite eğitiminin önemini algılayamaması ve istihdam edilebilirlik kriterleri açısından mesleki yeterliliğe ve mesleki vakara sahip olmaması en büyük sorun olarak karşımızda durmaktadır. En kısa zamanda 4702 Sayılı Kanun kapsamında olan sınavsız geçiş ile ilgili hükümler yürürlükten kaldırılmalı veya uygulanabilir başka bir formül bulunmalıdır. Aynı zamanda öğrencinin meslek yüksekokulundaki eğitimine daha iyi motive olması adına diğer rahatlatıcı önlemler de hızla yürürlüğe konmalıdır (yeterli burs ve barınma olanakları, erkek öğrenciler için askerlik statüsü, dikey geçiş kontenjanlarının artırılması gibi).

Bir de öğrencilerin aileleri ile ilgili şunları söylemek istiyorum. Muhakkak ki bütün anne ve babalar, çocuğunun iyi bir eğitimden geçmesini, başarılı olmasını ister. Ancak böylesine bir isteğin olması yetmiyor. Aynı zamanda çocuğun okul faaliyetlerini de izlemek gerekiyor. Bunun için de, ailenin ya da velinin sürekli okul ile bir iletişim içinde olması gerekiyor. Ne yazık ki bir eğitici olarak yaşadığımız en büyük sorunlardan bir tanesi de, velilerin ilgisizliğidir; okul ile diyalog kurmadaki isteksizlikleridir. Birçok veli, çocuğunu bir okula göndermekle sorumluluğunu yerine getirdiğini sanmaktadır. Aslında çocuğu okula gönderdikten sonra esas sorumluluklar başlıyor. Bunun için ailenin, okul ve eğitimcilerle diyalog halinde olması gerekir. Çocuğun eğitimdeki başarısının temelinde, güçlü bir öğrenme arzusu yatar. bu ise aile içinde iyice yoğrulduktan sonra, iyi bir okul ve öğretmen desteği ile gelişerek başarıyı getirir.

Akademik Gelişim İle İlgili Beklentiler

Eğitim-öğretim seviyesinin yükseltilmesi için öğretim elemanlarının kendilerini geliştirmeleri ve yenilemeleri şarttır. Bu noktada yaşanan en büyük sorun, öğretim elemanlarının yüksek lisans ve doktora çalışmalarını yapmalarının önünde yasal engellerin bulunmasıdır. Konuyla ilgili 2547 Sayılı Yasa'nın ilgili maddeleri ve YÖK Yürütme Kurulu'nun almış olduğu kararların gözden geçirilmesi gerekmektedir. İlgili lisansüstü eğitim programı bulunmaması nedeni ile kendi üniversitelerinde yüksek lisans ve doktora yapmaları mümkün olmayan öğretim görevlilerine, eğitim öğretim programlarını aksatmayacak şekilde diğer üniversitelerde yüksek lisans ve doktora yapabilme olanağı sağlanmalıdır.

Öğretim elemanlarının yürütmekte oldukları derslerde daha etkili ve verimli olabilmeleri ve deneyimlerini arttırabilmeleri için yurtiçi ve yurtdışı görevlendirmeleri desteklenmelidir. Özellikle yurt dışı görevlendirmelerinde meslek yüksekokulları yurt dışı ödeneğinin bulunmaması nedeni ile akademik personel görevlendirmelerinde sıkıntı yaşanmaktadır.

Meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarınca önerilen bilimsel araştırma projelerinin desteklenmesi teşvik edilmelidir. Meslek Yüksekokulu Projelerine sağlanan mali destek arttırılmalıdır.

Yöneticilerimizden Beklentiler

Türk Yükseköğretim sisteminin genelinde olduğu gibi, meslek yüksekokullarında da öğretim elemanı sıkıntısı devam etmektedir. Nisan 2005 itibariyle meslek yüksekokullarında, öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısı 72'dir. Bu oran Almanya' da 5, Avustralya' da 8, Belçika' da 10, Hollanda' da 14, Japonya' da 9, Kore ve ABD' de 21, İngiltere' de 20 ve Macaristan' da 11' dir. Meslek yüksekokullarındaki

öğrenci sayısındaki artış, öğretim elemanı yetersizliğine ve öğretim elemanlarının ders yüklerinde artışa neden olmaktadır. Buna bağlı olarak eğitim öğretimin kalitesi düşmektedir. Bu sorunun çözülebilmesi için, meslek yüksekokullarına yeterli öğretim elemanı kadrosu verilmeli ve öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısı dünya standartlarına getirilmelidir. Böylelikle meslek yüksekokullarının öğretim elemanları, yayınlarını, bilimsel etkinliklerini ve yabancı dil düzeylerini arttırmak için zaman ayırabileceklerdir.

Mesleki eğitimin uygulama ağırlıklı bir eğitim olması nedeni ile uygulamalı ders yüklerinin ücretlendirilmesi konusundaki adaletsizlik yeniden gözden geçirilmelidir.

Meslek yüksekokullarında öğretim görevlilerinin de yasal olarak bölüm başkanlığı görevini yürütmeleri ve ders yüklerinin yeniden gözden geçirilmesi sağlanmalıdır. Ayrıca meslek yüksekokulu yönetim kurulu üyeliği için öğretim üyesi şartı kaldırılarak meslek yüksekokullarının kendi yönetim kurullarını oluşturmalarının önü açılmalıdır.

Milli Savunma Bakanlığının öğretmenler için uyguladığı askerlik uygulamasının meslek yüksekokullarının akademik personelini de kapsamı sağlanmalıdır.

Meslek yüksekokullarında çalışan öğretim görevlilerinin kuruluş geliştirme ödenekleri yeniden gözden geçirilmelidir.

Ülkemizde meslek yüksekokullarının %83'ünün ilçelerde, %7'sinin beldelerde olduğu düşünüldüğünde personel ve öğrencilerin sportif ve sosyal alanlarını iyileştirmek ve genişletmek gerekmektedir.

Mesleki deneyime ve eğitim yeterliliğine sahip öğretim elemanı bulunması konusunda, öğretim elemanlarının maaşlarının düşüklüğü öğretim elemanı istihdamını zorlaştırmaktadır. Mesleki eğitimin öneminin artmasına paralel olarak, Meslek Yüksekokulları her yönden desteklenerek, öğretim elemanı temini ve istihdamı noktasında akademik gelişime açık, inovasyonun önemini kavramış ve örgüt kültürüne sahip olan öğretim elemanları için cazibe merkezi haline getirilmesi gerekmektedir.

Sanayi Kesiminden Beklentiler

Bir çok gelişmiş ülkede meslek eğitimi yapılan okullara sanayi kesiminin katkısı üst düzeyde olup, hatta finansmanı sanayi tarafından karşılanmaktadır. Türkiye'de ise olumlu katkısı olmakla beraber, özellikle yeni kurulan bazı programlarda sektör ile sistematik ilişkilerin kurulamaması bu programların gelişimi için engeldir.

Eğitim gündeminin önemli konusu olan mesleki eğitimin cazip hale getirilmesi, bu alanın en önemli ögesi olan meslek yüksek okullarının geliştirilmesiyle mümkün olacaktır. Meslek yüksekokulları her yönden desteklendiğinde, liselerin devamı olan tercih edilmeyen okullar konumundan çıkarılarak, nitelikli insan gücü yetiştirmeye aday, ülkemize çok yararlı hizmetler verebilecek güçlü yüksek öğretim kurumları konumuna gelecektir.

Sonuç olarak; meslek yüksekokullarının sorunlarının çözülmesinde herkese sorumluluk düşmektedir. Sanayicisi, siyasetçisi, eğitici, öğrencisi, velisi, üniversite yönetimi ve bütün kesimleriyle toplumumuz, meslek yüksekokullarını yeniden tanımlamalı ve bakış açısını değiştirmelidir. Gereken destek sağlanarak tüm gelişmiş ülkelerdeki gibi meslek yüksekokulları başta eğitimciler ve öğrenciler için birer cazibe merkezi haline getirilmelidir.

EĞİTİCİ-ÖĞRENCİ İLİŞKİSİ

Yrd. Doç. Dr. İpek Östan

Celal Bayar Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Manisa

Bilindiği gibi SHMYO'ları, her sağlık kurumunda çalışabilecek nitelikte yardımcı hizmetler sınıfında insan gücü yetiştirmek düşüncesiyle kurulmuş yüksek öğretim kurumlarıdır. Sağlık sektöründe görev alacak adayların eğitim kalitesini ve verimliliğini yükseltme amacı, sağlık eğitim programlarında çok yönlü araştırmaların yapılmasına neden olmaktadır. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de eğitim kalitesini artırma ve iyileştirme çabaları her yönüyle tartışılmaktadır. Ülkemize özel şartların da etkisiyle eğitici-öğrenci ilişkileri, yüksek okullarımızda eğitimin kalitesini bire bir etkileyen bir etken olarak, üzerinde düşünmeyi, tartışmayı, yeni fikirler geliştirmeyi fazlasıyla hak eden bir konudur.

Eğitici öğrenci ilişkilerinin sınıf içi ve sınıf dışı boyutlarının her ikisinde de günümüzde, eğitim bilim uzmanları aktif eğitim yöntemlerinin başarıyı artırıcı özelliklerini kabul etmekte, bunun yanı sıra etkili iletişim kurallarının önemini vurgulamaktadırlar. Sınıf yönetiminin başarı ve kalitesinde, öğretim elemanının kişisel ve bilimsel özelliklerinin yanı sıra, öğrencileri ile kurduğu psikolojik ve sosyolojik temelli yakın ilişkilerin katkısı önemlidir. Bu ilişkide öğretim üyesinin zorunlulukları kadar, öğrencilerin beklentilerinin rolü, öğrenmeye istekli olup olmadığı ve öğrenme sürecinde sorumluluk alıp almadığı konuları da öne çıkmaktadır.

Öğretim elemanlarının, danışmanlık ve rehberlik görevleri, MYO 'larının kısa süreli programlarında öğrencilerin ders seçimlerinin yanı sıra üniversitenin sosyal ve kültürel ortamından, spor etkinliklerinden yararlanarak hayata hazırlanmaları açısından, eğitici-öğrenci ilişkilerinin diğer önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Öğrencilerimiz iş hayatına geçiş dönemlerinde, rehberlik ve danışmanlık ilişkilerinden yararlandıkları öğretim elemanlarının ilgi ve yönlendirmelerinden destek almayı sürdürmektedirler.

Eğitim Fakültelerinde yürütülen araştırmalar ve okullarımızda, ders yılı boyunca yapılan geri bildirim çalışmaları, öğretim elemanlarının; konusunda yetkin, güvenilir, ayırım yapmayan, her yönden örnek oluşturan, öğrencilerinin sorunlarıyla ilgilenen, ulaşılabilir olan, arkadaşça ve hoşgörülü davranan özelliklerde olmalarının, genelde öğrencilerimizin en çok aradıkları özellikler olduğunu göstermektedir.

Eğitici öğrenci ilişkilerinin; karşılıklı işbirliğine dayalı, iki yönlü iletişim ve empatinin varlığıyla, paylaşılan sorumluluk bilinciyle ve her iki tarafında diğerinin beklentilerini karşılayacak şekilde etkin katılımıyla sağlandığı yöntemlerin uygulanmasıyla, mezunlarımızın sağlık hizmetlerinde verimliliklerinin ve iş kalitelerinin artacağı şüphesizdir.

SAĞLIK SİSTEMİNDE TEDARİKÇİ'NİN YERİ VE MESLEKİ EĞİTİMİN ÖNEMİ

Mehmet Ali ÖZKAN

Tüm Tıbbi Cihaz Üretici Ve Tedarikçi Dernekleri Federasyonu

Sağlık sektörü birden fazla halkaların farklı işlevleriyle bir araya gelmiş olmasından ve tüm halkaların tek noktaya odaklandığı tek sağlık zincirinden oluşmaktadır.

Sağlık zincirine ait halkaların tamamına yakını yasalarla göre meslek lisesi, lisans ve lisans üstü eğitim sistemlerine tabi tutulmuşken, zinciri oluşturan modern tıbbın teknolojik fonksiyonunu ve işlevini yerine getiren tıbbi cihazın tedarik işini üstlenmiş halkası Türkiye’de kendi kaderine bırakılmıştır. Bu halka deneme yanılma sistemine göre görevini bulmaya çalışmaktadır. Sistem sağlıklı ve plansız olarak yürüyerek bu günlere kadar gelmiştir.

Sağlık zincirinde tıbbi cihaz ve malzemenin önemi

Çağımızda modern tıbbın önemi tartışılmaz boyutlara ulaşmıştır. Teşhis’de ve tedavi’de modern tıp uygulamaları ülkelerin gelişmişlik imkanlarına göre farklılık göstermekle birlikte, tüm dünya’da kamu ve özel sektör yatırımları ile çok ileri seviyelerde kullanılmaktadır.

Modern tıp uygulamaları sayesinde (diagnostik tetkikler, görüntüleme sistemleri) hastalara kısa sürede teşhis konulmakta ve tedavilerden kısa sürede sonuç alınmaktadır.

Çağımızda çevre ve yaşam şartlarının insan sağlığını yüksek seviyede tehdit ettiği günümüzde başta ABD olmak üzere gelişmiş dünya ülkeleri sağlık sorunlarının çözümünde en son yenilikleri keşfetmek adına yarış halindedirler.

Türkiye ekonomik gelişmişliğine paralel olarak plansızda olsa modern tıp uygulamaları konusunda sağlık sektörüne küçümsenemeyecek yatırımlar yapmıştır.

Bu gün itibarıyla kamu ve özel hastanelerde çok gelişmiş tanı ve teşhis sistemleri uygulanmaktadır.

Modern tıp sistemleriyle donatılmış olan sağlık merkezlerimizde bulunan tıbbi cihaz ve malzemelerin doğru kullanıldığını, cihazların bulunduğu mekanların yeterliliği, kalibrasyon ve teknik hizmetlerin yeterli olduğunu, sistemlerin doğru ve tam fonksiyonel olarak kullanıldığını söyleyemeyiz.

Özellikle kamu hastaneleri plansız alımlar, alınan cihazların doğru ve fonksiyonel kullanılamaması nedenleriyle adeta cihaz mezarlığı haline getirilmişlerdir.

Bu savurganlığın önüne geçmek için planlı satın alma sistemi ve çok uzun Ar-Ge çalışmaları yapılarak çok titiz çalışmalar sonucu dizayn edilerek çok pahalıya mal olan tıbbi cihaz ve malzemelerin amacına uygun olarak kullanılması için Tıbbi cihaz üretici ile tedarikinde aktif rol alan firma elemanlarının konularını çok iyi bilen, eğitilmiş kişilerden oluşması gerekmektedir.

Tıbbi cihaz üretim ve tedarik sisteminde mesleki eğitim

Bu gün kamu ve özel sektörde kullanılan tüm tıbbi cihaz ve malzemelerin konumlanmasını, depolanma şartlarını, kullanımını üreticilerden almış oldukları eğitimlerle ilk önce tedarikçi temsilcileri öğrenmektedirler. Öğrendikleri orandaki bilgilerini doktorlara ve ilgili sağlık personeline aktarmaktadırlar. Tedarikçilerimizin ilgili

birçok personeli bazı branşlarda ameliyatlara girerek cihaz ve malzemelerin kullanımında hekimlere yardımcı olarak aktif rol dahi almaktadırlar.

İnsan sağlığı için çok önemli olan bu hizmet dalının önce meslek ve bu mesleğe uygun eğitim müfredatına kavuşturulması gerekmektedir.

Tüm tıbbi cihaz üretici ve tedarikçi dernekleri federasyonu olarak yaptığımız işin insan sağlığında küçümsenemeyecek öneme sahip olduğunu, yapılan işin hata kabul etmeyeceğinin bilinciyle bu meslek dalında hizmet vermek isteyen iş sahibi ve çalışanların bir mesleki eğitime tabi tutularak bu iş alanında faal olması gerektiğine inanıyoruz.

Bunu bir sorumluluk kabul ederek 2006 yılında “tıbbi cihaz meslek kanunu kanun taslağını” TBMM.sağlık komisyonuna sunmuş bulunuyoruz.

Tüm sektör dernekleri ve federasyonu olarak ortak dileğimiz, kaliteli sağlık zincirinin yaratılması için kaliteli tıbbi cihaz tedarikçileri halkasının işlevine uygun mesleki tanımının ve eğitim müfredatının belirlenerek sisteme AB standartlarında bir yasal düzenlemenin getirilmesidir.

TÜMDEF olarak bu iş kolunu bir sisteme bağlamak ve yapılan işin saygınlığını arttırmak için Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Üniversiteler, Meslek kurumu ve diğer kurumlarla ortak çalışmaya,iş birliğinde bulunmaya hazırız.

Yasal mevzuatın aşılması halinde olası finanssal faktörü sektör kendi içinde çözme kabiliyetine sahiptir.

SAĞLIK BAKANLIĞINDA AMBULANS VE ACİL BAKIM TEKNİKERLERİNİN YERİ

Dr. Turhan SOFUOĞLU
İzmir İl Sağlık Müdür Yardımcısı

Hastane öncesi acil sağlık hizmetleri dünya tıp tarihi içerisinde kısa bir geçmişe sahiptir. Ülkemizde de 1986 yılında ilk kez 077 HIZIR ACİL SERVİS olarak Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde Valilikler, Sağlık Müdürlükleri ve Belediyelerin işbirliği ile acil ambulans hizmetleri uygulamaya başlanmış ve bu günkü sistemin temelleri o yıllarda atılmaya başlanmıştır. 1994 yılında Sağlık Bakanlığı 112 ACİL YARDIM ve KURTARMA HİZMETLERİ adı altında bu hizmetleri ülke düzeyinde tekrar örgütlemiş ve her yıl istasyon sayısı ve organizasyon yapısı gelişerek günümüze kadar gelinmiştir. İlk yıllarda ambulanslarda sadece hekimler ve şoförler görev yaparken, daha sonra hemşireler, sağlık memurları ve ebeler sistemde yer almaya başlamıştır. Ambulans ve Acil Bakım Teknikerlerinin(AABT) 112 ambulanslarında ilk deneyimleri, 1993 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi bünyesinde eğitim ve öğretime başlayan programda okuyan öğrencilerin 1994 yılından itibaren İzmir 112 ambulanslarında staja başlaması olmuştur. İlk mezunların yasal düzenlemeler tamamlanamadığı için 112 ambulanslarında görev yapmaları o yıllarda mümkün olamamıştır.

Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Sağlık Hizmetlerinde Etkinlik Özel İhtisas Komisyonu Raporunda da özellikle insan sağlığının önem kazandığı ülkelerde, ambulans ve acil bakım teknikerlerinin ambulans sisteminin başarılı bir şekilde yürütülmesinde yıllardır etkin görev aldığı, bu meslek gurubunun sistemde çalışması için yasal ve kurumsal düzenlemelerin yapılması gerektiğine dikkat çekilmiştir.

Sağlık Bakanlığınca 2003 yılından itibaren AABT'lerin bu sistemde yer alması konusunda yasal ve kurumsal düzenlemeler yapılmış ve ilk defa 2004 yılından itibaren Sağlık Bakanlığı 112 ambulanslarında sözleşmeli olarak çalışmaya başlamışlardır. Daha sonra 5371 sayılı Kanun'la 1219 sayılı Kanunda değişiklik yapılarak acil tıp teknisyenleri (ATT) ile ambulans ve acil bakım teknikerleri (AABT)'ne müdahale yetkisi tanınmış olup, acil sağlık hizmetlerinde acil tıbbi yardım ve bakım ile sınırlı kalmak kaydıyla, Bakanlıkça belirlenen sertifikalı eğitim programlarını tamamlamak suretiyle hastaya müdahale ve bu hususta lazım gelen iş ve eylemleri yapabilecekleri belirtilmiştir. Daha sonra 15 Mart 2007 tarihinde Acil Sağlık Hizmetleri Yönetmeliği'nde yapılan değişiklik ile bu yetkilerin neler olduğu maddeler halinde sıralanmış ve yayınlanacak bir yönerge ile bu yetkilerin hangi durumlarda ve nasıl kullanılacağı, yasal sorumlulukların neler olacağı konusunda bir çalışma başlatılmıştır. Sağlık Bakanlığı Acil Sağlık Hizmetleri Bilimsel Danışma Kurulunun üzerinde çalıştığı bu yönerge ve eklerinin yayınlanması ile birlikte, ülkemizde başlatılacak bu yeni durumun gerek insan sağlığı açısından gerekse çalışanlar açısından yasal sorunlar yaratmaması ve hizmetin daha da yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Bu şekilde, önümüzdeki yıllarda hekimli ambulanslar yanında çok sayıda AABT ve ATT'lerin ambulans hizmetlerinde çalışabilmesi için yasal zemin hazırlanmıştır.

Uygulamada ise mevcut durum göz önüne alındığında yeterli sayıda mezun bulunmaması ve her yıl kısıtlı sayıda mezun olması nedeni ile bu geçişin uzun bir süreç alacağı düşünülmektedir. Bu güne kadar mezun olan ve sistemde çalışan AABT sayısına bakıldığında mezun olan AABT'lerin yetersiz sayıda olduğu açıktır. Her yıl mezun olacak AABT sayısı ortalama olarak 200 'dür. 112 acil ambulans hizmetlerinde ülke düzeyinde 2008 yılı sonuna kadar açılacak toplam istasyon sayısının ise 1500'e ulaşması hedeflenmektedir. Bu da her istasyon için en az 5 adet AABT olarak hesaplandığında 7500 kişilik bir açığa tekabül etmektedir. Bu durumda mevcut 12

üniversitede yürütülen bu programın diğer üniversitelere yaygınlaştırılması ve daha fazla sayıda kadro ihdas edilmesi gerekmektedir. Mevcut durumu ile ihtiyaç duyulan asgari paramedik sayısını karşılamak uzunca bir süreye mal olacaktır. Bunun için mevcut üniversite kontenjanlarının beş katına çıkarılması gerekmektedir. Esasen her ambulansda aynı anda iki adet AABT istihdam edilmesi gerekmektedir. Yılda 1000 adet AABT mezun olması ve Bakanlıkça kadro açılması halinde tüm sisteme yetecek personel sayısı ancak 10 yıl sonra istenilen düzeye gelecektir.

Acil tıp teknisyenleri(ATT) ise Sağlık Meslek Liselerinin acil tıp teknisyenliği bölümünden mezun olmaktadır ve mevcut kadrolara yetecek sayıda ATT mevcuttur. Ancak bu personellerin tıbbi yetki ve sorumlulukları sınırlı olup, tek başlarına tıbbi müdahale yetkileri yoktur. AABT'ler ve ATT'lerin her ikisinin de ambulans kullanma yetkileri bulunmakta ve bu yolla şoförlerin sistem dışına alınması hedeflenmektedir.

Hazırlanan son yasal düzenlemeler ile 112 Ambulans Servislerinde önümüzdeki dönemde A1 diye adlandırılan hekimli ambulanslar yanında A2 diye tanımlanan hekimsiz AABT'li ambulanslar ve Acil Sağlık Araçları diye tanımlanan motosiklet, bisiklet, mobil sağlık aracı, mobil komuta aracı gibi hastaya hızlı müdahale etmeyi sağlayan geçiş üstünlüğü olan araçlar görülecektir. Bunun yanında yoğun bakım ambulansı, yenidoğan ambulansı gibi özel donanımlı ambulanslar yanında helikopter ve uçak ambulanslar ile deniz ambulansları da sisteme girecektir. AABT'lerin, bütün bu saydığımız acil sağlık araçları ve ambulanslar yanında 112 Komuta Kontrol Merkezlerinde de görev yapabilecek bir eğitim ve donanıma sahip olmaları gerekecektir. Özellikle yeni oluşturulan Komuta Kontrol Merkezlerinin teknik alt yapısı, iyi bir bilgisayar kullanımı ile etkin bir iletişim ve hızlı karar alabilme becerisine sahip olmalarını gerektirecektir. Yine yasal yetkilerini doğru kullanabilmeleri için Bakanlıkça düzenlenen sertifikalı eğitim programların katılarak başarılı olmak ve sürekli eğitim programlarını takip etmeleri zorunlu hale gelecektir. Bütün bunların yanında, ambulans hizmetlerinin bütün dünyada belli bir fizik kapasite ve standart bir bilgi düzeyi gerektirmesi nedeniyle, Üniversitelerin Ambulans ve Acil Bakım Teknikerliği Programlarına müracaat eden öğrencilerin seçiminde de Üniversitelerimizin hizmetin zorluk derecesine göre seçim yapması ve tüm Üniversitelerde standart bir eğitim programının uygulanması gerekecektir.

Bütün bunların yanında, ülkemizde acil sağlık hizmetleri alanında haklı bir başarı ve kaliteye ulaşan 112 Acil Sağlık Hizmetlerine yeni bir dinamizm ve daha üst düzeyde bir başarıyı sağlamakta, Ambulans ve Acil Bakım Teknikerlerinin birinci derecede görevi ve sorumluluğu olacaktır.

SEMPOZYUM

POSTER

ÖZETLERİ

P-1

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULLARI İÇİN YENİ BİR EĞİTİM PROGRAMI: PODİATRİ

M.Bamsı Tür

Akdeniz Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Antalya

2006-2007 Eğitim-Öğretim yılı itibariyle üniversitelere bağlı 44 adet Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu (SHMYO) ve bu yüksekokullarda 23 değişik eğitim öğretim programı bulunmaktadır. Yüksekokullardaki program benzerliklerine baktığımızda 5 tanesinin (Tıbbi laboratuvar 34, Tıbbi dokümantasyon 31, Radyoloji 21, Anestezi 17, Ambulans ve acil bakım 16 yüksekokulda bulunması ile) öne çıktığı görülmektedir. SHMYO'da yeni açılacak eğitim programlarının mevcuttaki diğerlerinden farklı, sağlık sektörüne yenilik getiren, yeni istihdam olanakları sağlayan ve sektörün ihtiyaçlarına yönelik programlar olmasını bir misyon olarak kabul etmekteyiz.

Podiatri (ayak sağlığı ve bakımı) mesleği 1950'li yıllardan itibaren Avrupa'da uygulanmaktadır. 1980'li yılların başında ise Almanya'da meslek eğitimi kapsamına girmiş ve meslek örgütlerince eğitimi verilmeye başlanmıştır. Ülkemizdeki ön-lisans seviyesine karşılık gelebilecek 2 yıllık bir eğitim sonucunda kişiler "podiatrist" ünvanı almaktadır. Podiatristler ayak cildindeki ve tırnaklardaki değişiklikleri anlayıp ve bununla ilgili bakımı verebilmekte ayrıca, ayakların statik ve dinamikteki değişiklikleri ayırt ederek bunları ilgili uzman doktorlara yönlendirebilmektedirler.

Akdeniz Üniversitesi SHMYO 2005 yılında Almanya'dan Internationaler Bund eğitim kuruluşu ile ortak bir Avrupa Birliği eğitim projesi gerçekleştirerek bu meslek alanıyla tanışmıştır. Proje Avrupa Birliği - İşkur Aktif İşgücü Hibe Programları Projesi kapsamında gerçekleştirilmiştir. "Podiatrist Uzman Eğitimi Projesi" Antalya'da kurulan eğitim merkezinde 2005 Haziran - 2006 Temmuz tarihleri arasında gerçekleşmiş ve 25 öğrenciye bir yıllık uygulamalı eğitim sonucunda sertifikaları verilmiştir.

Proje kapsamında kurulan eğitim merkezinde eğitim süresince tırnak problemleri olan 68 diyabetik hasta, 320 nasırlı ayak hastası, 224 tırnak batması hastası, 212 tırnak mantarı ve 60 genel bakım hastası başvurmuş ve uzman eğitmenler eşliğinde bu kişilere bakım ve yönlendirme yapılmıştır. Ulaşılan hasta sayısı podiatrinin ülkemiz için de bir ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Bugün tamamlanmış olan projenin ardından mesleği vermeye yönelik bir müfredat oluşturulmuş ve meslek eğitimlerinin en temel problemi olan alt yapı en ince ayrıntısına kadar kurulmuştur. Bugün bizi bekleyen bu alt yapı üzerinde yeni bir eğitim programını sağlık sektörüne kazandırmaktır.

P-2

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULLARI' NIN DURUMU VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Suna Tokgöz YILMAZ, Aysel KÖKSAL

Ankara Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Ankara.

Eğitimli ara elemanlar yetiştiren Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları sağlık alanında büyük bir iş yükünü karşılamaktadır. Bu okulların kalitesini artırmak amacıyla eğitim ve öğretimde karşılaştıkları sorunlar ve bunların çözülmesinin yanı sıra, bu önlisans programları için uygulanan Sınavsız Geçiş Sistemi'nin de bazı eksikleri bulunmaktadır. Özellikle insan sağlığı ile ilgili ara eleman yetiştiren bu okulların sorunlarının çözülmesi hayati önem arz etmektedir.

Meslek Yüksekokulları'nın hedefi kaliteli üretimi gerçekleştirebilecek, bilimsel ve teknolojik gelişmeye uyum sağlayabilecek, iş hayatına yüksek nitelikli ve performanslı ara kademe insan gücü yetiştirmektir (Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı). Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları; eğitimli ara elemanlar yetiştirerek ülke çapında, sağlık alanında büyük bir iş yükünü karşılamaktadırlar. Sağlık hizmetlerinin multidisipliner yapısı içerisinde oldukça önemli bir insan kaynağı yetiştiren bu okulların kalitesini artırmak amacıyla eğitim ve öğretimde karşılaştıkları sorunlar ve bunların çözülmesi giderek daha fazla önem kazanmaktadır.

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu programlarının da teorik ve uygulama dersleri, öncelikle öğrencilerin pratik becerilerini geliştirmeli ve bunun için gerekli olan mesleki bilgiyi kazandırmayı hedeflemelidir (Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı) .

Meslek Yüksekokulu programlarının müfredatlarının; değişen ihtiyaçlara cevap verebilmesi ve çağdaş gelişmeler ile paralel yürütülebilmesi için ayrıca ilgili lisans öğretim programları ile koordineli olarak yeniden ele alınması ve güncellenmesi gerekmektedir.

Öğrencilerin mesleki bilgi ve becerilerini artıracak uygulama alanlarının bulunmasında yetersizlikler vardır. Uygulama alanı gözeticilerinin sık aralar ile hizmet içi eğitimlere tabi tutulması gerekmektedir.

Sınavsız Geçiş Sisteminin uygulanmasının yerine Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) ya da yine Yükseköğretim Kurumu tarafından uygulanacak bir başka sınav ile öğrencilerin seçilerek, sağlık ile ilgili bu programlara yerleştirilmeleri öğrenim ve meslek kalitesini artırmada oldukça önemli olacaktır.

P-3

ŞANLIURFA İL MERKEZİNDE GÖREV YAPAN SAĞLIK TEKNİKERLERİNİN EĞİTİM VE ÖĞRENİM ÇIKTILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Özer S, Şimşek Z, Gür S

Harran Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Şanlıurfa

Giriş ve Amaç: Mezuniyet öncesi eğitim programlarının yapılandırılmasında ve eğitim ortamlarının hazırlanmasında alanda çalışan meslek elemanlarının görüş ve önerilerinin değerlendirilmesi temel adımdır. Bu çalışmada Şanlıurfa il merkezinde görev yapan sağlık teknikerlerinin kişisel ve mesleki gelişimlerine mezuniyet öncesi eğitim programlarının ve eğitim ortamlarının etkisi incelenmiştir.

Gereç ve Yöntem: Çalışmada Şanlıurfa il merkezinde görev yapan tüm sağlık teknikerlerine ulaşılması hedeflenmiş ancak %81'ine ulaşılmıştır. Veri toplamada 9 Eylül Üniversitesi tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Veri girişi ve istatistiksel analizlerde SPSS programı kullanılmıştır. Kesikli değişkenler arasındaki ilişkiyi değerlendirmede ki-kare, iki ortalama arasındaki farkı değerlendirmede t testi, üç ve daha fazla ortalama arasındaki farkı test etmede varyans analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Toplam 87 sağlık teknikerinin %21.8'i tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik, %35.6'sı radyoloji, %36.8'i laboratuvar programı mezunudur. Sağlık teknikerlerinin %56.3'ü Harran Üniversitesi mezunu iken, %43.7'si diğer üniversitelerin mezunlarıdır. Mezunların %46'sı Devlet, %28.7'si Araştırma ve Uygulama, %25.3'ü ise özel hastanelerde görev yapmaktadırlar. Sağlık teknikerlerinin %53'ü mezun oldukları SHMYO ders programı içeriklerini orta ve altında yeterli bulurken, %74.4'ü derslerle ilgili kaynaklara ulaşma sorunu bildirmişlerdir. Okullardaki sosyal yaşam ve rehberlik hizmetleri, akademik danışmanlık (%74.4 orta ve altı) durumu açısından da yetersizlikler olduğu saptanmıştır. SHMYO'larda verilen eğitimin bilgiyi kullanma, sorunları fark etme ve çözümleme becerisi, iletişim becerisi, ekip çalışması, girişimcilik, karar verme süreçlerine etkisi açısından değerlendirildiğinde, %22.1-40.2 arasında değişen oranlarda orta ve altında yeterli olduğu bildirilmiştir. Benzer şekilde yaklaşık üçte biri yaşam boyu öğrenme ve gelişme süreçlerine de katkısının orta ve altında olduğunu bildirmiştir. Okulda alınan eğitimin niteliği, alana ve kişisel gelişime yansımaları açısından programlar arasında anlamlı farklılık bulunmazken, mezun olunan üniversite ve devlet ya da özel kuruluşlarda çalışmaya göre istatistiksel düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Ayrıca okulun niteliği ile mesleki ve kişisel gelişim puanları arasında pozitif yönde güçlü bir ilişki bulunmuştur ($r=0.603-0.737; p<0.05$).

Sonuç: SHMYO mezunlarının niteliğinin iyileştirilmesi ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunulması açısından eğitim programlarının, öğrenme ortamlarının ve laboratuvar alt yapılarının geliştirilmesi gerekmektedir.

P-4

CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU MEZUNLARI İLE İLGİLİ ÇALIŞTIKLARI KURUM YÖNETİCİLERİNİN DEĞERLENDİRMELERİ

**Semra AY, Emin LİMONCU, Ayşe TUÇ, Figen TARAKÇI, Yeşim GÜVENÇ, İpek
ÖSTAN, Nurcan UMUR**
Celal Bayar Üniversitesi
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Manisa

Giriş: Yüksekokulumuzda, Tıbbi Laboratuvar ve Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı bulunmaktadır. Mezunlarımız ile ilgili olarak çalıştıkları kurum yöneticilerinin düşünceleri, değerlendirmeleri ve ileriye dönük önerileri, okulumuz eğitim alt yapısının ve programlarının sürekli geliştirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Amaç: Manisa Celal Bayar Üniversitesi (CBÜ) Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu (SHMYO) mezunları ile ilgili çalıştıkları kurum yöneticilerinin değerlendirmeleri, görüş ve önerilerini belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, tanımlayıcı tiptedir. C.B.Ü. SHMYO mezunlarının ulaşılabilen yöneticileri (N=31) ile yürütülmüştür. Veriler, Mayıs-Haziran 2007 tarihleri arasında, Dokuz Eylül Üniversitesi SHMYO tarafından hazırlanmış olan “İşveren/Yönetici Anketi” ile toplanmıştır. İstatistiksel değerlendirmede sayı, yüzde ortalama dağılımları kullanılmıştır.

Bulgular: İşverenlerin/Yöneticilerin %29'u Üniversite, %61.3'ü Devlet Hastanesinde çalışmaktadır. İşverenlerin/Yöneticilerin, sağlık teknikerlerinin eğitim çıktılarını değerlendirmeleri, iyi ve üzerinde olarak % dağılımları şöyledir:

Mezunun mesleki bilgisini kullanma düzeyi %82.8, mesleki becerileri uygulama düzeyi %96.5, sağlık sektörünün gereksinimleri ile uyum düzeyi % 89.7, sorunları farkedebilme ve yorumlama becerisi %89.6, sorun giderme becerisi %93.1, karar verme yeteneği %96.6, iş verimliliği %89.6, işine olan ilgisi % 80.7, çalışma yaşamına ilişkin düzenlilik anlayışı %89.6, dış görünüm ve bakımının işe uygunluğu % 92.9, işyeri kurallarına uyum düzeyi % 93.1, kendisi ve çevresinin sağlığını korumaya yönelik davranışı %93.1, sorumluluk bilinci %96.6, etkin iletişim kurabilme becerisi %96.6, yaşam boyu öğrenmenin gerekliliği bilinci ve bunu gerçekleştirebilme becerisi % 86.2, mesleki teknolojik gelişmeleri izleyip uyum sağlayabilme yeteneği %93.1, disiplinler arası takım çalışması yapabilme düzeyi % 89.7, mesleki etik sorunları kavrama, benimseme bilinci ve uygulama sorumluluğu %89.7, çalışma yaşamı ile ilgili yasal düzenlemeler hakkında bilgisi % 96.6'dır. Yöneticilere göre bir sağlık teknikerinin sahip olması gereken en önemli özellik bilgili olmasıdır (%24.1).

Sonuç: İşverenlerin / Yöneticilerin, mezunlarımız ile ilgili geri bildirimlerinin olumlu yönde olduğu belirlenmiştir.

P-5

CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU MEZUNLARININ EĞİTİMLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİ

Semra AY, Nurcan UMUR, Emin LİMONCU, Figen TARAKÇI, İpek ÖSTAN, Yeşim GÜVENÇ, Ayşe TUÇ

Celal Bayar Üniversitesi
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Manisa

Giriş: Mezunlarımızın değerlendirmelerinin, okulumuz eğitim alt yapısının ve eğitim programlarının sürekli geliştirilmesi için bize büyük katkısı olacaktır.

Amaç: Mezunlarımızın, mezun oldukları eğitim/öğretim dönemi ile ilgili düşünce ve değerlendirmeleri ile görüş ve önerilerini belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, kesitsel tipte olup, ulaşılabilen mezunlarımız (N=57) ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu (SHMYO) tarafından hazırlanmış olan “Deneyimli Mezunlar Anketi” ile Mayıs-Haziran ayları arasında toplanmıştır. Anket 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, mezunların okullarını genel değerlendirmeleri, 2.bölümde okulda aldığı eğitimin/öğrenimin bazı parametrelere ilişkin katkısı, 3.bölümde ise kendi öz-değerlendirmeleri yer almaktadır.

Verilerin analizi SPSS 10.0 paket programında yapılmıştır. İstatistiksel değerlendirmede sayı, yüzde, ortalama dağılımları ve ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Mezunların %64.9’u Tıbbi Laboratuvar, %35.1’i Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı mezunudur. Yapılan tek değişkenli analiz sonucunda; Mezun oldukları programlar ve SHMYO program içeriğinin güncelliği, kendi çalışmasını yeterlilik ve verimlilik açısından işvereni gözüyle değerlendirme, karar verme/inisiyatif kullanma yeteneğine katkısı, bilgiyi kullanma ve iletme yeteneğine katkısı, etkin iletişim kurabilme (empatik düşünebilme, etkin dinleme, sözlü sözsüz ifade vb.) becerisine katkısı, mesleki teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilme yeteneğine katkısı, mesleki etik sorumlulukları kavrama, benimseme ve uygulama bilincine katkısı, girişimcilik ruhuna sahip olmasına katkısı, yeni fikirler üretebilme becerisi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0.05$).

Sonuç: Mezunlarımızın eğitim ve öğretimde karşılaştıkları sorunların ve değerlendirmelerinin belirlenmesi, çalışmalarımızda rehber olacaktır.

P-6

TIBBİ DOKÜMANTASYON VE SEKRETERLİK BÖLÜMLERİ İÇİN ICD-10 EĞİTİM PROGRAMI ÖNERİSİ

Ali YILMAZ, Aslan KAPLAN

Hacettepe Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Ankara

Sağlık hizmeti sunumunda hasta hakkında değişik amaçlara yönelik olarak idari ve klinik süreçleri içeren bir çok veri toplanmaktadır. Bu verilerin bilgiye dönüştürülmesi ve niceliksel çalışmalar yapılabilmesi için hastalıkların sınıflandırılması ve kodlanması gerekmektedir.

Sınıflandırma; benzer hastalık, yaralanma ve/veya prosedürlerin aynı grupta toplanmasıdır. Hastalıkları, etkilenen vücut kısmına göre (topografi), nedene göre (etyoloji), dokudaki patolojik değişikliğin tipine göre (morfoloji) ya da, sonuçta ortaya çıkan fonksiyonel anormalliğe göre sınıflamak mümkündür.

Kodlama ise sınıflandırılan hastalıkların, yaralanmaların ve prosedürlerin nümerik veya alfanümerik yapıda ifade edilmesidir. Hastalıkların sınıflandırılması sisteminin kullanımı için tıbbi kayıtlar ve kodlama yapacak kişilerin eğitimi kodlama kalitesi açısından oldukça önemlidir.

Ülkemizde 1965 yılındaki 8. Uluslararası ICD Konferansından sonra hazırlanmış olan 8. versiyon (ICD-8) 2005 yılına kadar kullanılmıştır. 1 Temmuz 2005 tarihi itibarıyla sağlık kuruluşlarında ICD-10'un kullanımı zorunlu hale getirilmiştir.

Bu zorunluluk ülkemizde kodlayıcı eğitimi ve gereksinimini ortaya çıkarmıştır. Halen ön lisans seviyesinde eğitim veren sağlık hizmetleri meslek yüksek okullarında kırk üç tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik bölümü bu ihtiyacı karşılamada en önemli kaynak olarak düşünülmektedir. TDS programlarının ICD-10 eğitimlerinin aynı içerikle verilmesi kodlayıcı eğitimlerini standart hale getirecek, ülke genelindeki kodlama ve veri kalitesini artıracaktır.

Bu çalışmada tıbbi dokümantasyon mesleği ve hastalıkların uluslararası sınıflandırması hakkında temel kavramlar ve I. Ulusal sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu sempozyumu sonuç bildirgesinde belirtilen "sağlık hizmetlerinde mesleki eğitimde dünya modellerinden de yararlanılarak yeni bir mesleki eğitim modelinin tasarımı" önerisi çerçevesinde DSÖ'nün tavsiye ettiği ICD-10 eğitimi önerilerini içeren bir eğitim müfredatı önerisi sunulmuştur.

P-7

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN OKULDAN MEMNUNİYET DERECELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hakan TEKEDERE, Aydan AÇIKGÖZ, E. Arzu KOÇKAYA,
H. Cengiz GÜLSAYIN, Lale TÜRKMEN, Gamze YÜCEL İŞILDAR
Gazi Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Ankara

Giriş ve Amaç: Bu çalışmada; Gazi Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda öğrencilerin memnuniyet algılarına göre öğretim ve öğrenci destek hizmetleri alt yapısının geliştirilebilmesi için gerek okul yönetimi gerekse de öğretim elemanları bazında neler yapılabileceğine dair somut veriler elde etmek amacıyla 166 öğrenciye genel bir memnuniyet anketi uygulanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Uygulanan memnuniyet anketi; okul yönetimi ve koordinatörlük, öğrenci işleri, fiziksel koşullar, sosyal faaliyetler, danışmanlık hizmetleri ve staj şeklinde altı alt başlıktan ve toplam 47 maddeden oluşmaktadır. Anketin güvenirlik katsayısı $\alpha=0,95$ bulunmuştur. Verilerin çözümlenmesinde tanımlayıcı istatistik tekniği olan frekans dağılımı yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemle her maddenin memnunum, memnun değilim ve kararsızım seçeneklerine verilen cevapların sayı ve yüzdeleri hesaplanmıştır.

Bulgular: Öğrenciler yönetim ve koordinatörlük ile ilgili olarak ortalama %56,98 memnun, %23,85 memnun değil, %19,17 oranında ise kararsız görüş ifade etmişlerdir. Öğrenci işleri ile ilgili olarak öğrencilerin %58,22'si memnun, %24,27'si memnun değil, %17,51'i ise kararsız olduğunu ifade etmişlerdir. Fiziksel koşullarla ilgili ortalamaya bakıldığında öğrencilerin %55,66'sı memnun, %31,40'ı memnun değil, %12,94'ü ise kararsız olduğunu ifade etmiştir. Sosyal faaliyetlerin genel ortalamasına bakıldığında ise; bu konuda öğrencilerin %49,3'ü memnun, %33,9'u memnun değil ve %16,8'i ise kararsız olduğunu ifade etmektedir. Genel olarak danışmanlık hizmetleri ile ilgili olarak öğrencilerin %72,1'i memnun, %15,9'u memnun değil ve %12'si ise kararsızdır. Öğrenciler staj ile ilgili olarak %81,1 memnun, %9,44 memnun değil %9,46 ise kararsız görüş belirtmiştir. Öğrencilerin sosyal faaliyetler alt başlığında yarıya yakını (%49,3) ve diğer alt başlıklarda ise yarıdan fazlasının genel bir memnuniyet içerisinde olduğu söylenebilir.

Sonuç: Bu veriler ışığında öncelikli hedef olarak sosyal faaliyetlerin artırılması ve fiziki koşulların daha da geliştirilmesi ile öğrencilerin okuldan memnuniyetinin daha da artacağı söylenebilir.

P-8

GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU'NDA OKUYAN ÖĞRENCİLERİN AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI KONUSUNDA BİLGİ DÜZEYLERİ, TUTUM VE DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ

Aydan AÇIKGÖZ, Hüseyin DEMİRTOLA, Cengiz GÜLSAYIN,
E. Asuman ATİLLA

Gazi Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Ankara

Giriş: Günümüzde ağız ve diş sağlığı ile ilgili sorunlar halen başta gelişmekte olan ülkeler olmak üzere tüm dünyada en yaygın sağlık sorunlarının başında gelmektedir. Ağız ve diş sağlığının iyileştirilmesinde bireylerin eğitim seviyesi, sosyo-ekonomik durumu, diş hekimine gitme alışkanlığı ve bilgi sahibi olmaları rol oynamaktadır. Bu bilgiyi yeni bir tutum ve davranışa dönüştürmesi, diğer bir deyişle bireylerin yaşam biçimini de buna göre değiştirmesi ağız sağlığının düzelmesinde anahtar rol oynamaktadır.

Amaç: Çalışmamızda Gazi Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda okuyan öğrencilerin ağız ve diş sağlığı sorunları ile ilgili bilgi düzeylerinin ölçülmesi ve bu konudaki tutum ve davranışlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, yüksekokulumuzda eğitim gören toplam 232 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Çalışmada, kişisel bilgiler, ağız- diş sağlığı ile ilgili bilgi düzeyi, tutum ve davranışların belirlenmesine yönelik toplam 67 sorudan oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Anketlerin analizinde, SPSS 12 istatistik programı kullanılarak, sonuçlar değerlendirilmiştir.

Bulgular: Ankete katılan 232 öğrenciden %58'i herhangi bir diş sağlığı eğitimi almadığını bildirirken, eğitim aldığını ifade eden öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun da eğitimini ancak üniversite yıllarında aldığı görülmektedir. Çürük ve dişeti hastalıkları, hastalığa yol açan nedenler hakkında sorulan sorulara öğrenciler yüksek oranda bilgi sahibi oldukları cevabını vermişlerdir. Diş fırçalama alışkanlığı yüksek bulunmakla birlikte (%96), bir yıl veya daha uzun süreden beri hiç diş hekimine gitmeyenlerin oranı %34, sadece sorunu olduğu zaman gidenlerin oranı %60 olarak tespit edilmiştir.

Sonuç: Öğrencilerimiz ağız ve diş sağlığı konusunda yeterli derecede bilgiye sahip olmakla birlikte, bu bilgilerin günlük yaşama aktarılması ve bir yaşam tarzına dönüştürülmesinde eksiklikler olduğu tespit edilmiştir.

P-9

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEK OKULLARINDA YENİ BİR ALAN: ÇEVRE SAĞLIĞI TEKNİKERLİĞİ VE MÜFREDAT GELİŞTİRME

Gamze Yücel İŞILDAR

Gazi Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Ankara

Dünyada ve ülkemizde çevre problemlerinin yok edici sonuçları kendini iyiden iyiye göstermeye başladıkça; toplumların çevre ile ilgili meselelere bakış açılarının da değiştiği açıkça görülmektedir. Gelişmiş ülkelerin tecrübeleri göstermektedir ki, çevre alanında hizmet veren ara eleman ihtiyacı gittikçe artmaktadır. İyi eğitilmiş, kalifiye **çevre sağlığı teknikerleri** sadece günümüzde değil gelecekte de çevresel işgücünün önemli bir parçası olacaktır.

Bu gereklilikten hareketle, G.Ü. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu bünyesinde 2004 yılına kadar “Çevre Programı” olarak eğitim vermekte olan bölümümüz hem mezunlarımızın iş bulma konusundaki mağduriyetlerini giderebilmek hem de “Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu” bünyesindeki diğer bölümlerle uyumlanabilmek adına “Çevre Sağlığı Programı” olarak değiştirilmiştir. Bu aşamadan sonra, “Çevre Sağlığı Programı” için yeni bir müfredat hazırlama çalışmalarına başlanmıştır.

Bu çalışmada, G.Ü. SHMYO da halihazırda uygulanan;

- T.C. Sağlık Bakanlığı “Çevre Sağlığı Daire Başkanlığı” görevleri,
- Ülkemizde yürürlükte olan ilgili kanun ve yönetmelikler,
- Başta İngiltere olmak üzere birçok A.B. ülkesinde çevre sağlığı alanında çalışanların bağlı oldukları ve ilgili eğitim kurumlarının akreditasyonunu veren “Çevre Sağlığı Enstitüsü” (CIEH)
- CIEH ile aynı fonksiyonu A.B.D. de üstlenen “Milli Çevre Sağlığı Kurumu” (NEHA) nun hazırlamış olduğu müfredat örnekleri incelenerek, ülkemiz koşulları ve Çevre Sağlığı Teknikerleri’nin görev alanları doğrultusunda adapte edilmiş müfredat hakkında bilgi verilecektir.

Bu müfredat ile, ‘Çevre Sağlığı Teknikerleri’ nin su, hava ve toprak kirliliği ile birlikte genel ekoloji bilgisi, gıda hijyeni ve mevzuatı, işyeri ve konutların sağlık yönünden denetimi, vektörler, mezarlıklar denetimi, bulaşıcı ve salgın hastalıklar gibi halk sağlığını ilgilendiren alanlarda okulda kazanılan teknik teorik bilgilerin yanı sıra, çevre bilinci, organizasyon ve planlama, iletişim kurabilme, grup halinde çalışabilme ve karar verebilme, veri toplama ve bu verileri değerlendirebilme becerilerine sahip olacak şekilde eğitilmesi hedeflenmiştir.

P-10

EĞİTİM PLANLAMALARINDA EĞİTİM İHTİYAÇ ANALİZİNİN ÖNEMİ VE ÖRNEK BİR UYGULAMA

Hakan TEKEDERE, Hacı DOĞAN, H. Cengiz GÜLSAYIN

Gazi Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Ankara

Giriş ve Amaç: Eğitim ihtiyaç analizi eğitim planlaması için gerekli olan bilginin toplanması, incelenmesi ve kullanılması amacıyla geliştirilmiş bir görev analizidir. Eğitim planlarının ihtiyaç analizi verileri ışığında oluşturulması ile ihtiyaç duyulan bilginin belirlenebilmesi için ölçülebilir değerler elde edilmiş olur. Bununla birlikte; ihtiyaç analizi ile eğitimin güncel şartlara uyumlu olması, eğitime ayrılan kaynakların etkin ve verimli kullanılması, edinilen bilgi ve becerilerin iş ortamına transferinin kolaylaşması, iş yaşamında kalite ve verimliliğin artması ve öğrenci motivasyonunun artması da sağlanabilir.

Eğitim ihtiyaç analizinde çeşitli araştırma yöntemleri kullanılabilir. Bunlardan başlıcaları test, anket, görüşme ve gözlem teknikleridir. Bu çalışmada örnek bir eğitim ihtiyaç analizi yapılmıştır. Örnek uygulamada; Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde staj yapan Tıbbi Laboratuvar Programı öğrencilerinin laboratuvarlarda enfeksiyon ajanlarının bulaşma yolları ve korunma konusundaki yeterlilikleri ve bu konudaki eğitim ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amacı gerçekleştirmek için; öğrencilerin bu konudaki bilgileri ölçülmüştür.

Gereç ve Yöntem: Bu konuda 10 maddelik bir test hazırlanarak öğrencilere uygulanmıştır. Öğrencilerin cinsiyeti, daha önceden bu konuda ders veya faaliyete katılıp katılmadığı, istedikleri eğitim yöntemi ve yaş grupları betimleyici istatistik yöntemi ile analiz edilmiştir. Doğru cevaplara "1" ve yanlış cevaplara "0" verilerek toplam 10 puan üzerinden değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan tümü sağlık meslek lisesi mezunu toplam 21 öğrenci; ortalama 20 yaşında olup 18 (%85,7) 'i kız ve 3 (%14,3)'ü erkek öğrencidir. Öğrencilerinin hepsi konuyla ilgili ders aldığını ve %85,7'si konu ile ilgili faaliyete katıldığını söylemiştir. Öğrencilerin %57,1'i işbaşında eğitim yöntemini benimsemektedir.

Öğrencilerin demografik özellikleri ile test başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Öğrencilerinin test puanlarının genel ortalaması 10 üzerinden 5,61'dir. Bu puanın oldukça düşük olduğu söylenebilir. Testin bazı maddelerinde öğrencilerin önemli bilgi eksiklikleri de saptanmıştır.

Sonuç: Öğrencilerin çalışma koşulları içerisinde hayati önem taşıyan bu bilgi ve becerilerin kendi istekleri doğrultusunda laboratuvar ortamları içerisinde uygulamalı verilmesinin daha faydalı olacağı söylenebilir.

P-11

GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU'NDA OKUYAN ÖĞRENCİLERİN BARINMA İHTİYAÇLARINI KARŞILADIKLARI YERLER, BARINMA İLE İLGİLİ SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Hüseyin DEMİRTOLA, Cemal ÇALIK, E. Asuman ATİLLA, Yusuf ŞİMŞEK
Gazi Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Ankara

Giriş: Üniversite hayatında öğrencilerin en çok karşılaştıkları sorunların başında barınma ihtiyacı gelmektedir. Oysaki yüksek öğrenim öğrencilerinin eğitim ve öğrenim hayatında başarılı olabilmesi için sağlıklı ve güvenli bir barınmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun yanında sağlık, beslenme, giyinme gibi zorunlu ihtiyaçlarının yanında nakdi desteğe de ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca modern çağın gereklerine uygun olarak sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerin de bulunması gerekmektedir.

Amaç: Bu düşünceden hareketle, çalışmamızda, Gazi Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda okuyan öğrencilerin barınma ihtiyaçlarını karşıladıkları yerlere ilişkin bilgiler elde edilerek, konu ile ilgili sorunlar belirlenip, bu sorunlarla ilgili çözüm önerileri sunulması amaçlanmaktadır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, Gazi Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda eğitim gören toplam 213 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Çalışmada, anket yöntemi uygulanarak 50 soru sorulmuş ve anketlerin analizinde SPSS 12 istatistik programı kullanılarak, sonuçlar değerlendirilmiştir.

Bulgular: Ankete katılan toplam 213 öğrencinin anketimize verdikleri cevaplar doğrultusunda, ilkokul (%95), ortaokul (%95) ve lise (%81) öğrenimlerini büyük oranlarda ailelerinin yanında tamamladıkları göze çarparken, bu durum yüksek öğrenimlerinde değişerek (%47), öğrenci evi ve öğrenci yurdunda barındıkları dikkat çekmektedir. Öğrencilerin %21'i öğrenci evinde, %29'u da yurtlarda kalmaktadır. Öğrencilerin %82'si ikamet yerlerinden memnunken, büyük oranda öğrenci evlerinde kalmayı tercih ettikleri göze çarpmaktadır.

Sonuç: Öğrencilerimizin çoğunluğu, yüksek öğretim hayatında barınma ihtiyaçlarını ailelerinin ikamet ettikleri yerlerin dışında sağlamaktadır. Yüksek okumuzun merkeze uzaklığı sebebiyle, Gölbaşı ilçesi veya Üniversitemiz Gölbaşı Kampüsü içerisinde bir öğrenci yurdu kurularak, öğrencilerimizin barınma ihtiyaçlarının giderilebileceği düşüncesine varılmıştır.

P-12

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA OKUYAN ÖĞRENCİLERİN SAĞLIK HİZMETİ EĞİTİMİNİ TERCİHLERİNİN SEBEPLERİ VE BU SEBEPLERİN MESLEKİ EĞİTİM SÜRECİNE ADAPTASYONLARI ÜZERİNE ETKİLERİ

Hakan GÖKÇE, Abdurrahman TEKİN, Seyfi YILDIZ

Gaziosmanpaşa Üniversitesi,
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Turhal

Giriş: Tarihin ilk çağlarından bu yana sağlık hizmetlerinin ve bu mesleği icra edenlerin statülerindeki yükselişindeki süreklilik yadsınamaz bir gerçektir. Küreselleşme ile başlayan değişim hızı, günümüzde kaçınılmaz bir realite haline gelmiştir. Bu hız, geleceğin şekillendirilmesinde, bireyleri özellikle üniversite gibi kurumların tercihinde daha garantili adım atmaya itmektedir.

Amaç: Sınavsız geçiş programının başlatılması ile ilk yıllarda Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokullarına gelen öğrencilerin çoğunlukla Sağlık Meslek Lisesi çıkışlı olması gibi bir gerçeği ortaya koymaktaydı. Fakat özellikle son iki yılda bu gerçeğin değişim gösterdiği ve ÖSS sınavı ile düz lise çıkışlı öğrencilerin yüzde doksana varan çoğunluğu elde etmeye başladığı gözlemlenmektedir. Çalışmada öğrencilerin bu yönlü tercihe yönelmesinin gerekçeleri ve daha önce sağlık hizmeti eğitimi içeriği ile karşılaşmadıkları halde bu eğitim sürecine adaptasyon oranlarının ne olduğu konusu incelenmeye alınmıştır. Çünkü beklenen adaptasyon süreci mesleği sevmeye ve uygulama aşamasında pozitif değerler üretme noktasında önemli katkılar sağlayacaktır.

Özellikle sağlık hizmetlerinin tıbbi bilgidan sosyo-psikolojik yetiye kadar geniş bir yelpazeyi kapsıyor olmasının yanında toplumsal beklentilerin hızlı değişimine cevap verme gibi bir hassasiyeti mevcuttur. Bu mevcudiyet mesleği icra edenlerde de ilgili hassasiyetin taşınması zorunluluğunu ortaya koymaktadır. Bu da ancak sağlık hizmetleri mesleğine ve eğitim sürecine adaptasyonla sağlıklı bir şekilde gerçekleşecektir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı; Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokullarına gelen öğrencilerin, eğitim öncesi beklentileri ile eğitim aşamasındaki gerçekler arasında ne kadar tutarlılığın olduğunu görerek eğitim süreçlerindeki yapılanmayı bu doğrultuda düzenlenmesini sağlayıcı bilgiye ulaşmaya çalışılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Uygulama Gaziosmanpaşa Üniversitesi Turhal ve Erbaa Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinden oluşan 120 kişilik grup üzerinde yapılmıştır. Uygulamada yapılan anket beşli likert ölçeğine göre hazırlanmış ve anketin sonuçları SPSS 11,0 veri analiz paketi ile değerlendirilmiştir.

Uygulama soruları SPSS’de Cronbach Alpha güvenirlik analizleri yapılmış ve güvenirlikleri 0.84 olarak bulunmuştur. Dolayısıyla uygulanan anketin güvenilirliği kabul edilebilir 0.70’lik Cronbach α düzeyinin üzerinde değerlere sahiptir.

Sonuç: Ankete katılan öğrencilerin öncelikli olarak hayallerini süsleyen fakülte hayatına kavuşma çalışması içine girdikleri fakat buna ulaşamadıklarında geleceklerini garanti altına alma adına sağlık hizmetlerini öncelikleri arasına yerleştirdikleri tespit edilmiştir. Bu düşünce ile sağlık hizmeti eğitimi almaya hak kazanan öğrencilerin okul hayatı boyunca beklentilerinin pekiştiği ve adaptasyon süreçlerinde hızlı bir ilerleme olduğu gözlemlenmiş, mesleki eğitim sürecinde uygulamalı eğitimin artması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

P-13

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA VERİLEN EĞİTİMİN SEKTÖREL ŞART VE BEKLENTİLE UYUMLULUK ORANLARI VE BU ORANLARI ÖLÇMEYE YÖNELİK TOKAT İLİNDE YAPILAN UYGULAMA

Hakan GÖKÇE - Seyfi YILDIZ

Gaziosmanpaşa Üniversitesi,
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Turhal

Giriş: Küresel olgunun dünyanın tüm dokularına nüfuz etmesi değişimi beklentileri bile şaşırtacak derecede hızlı bir hale getirmiştir. Elbette ki her değişim yenilenmeyi ve oryantasyonu zorunlu kılmaktadır. Hatta son yıllarda teknik anlamda planlama ilkeleri, yeniliği yakalamaktan da öte yeniliklerden önde giderek kurumları olası risklere hazır hale getirmeyi değişmez bir kural haline getirmiştir.

Amaç: Çalışmanın amacı; sağlık hizmetleri gibi toplumun tamamını ilgilendiren hassas bir konuda meslek yüksekokulu düzeyinde eğitim alan öğrencilerin mezun olduklarında, aldıkları eğitimin sektörel ortamda ne derece kullanılabilir olduğunu ölçmek ve eksiklikleri tespit ederek sorunların çözümüne yönelik stratejiler geliştirmektir. Birçok alanda olduğu gibi sağlık hizmetleri sektöründe de meslek yüksekokulu mezunları işlerin bizzat bireysel performansla gerçekleştirildiği birimlerde istihdam edilmektedir. Bu birimlerde yapılan çalışmalar ve elde edilen sonuçlar ya teşhis ve tedavinin belirleyici unsuru olmakta ya da iş ve işlemleri hızlandırıcı rol oynamaktadır. Bu sebepten dolayı ilgili birimlerde yapılan hatalar veya ortaya çıkan eksiklikler daha kolay gözlemlenmekte ve eğitimin önemi daha fazla ön plana çıkmaktadır. Meslek yüksekokullarında verilen eğitimle bir taraftan kamu ve özel sektöre kalifiye personel yetiştirmekle beraber diğer taraftan değişen küresel şartlara ayak uydurabilecek, geleceğin ihtiyaçlarını bu günden hissedebilecek girişimci ruha sahip sağlık personelleri olması beklenmektedir. Bu çalışma ile beklentilerin eğitim süreci ile ne kadar uyumlu olduğu belirlenerek ortak bir paydanın oluşturulmasına yardımcı olma amacı güdülmektedir.

Gereç ve Yöntem: Uygulama Tokat ilindeki yataklı tedavi kurumlarında çalışan sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu mezunları ve ilgili hastanelerin yöneticileri ile yapılmıştır. Uygulamada yapılan anket beşli likert ölçeğine göre hazırlanmış ve anketin sonuçları SPSS 11,0 veri analiz paketi ile değerlendirilmiştir.

Sonuç: Uygulama sonucunda mezun öğrencilerin ağırlıklı olarak staj süreleri, okullardaki laboratuvar eksikliği, rehberlik ve psikolojik hizmetlerden yana olan eksikliklere vurgu yaptıkları tespit edilmiştir. Hastane yöneticilerinin ise kurumlarındaki meslek yüksekokulu mezunları ile ilgili iletişim, planlama, uyum, yorumlama gibi konularda daha fazla eğitime ihtiyaçları olduğu yargısına vardıkları görülmüştür. Bu sonuçlar doğrultusunda sorunları aşmaya yönelik stratejiler geliştirilmiştir.

P-14

SİHİR VE BİLİM: pH KAVRAMI VE ELEKTROKİMYA DERSİ İÇİN ALTERNATİF UYGULAMALAR

Hülya Şahin, Meral Yüksel

Marmara Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,
Tıbbi Laboratuvar Bölümü, İstanbul

Temel Laboratuvar Bilgisi dersi kapsamında yer alan pH metre ve elektrokimya dersi öğrenciler tarafından anlaşılması en güç konular arasında yer almaktadır. Bu amaçla basitten karmaşığa doğru uzanan, demonstrasyon ve öğrenci uygulaması öğrenim yöntemlerinin de kullanıldığı bir ders içeriği hazırlanmış ve yürürlüğe konmuştur.

Öncelikle öğrencilere bir soru formu verilir ve “elektrokimya” nedir sorusuna yazılı yanıt vermeleri istenir. “Sihir” aşamasında demonstratif bir sunum yapılır: İki farklı solüsyon ayrı ayrı beherlere aktarılır. Eğitimci farklı indikatörleri (fenol kırmızısı, brom krezol yeşili, metil kırmızısı, brom fenol mavisi ve fenol-fitalein) karşılıklı beherlere bir spatül aracılığı ile ekler, karıştırır ve oluşan renklerin (mavi, pembe, kırmızı, sarı, vs) not ettirir. Sonra oluşan eş solüsyonlar birbirleri ile karıştırılarak (tamponlama) renklerin değişmesi beklenir. Öğrencilerin izlenimlerini ve fikirlerini yazmaları istenir. Teorik olarak sunulan ders içeriğinin ardından öğrenciler üçe ayrılır ve şu uygulamaları yapmaları sağlanır: “Bilim” aşamasında birinci grup indikatör içeren solüsyona titrasyon yaparak, ikinci grup pH kağıdı kullanarak, üçüncü grup ise pH metre aracılığı ile solüsyonun pH’sını istenilen dereceye getirir. Uygulama sonunda tüm grupların deney sonuçlarını açıklamaları sağlanır. Yöntemlerin etkinliği, hassasiyeti ve kullanım yerleri ayrı ayrı tartışılarak, indikatör, tamponlama, pH kavramı, pH metre, elektrokimya terimleri irdelenir.

Demonstrasyon ve laboratuvar uygulaması ile yapılan ders, teorik bilgi ile pekiştirilmekte, öğrencilerin sürekli aktif olması sağlanarak, derse olan ilgilerinin artması sağlanmaktadır. Sonuç olarak, “Sihir ve Bilim” bir arada kullanıldığında verimli sonuç vermektedir.

P-15

MARMARA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU'NA SINAVLI VE SINAVSIZ GEÇİŞ İLE KAYIT YAPTIRAN ÖĞRENCİLERİN MEZUNİYET BAŞARILARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Nuran Akyurt, Hülya Şahin, Bülent Demirbaş, Naziye Özkan, Albena Gayef, Nural
Bekiroğlu*, H. Turgut Turoğlu

Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İstanbul

* Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Bioistatistik Anabilim Dalı, İstanbul

Giriş ve Amaç: Ülkemizde sağlık sektöründe nitelikli ara eleman ihtiyacını karşılamak amacıyla Sağlık Meslek Yüksekokulları açılmıştır. Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu 1984-1985 eğitim-öğretim yılında kurulmuş olup altı farklı programla, iki farklı yerleşkede eğitimini sürdürmektedir.

Bu çalışmada M.Ü. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'na, sınavlı ve sınavsız geçiş ile kayıt yaptıran öğrencilerin mezuniyet başarılarının karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamıza M.Ü. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'na 1998-2005 yılları arasında kayıt yaptıran, 2000-2006 yılları arasında mezun olan öğrencilerin mezuniyet not ortalamaları, geriye dönük arşiv tarama yöntemi kullanılarak değerlendirildi. Çalışma kapsamına; Anestezi, Diş Protez, Patoloji Laboratuvar, Radyoloji ve Tıbbi Laboratuvar programlarındaki toplam 912 öğrencinin mezuniyet not ortalaması dahil edildi. Veriler, 14.0 SPSS istatistik programında sıklık dağılımları, bağımsız grupların ortalama karşılaştırılması t-Testi ve tek yönlü ANOVA testi ile değerlendirildi. ANOVA testi sonucu $p < 0.05$ istatistiksel olarak anlamlı bulunduğunda, TUKEY HSD çoklu karşılaştırma testi ile gruplar arasındaki farklar saptandı, p değerinin 0.05'in altında olması anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Mezun oldukları liselere göre öğrencilerin mezuniyet not ortalamaları karşılaştırıldığında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık ($p < 0.0001$) tespit edildi. Yıllara göre öğrencilerin mezuniyet not ortalamalarında istatistiksel anlamlılık ($p < 0.0001$), bölümler arasında öğrencilerin mezuniyet not ortalamaları ile karşılaştırıldığında da ($p < 0.0001$) anlamlı olduğu saptandı.

Sonuç: Sınavla gelen öğrencilerin, sınavsız geçiş ile gelen öğrencilere göre daha başarılı mezuniyet not ortalamasına sahip oldukları belirlendi. Sınavla gelen öğrencilerin mezun oldukları liselere göre yapılan değerlendirmede, genel lise mezunlarının diğer lise (sağlık meslek, teknik, vs.) mezunlarına göre daha başarılı oldukları tesbit edildi.

P-16

DİCLE ÜNİVERSİTESİ ATATÜRK SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEK OKULU ÖĞRENCİLERİNİN MEMNUNİYETİNE AİT BİR ARAŞTIRMA

Yrd.Doç Dr. Rojan Arcak, Öğr. Gör. Şenay Deveci

Dicle Üniversitesi

Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Diyarbakır

Giriş: Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulları (SHMYO) sağlık sektörünün ana omurgasını oluşturan ara elemanları yetiştirdiği için, günümüzde bu okulların önemi daha da artmıştır. Son yıllarda ülkemizde yapılan sağlık sektöründeki yeniliklerle birlikte ara elemanlara duyulan ihtiyaç katlanarak artmıştır. Dolayısıyla, S.H.M.Y.Okulları'nda verilen eğitim-öğretim kalitesinin artması ve öğrenci memnuniyetinin her yıl biraz daha iyileştirilmesi amaçlanmalıdır.

Amaç: Bu çalışmada Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Hizmetleri M.Y.O. öğrencilerinin, derslerin işlenişi, fiziksel koşullar, sosyal hayat, yemek, ulaşım gibi konulardaki görüşleri alınarak, okulun işleyişi ile ilgili fikir edinilmesi, ve aksaklıkların iyileştirilmesi için düzeltmeler yapılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma kapsamına Dicle Üniversitesi Atatürk S.H.M.Y. Okulu'nun Anestezi, Tıbbi Dökümantasyon ve Sekreterlik, ve Protez-Ortez bölümlerinin 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin tümüne 24 soruluk, memnuniyet düzeyini 5'li Likert tipi ölçekle belirleyen bir anket uygulanmış, sorulara verilen cevaplar, SPSS paket programıyla değerlendirilmiştir.

Bulgular ve Sonuç: Ankete katılanların derslerle ilgili memnuniyet ortalaması $2,84 \pm 1,14$ fiziksel koşullarla ilgili ortalama $3,77 \pm 0,75$, genel memnuniyet ortalaması $2,93 \pm 1,24$ bulunmuştur.

Yaş değişkeni ile sosyal olanaklardan faydalanma değişkeni arasında pozitif bir korelasyon bulunmuş ($r=0,225$, $p \leq 0,05$), bu da yaş arttıkça öğrencilerin sosyal faaliyetlerden daha fazla yararlandığını ortaya koymaktadır. Öbür yandan yaş ile genel memnuniyet arasında negatif bir korelasyon bulunmuş ($r=-0,255$, $p \leq 0,05$), yorumlandığında, yaş arttıkça genel memnuniyetin azaldığı söylenebilir. Eğitim olanaklarından memnunum diyenlerle sosyal olanaklar yeterlidir diyenlerin arasında yüksek bir pozitif ilişki tespit edilmiştir ($r=0,406$, $p \leq 0,01$).

P-17

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN BENLİK SAYGISI DÜZEYLERİNE ve BAŞARI DURUMLARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Sinem SOMUNOĞLU, Serap KISAKÜREK, Ayşe KUZU

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Zonguldak

Giriş: Benlik saygısı “bireyin kendini yetenekli, önemli, başarılı ve değerli hissetmesi” olarak tanımlanırken, Rosenberg’e göre, bireyin kendine karşı olumlu ya da olumsuz tutum içinde olmasıdır şeklinde ifade edilmektedir. Literatür incelendiğinde; öğrencilerin benlik saygısı düzeyinin yüksek veya düşük olması ile okul başarısı arasında ilişkinin olduğu ortaya çıkmaktadır.

Amaç: Öğrencilerin benlik saygısının düzeyi, bunu etkileyen faktörler ve benlik saygısı ile algılanan okul başarısı arasındaki ilişkinin belirlenebilmesi düşüncesinden hareketle yapılan bu çalışmada; Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu’nda eğitim gören Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı (TDS) ve Tıbbi Laboratuvar Teknikerliği Programı (TLA) öğrencilerinin farklı değişkenler açısından benlik saygısı puanlarının incelenmesi ve algılanan başarı düzeyi ile benlik saygısı puanlarının karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma 2006 yılı Ocak ayında yapılan final sınavları döneminde gerçekleştirilmiş, toplam 81 öğrenciye ulaşılmış ve öğrencilerin benlik saygısının ölçülmesi amacıyla “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği” kullanılmıştır. Ayrıca; öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine, okul hayatlarına, aile ilişkilerine yönelik sorulara yer verilmiştir.

Bulgular ve Sonuç: Öğrencilerden 18-23 yaş arası olanların; %59.3’ü yüksek, %35.6’sı orta, %5.1’i düşük, 24-29 yaş arası olanların; %81.8’i yüksek, %13.6’sı orta, %4.5’i düşük, kız öğrencilerin; %67.7’si yüksek, %27.4’ü orta, %4.8’i düşük, erkek öğrencilerin; %57.9’u yüksek, %36.8’i orta, %5.3’ü de düşük benlik saygısı puanına sahiptir. Öğrencilerden; ailesi koruyucu olanların %62.3’ü, demokratik olanların %80.0’ı, otoriter olanların %71.4’ü, ilgisiz olanların %66.7’si, okul hayatında kendini başarılı bulanların %73.2’si, başarısız bulanların %40.0’ı, kararsız olanların da %53.3’ü yüksek benlik saygısı puanına sahiptir.

**RADYOLOJİ ÖĞRENCİLERİNİN
“RADYASYONDAN KORUNMA YOLLARINI BİLME”
DURUMLARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA**

Nuran Akyurt*, Murat Balıkçı*, Nural Bekiroğlu,
Turgut Turoğlu*****

*Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Radyoloji Bölümü – İstanbul

** Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Bioistatistik Anabilim Dalı, İstanbul

*** Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Nükleer Tıp Anabilim Dalı, İstanbul

Giriş: Radyoloji ünitelerinde hasta ve çalışanların radyasyonun olası etkilerinden korunması gerekmektedir. Hasta ve hasta yakınları ile çalışanların radyasyonun olası etkilerinden korumak için radyoloji yöneticileri, çalışanlar ve bu ünitelerde uygulama yapan radyoloji öğrencilerinin bazı tedbirler alması gerekmektedir.

Amaç: Radyoloji ünitelerinde görev alan kişiler kendilerini, hasta ve yakınlarını radyasyonunun zararlarına karşı korumaları gerekmektedir. Bu amaçla hastanelerin radyoloji ünitelerinde “radyasyon güvenlik komiteleri” ve “radyasyon güvenlik program”larının oluşturulup bu sürecin takip edilmesi gerekmektedir.

Gereç Yöntem: Çalışmamız M.Ü. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokuluna 2005–2006 ve 2006–2007 eğitim öğretim yılında kayıt yaptıran öğrencilere yüz yüze görüşme yöntemi ile ölçek uygulanmıştır. 24 sorudan oluşan ölçeğin toplam puanı hesaplanarak, elde edilen veriler elektronik ortama aktarılarak SPSS 14.0 istatistik bilgisayar paket programı ile analiz edilmiştir. İstatistik analiz tekniği olarak; Sıklık Dağılımları, “Bağımsız Örneklem t Testi” ve Tek Yönlü ANOVA testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmamıza 1 ve 2 sınıfta okuyan toplam n=47 radyoloji öğrencisi katılmıştır. Yaş ortalamaları (19.74±1.15) arasında değişmektedir. Verilen cevapların toplam puanlarının cinsiyete, mezun olduğu liseye, görev yerine göre bir farklılık göstermediği görülmüştür (p>0.05). Ancak sınıflar arasında bir fark gözlenmiştir. 1. sınıfların (104,96±7.21, n=27) 2. sınıflara (100,45±7.18, n=20) göre radyasyonun olası etkilerinden korunmasına yönelik daha fazla bilgiye sahip olduklarını söyleyebiliriz. (p<0.05)

Sonuç ve Öneriler: Radyoloji öğrencileri; hastanelerin genelinde karşılaşılan/karşılaşılabilecek olan riskler ve tehlikelerin gerektirdiği derecede, aktif radyasyon güvenlik programının gereklerini ve hastalarını korumak amacı ile kullanılan kurşun önlük, kurşun paravan, kurşun eldiven, gonod koruyucu ve tiroid koruyuculara yönelik yılda bir kez floroskopi altında çatlak, delik veya yırtık kontrolünün nasıl yapıldığını ve bu işlemlerin kayıt altında tutulması gerektiğini bilmelidirler. Bu amaçla radyoloji programlarında bu işlemlere yönelik ders programlarının yeniden düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

**ANESTEZİ HEKİMLERİNİN ANESTEZİ TEKNİKERLİĞİ /TEKNİSYENLİĞİNE
YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ**

**Albena GAYEF*, Saliha Taşkın DEMİRAY*, Emel İÇLİ*,
Seher BAYRAKTARKATAL****

*Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İstanbul

**S.B. Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kliniği,
İstanbul

Giriş: Anestezi, kullanılan cihaz, fiziksel ortam, insan kaynağı ve uygulamanın sağlık üstüne etkisi açısından düşünüldüğünde risklidir. Bu riski göğüsleyen Anestezi hekimlerini destekleyen Anestezi teknikerlerinin/ teknisyenlerinin görevleri tam olarak bilinmemekte ve problemlerin yaşanmasına neden olabilmektedir.

Amaç: Anestezi hekimlerinin Anestezi teknikerliği/teknisyenliğine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmamızda, Mart 2007-Mayıs 2007 döneminde rastlantısal örnekleme yöntemi ile İstanbul'daki Eğitim-Araştırma, Devlet, Üniversite ve özel sektör hastanelerinden seçilen 14 hastanede çalışan toplam 118 Anestezi hekimine anket yapılmıştır. Ankette 6 demografik ve 5'li Likert sınıflandırılması ile oluşturulmuş 40 ifade bulunmaktadır. Anketin geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yapılmış olup, Cronbach Alfa değeri 0.79'dur. Veriler, SPSS 11.0 istatistik programında sıklık dağılımları, bağımsız gruplarda t-testi ve tek yönlü ANOVA testiyle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Anestezi hekimlerinin %50.8'si "Anestezi teknikerlerinin görev tanımları yeniden düzenlenmelidir", %50'si "Anestezi teknisyenlerinin görev tanımları yeniden düzenlenmelidir" ifadelerine katılıyorum, %35.6'sı "Anestezi teknikerliği eğitimi en az lisans düzeyinde olmalıdır" ifadesine katılıyorum, %49.2'si "Anestezi hekimi yoksa cerrahın sorumluluğu altında, Anestezi teknikerlerinin tek başına hasta uyutması doğru değildir" ifadesine katılıyorum, %50.2'si "Anestezi hekimi yoksa cerrahın sorumluluğu altında, Anestezi teknikerlerinin tek başına hasta uyutması doğru değildir" ifadesine tamamen katılmışlardır. Anestezi teknikerleri ve teknisyenlerinin yasal görev tanımlarının bilinip bilinmemesi konusunda Anestezi uzmanları ile asistanları arasında istatistiksel anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Anestezi teknikerleri ve teknisyenlerinin yoğun bakım ünitesinde çalışıp çalışamayacakları konusunda Anestezi uzmanları ile asistanları arasında istatistiksel anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0.05$).

Sonuç: Anestezi hekimleri, Anestezi teknikerlerinin en az lisans düzeyinde eğitim almalarını ve görev tanımlarının yeniden düzenlenmesini düşünmektedirler. Görev tanımlarında iyileştirmeler yapılmalı, teorik ve pratik olarak donanımlı olmaları sağlanmalıdır.

P-20

TIBBİ LABORATUVAR PROGRAMINA SINAVSIZ GEÇİŞ İLE GELEN ÖĞRENCİLERİN GENEL MİKROBİYOLOJİ, MİKROBİYOLOJİ VE KLİNİK MİKROBİYOLOJİ DERSLERİNDE FİNAL SINAVI BAŞARILARININ İNCELENMESİ

Dumrul GÜLEN, Hülya ŞAHİN

Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,
Tıbbi Laboratuvar programı, Haydarpaşa – İstanbul

Giriş ve Amaç: Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Laboratuvar programı'nda Genel Mikrobiyoloji dersi I. Sınıf I.dönem, Mikrobiyoloji dersi II.sınıf I.dönem, Klinik Mikrobiyoloji dersi II.sınıf II.dönemde görülmektedir. Bu çalışma, Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Laboratuvar programına sınavsız geçiş ile gelen öğrencilerin Genel Mikrobiyoloji, Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji derslerindeki final sınav başarılarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Laboratuvar programında 2002-2007 yılları arasında eğitim-öğretim gören öğrencilerin Genel Mikrobiyoloji, Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji derslerinden aldıkları final notları incelendi. Sınav notları 100'lük sistem üzerinden değerlendirildi.Final sınavından 50 puanın altında not alan öğrenci direk olarak bütünlemeye kaldığından başarısız olarak değerlendirildi.

Bulgular: 2002-2007 yılları arasında Genel Mikrobiyoloji dersinin final sınavına toplam 154 kişi, Mikrobiyoloji dersinin final sınavına toplam 146 kişi, Klinik Mikrobiyoloji dersinin final sınavına da 141 kişi katıldı. 2002-2003 eğitim öğretim yılında sınavsız geçişle gelen öğrencilerin %81,2'si Sağlık Meslek Liselerinin Tıbbi Laboratuvar programından gelirken, 2006-2007 eğitim-öğretim yılında bu oran %6,25'e düşmüştür (Tablo 1).

Tablo 1:Tıbbi laboratuvar Programına gelen öğrencilerin geldiği Sağlık Meslek Lise programlarına göre dağılımı

Yıllar	Tıbbi Laboratuvar programından gelen öğrenci sayısı	Hemşirelik programından gelen öğrenci sayısı	Diğer (Sınav ile..)	Toplam
2002-2003	26	4	2	32
2003-2004	24	5	1	30
2004-2005	14	15	1	30
2005-2006	6	24	0	30
2006-2007	2	30	0	32

Sonuç olarak, 2002-2003 eğitim-öğretim yılında başlayan sınavsız geçiş sistemi sonucunda 2002-2007 yıllarını kapsayan beş yıllık süreç içerisinde Sağlık Meslek Liselerinin Hemşirelik bölümünden Tıbbi Laboratuvar programına gelen öğrencilerinin sayısı arttıkça tüm derslerde final sınavı başarısının azaldığı görülmüştür.

Tablo 2: Sınavlardan alınan notlarının yıllara göre dağılımı

Ders adı	Yıllar	Öğrenci sayısı (n)	En yüksek not	En düşük not	Başarısız öğrenci sayısı (%)	Başarılı öğrenci sayısı (%)
Genel Mikrobiyoloji	2002-2003	32	78	35	6 (%18,8)	26 (%81,2)
	2003-2004	30	89	70	0 (%0)	30 (%100)
	2004-2005	30	87	32	10 (%33,3)	20 (%66,7)
	2005-2006	30	73	44	8 (%26,7)	22 (%73,3)
	2006-2007	32	85	39	8 (%25)	24 (%75)
Mikrobiyoloji	2002-2003	33	98	55	0 (%0)	33 (%100)
	2003-2004	26	91	50	0 (%0)	26 (%100)
	2004-2005	23	72	24	11 (%47,8)	12 (%52,2)
	2005-2006	34	76	34	10 (%29,4)	24 (%70,6)
	2006-2007	30	78	43	14 (%46,7)	16 (%53,3)
Klinik Mikrobiyoloji	2002-2003	33	88	55	0 (%0)	33 (%100)
	2003-2004	24	66	32	2 (%8,3)	22 (%91,7)
	2004-2005	27	79	33	7 (%26)	20 (%74)
	2005-2006	29	82	30	7 (%24,1)	22 (%75,9)
	2006-2007	28	80	42	11 (%39,3)	17 (%60,7)

Sonuç; Sağlık Meslek Liselerinden sınavsız geçiş ile gelen öğrencilerin üniversitede kendi bölümlerine yerleştirilmeleriyle hem ders başarılarında hem de istihdamlarında artış olacağına inanmaktayız.

P-21

TIBBİ LABORATUVAR PROGRAMINDA GENEL MİKROBİYOLOJİ DERS BAŞARISININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Dumrul GÜLEN, Hülya ŞAHİN

Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,
Tıbbi Laboratuvar programı, İstanbul

Giriş ve Amaç: Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Laboratuvar programı'nda Genel Mikrobiyoloji dersi I.sınıf I.dönemde görülmektedir. Ders değerlendirmesi dönem içersinde 1 vize, 1 final sınavı ile yapılmaktadır. Bu çalışma, Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Laboratuvar programında Genel Mikrobiyoloji ders anlatım yöntemine göre öğrencilerin başarılarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu amaçla Genel Mikrobiyoloji dersinin 2006-2007 yıllarında yapılan 2 vize, 2 final sınavı değerlendirildi. Vize sınavlarına 2006 yılında 32, 2007 yılında 33, toplam 65 öğrenci, final sınavlarına 2006 yılında 30, 2007 yılında 32, toplam 62 öğrenci olmak üzere sınavlara toplam 127 öğrenci katıldı. Vize sınavları 50 soru, final sınavları 100 soru olarak uygulandı. Sınavlarda birbiri ile çapraz sorular soruldu. Her 2 sınavda aynı sorular yerleri değiştirilerek farklı sınıflara soruldu. Sınav notları 100'lük sistem üzerinden değerlendirildi. 50 puanın altında not alan öğrenciler başarısız olarak kabul edildi. Dersler, 2006 yılında öğretim elemanlarının asetat kullanarak klasik yöntemle anlatımı ve beraberinde öğrenci sunumları ile işlendi. 2007 yılında ise dersler, öğretim elemanlarının bilgisayar kullanarak anlatımı ve soru-cevap yöntemi ile aktif öğrenci katılımı sağlanarak işlendi.

Bulgular: 2006-2007 yıllarında yapılan vize sınavlarında toplam 16 (%24,6) öğrenci başarısız, 49 (%75,4) öğrenci başarılı; final sınavlarında toplam 16 (%25,8) öğrenci başarısız, 46 (%74,2) öğrenci başarılı olarak belirlendi. Vize sınavlarında 2006 yılında 9 (%28,1), 2007 yılında 7 (%21,2) öğrenci başarısız olarak değerlendirildi. Final sınavlarında 2006 yılında 8 (%26,7), 2007 yılında 8 (%25) öğrenci başarısız olarak değerlendirildi. 2006 yılında vize sınavı notları 30-68; final sınavı notları 44- 73 arasında, 2007 yılında vize sınavı notları 38-84; final sınavı notları 39-85 arasında idi.

Sonuç: Sınavlardan alınan notlar arasında ders anlatım yöntemi açısından anlamlı bir farklılık gözlenmese de ortak sorulara verilen cevaplar açısından sınav değerlendirildiğinde 2007 yılındaki ders anlatım yöntemi ile literatürde de belirtildiği gibi interaktif öğretim teknikleri (soru-cevap) kullanıldığında başarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

P-22

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA PATOLOJİ DERSİ KAÇ SAAT, KAÇ KREDİ?

Fulya ÇAKALAĞAOĞLU^{1,2}, Naziye ÖZKAN^{1,2}, Emine ŞALVA¹

¹ Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Patoloji Laboratuvar Programı

² Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı, İstanbul

Giriş: Ülkemizde Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokullarının (SHMYO) Avrupa Birliği (AB) uyum ve akreditasyonu amaçlanmaktadır. Bu şekilde, okutulan programların ve yetişen kalifiye ara eleman gücünün uluslararası rekabeti arttıracığı düşünülmektedir. Patoloji, normal dışı durumlarda hücre, doku ve organların morfolojik ve fonksiyonel değişikliklerini inceleyen bilim dalıdır. Patoloji dersi, SHMYO'larında en fazla Tıbbi Laboratuvar Programları (TLP) müfredatında yer almaktadır.

Amaç: Çalışmamızın amacı, Türkiye'deki SHMYO'larının ders programlarının ne derece uyumlu olduğunu araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda, TLP dersleri içinde Patoloji dersinin haftada kaç saat-kredi ve kaç dönem verildiğine bakılmış, ayrıca bu programların ABD'deki programlar ile karşılaştırılarak ne kadar standardize olduğu araştırılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmada TLP'lerinin ders programlarına internet aracılığıyla ulaşılmıştır. Her TLP'da Patoloji dersinin hangi isimle, kaç saat-kredi ve kaç dönem verildiği kaydedilmiştir.

Bulgular: Türkiye'de 38 SHMYO'nun TLP bulunmaktadır. Bunların 30'unun ders programlarına ulaşılmıştır. Bu programlardan sadece 1 tanesinde Patoloji dersi yoktur, 29 TLP'nda patoloji dersi 6 farklı isim ile bulunmaktadır: Patoloji, Sitoloji, Klinik Patoloji, Histopatoloji, Patoloji-Sitoloji, Patoloji Laboratuvar Yöntemleri. En çok Patoloji ismi tercih edilmiştir. Patoloji dersinin içeriği tüm programlarda birbirine benzer görülmüştür. Bu dersin kredi sayısı 1,5 ile 9 arasında değişmekle birlikte, programların çoğunda 1 dönem-2 kredi olarak verilmektedir. Bazı üniversitelerde 2-3 dönem olduğu görülmektedir. Patoloji dersi 14 TLP'da sadece teorik, 15 programda ise teorik ve uygulama şeklindedir. Uygulama saati haftada 1 ile 10 arasında değişmektedir. ABD'de ise Patoloji dersi "Temel Patoloji" ismi ile bir dönem 2 kredi şeklindedir.

Sonuç: Bu çalışma ile Türkiye'de, SHMYO'larında, ders programlarının ders isimlerinden başlayarak, saati, dönemi, kredi sayısı ile farklı olduğu gösterilmiştir. SHMYO'larının AB ve ABD ile tamamen uyumlu eğitim ve öğretime sahip olabilmesi için programların standardize edilmesi gerekmektedir. Bu, aynı zamanda yatay geçişlerde öğrencilere kolaylık sağlayacaktır. Bunun için de, aynı programların, ders programlarının eğitim komisyonları kurularak standardize edilmesi, ders isimleri, kredi sayılarının aynı olması önerilmektedir. Burada Patoloji dersi için Türkiye'de tek olan Marmara Üniversitesi SHMYO Patoloji Laboratuvar Programı her türlü dayanışma ve iş birliğine öncülük edebilir.

P-23

RADYOLOJİ ÖĞRENCİLERİNİN “RADYOLOJİ ÜNİTELERİNE GELEN HASTALARIN İNCELEMeye HAZIRLANMASINA” YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Nuran Akyurt*, Murat Balıkçı*, Nural Bekiroğlu, Turgut Turoğlu*****

*M.Ü. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Radyoloji Bölümü –İstanbul

** Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Bioistatistik Anabilim Dalı, İstanbul

*** Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Nükleer Tıp Anabilim Dalı, İstanbul

Amaç: Radyoloji ünitelerinde hastanın radyolojik incelemeye hazırlanması önemli bir aşama olarak kabul edilmektedir. Radyolojik inceleme öncesi ve inceleme esnasında hasta hazırlığı incelemenin radyolojik kalitesi ve film tekrarlarının azaltılmasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu amaçla radyoloji teknikerlerinin/öğrencilerinin tüm radyolojik incelemeler için üniteye müracaat eden hastalar uygun talimatlar doğrultusunda hastayı nasıl hazırlayacağını bilmek durumundadır. Bu gerekçelerden dolayı radyoloji eğitim programları kapsamında hasta hazırlığına yönelik verilecek teorik bilgi kişinin bilgi donanımını ve farkında lığını sağlayarak ortaya çıkabilecek sorunlarında önüne geçilecektir.

Gereç Yöntem: I. II sınıf ders müfredatında tüm radyolojik incelemelere(direkt radyolojik incelemeler, kontrastlı radyolojik inceleme, bilgisayarlı tomografide yapılan incelemeler ve ultrasonografi incelemeler) yönelik hasta hazırlığı konusunda teorik ve pratik uygulamalar yaptırılmıştır. Bu amaçla dönem sonunda farklı ünitelerde farklı incelemelere için hasta hazırlığı ile ilgili öğrencilerin görüşlerine belirlemeyi amaçladık. Elde edilen veriler elektronik ortama aktarılarak SPSS 14.0 istatistik bilgisayar paket programı ile analiz edilmiştir. İstatistik analiz tekniği olarak; Sıklık Dağılımı ve ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Üst abdomen ultrasonografi tetkiki için hasta tetkikten 6 saat önce aç bırakılır ve mesanenin dolu olması sağlanır ve gerekiyorsa hastanın sıvı alması sağlanır ifadesine radyoloji öğrencileri; evet (n =25, hayır (n =17), kararsızım (n =5) cevabı verilmiştir. IVP tetkikin de hastanın tetkikten 12 saat önce laksatif kullanması sağlanır ve hastaya daha sonra hiç bir şey yiyip içmemesi söylenmelidir ifadesine; evet (n =43), hayır (n =3), kararsızım (n =1) şeklinde cevaplamışlardır, vertebra, disk, ekstremitte tetkikleri için ön hazırlık gerekmemektedir ifadesine; evet (n =44), hayır (n =3), yönünde cevap vermişlerdir. Tüm sorular arasında en iyi pelvik USG yönelik hazırlık (evet diyenler: n=47, %100) ve mide kolon hazırlığı (evet diyenler: n=44, %93,6) bilinirken ama az bilinen ise BT ünitesinde beyin incelemesine yönelik (evet diyenler: n=5, %10,6) hasta hazırlığıdır.

Sonuç ve neriler: *Radyolojik tetkikler için hasta hazırlama* talimatının girişimsel ve girişimsel olmayan görüntüleme tetkikleri için hastaların incelemeye hazırlanması ve inceleme sonrası gereken tüm faaliyetlerinin tümünü kapsamalı ve bu talimatın uygulanmasından bölümde görev alan/alacak tüm personeli içermelidir. Uygulanacak talimat doğruıtusunda, radyolojik tetkiklerin yapılmasını engelleyecek faktörleri ortadan kaldırıp, komplikasyonu önleyerek, hastayı psikolojik olarak işleme hazırlamak için, bir yöntem belirlemektir. Bu amaçla radyoloji eğitim programlarında tüm incelemelere yönelik hasta hazırlama talimatları ders programlarında yer almalıdır.

HANGİ POSTFİKSATİF HANGİ TRİKROM?

Emine ŞALVA¹, Naziye ÖZKAN^{1,2}, Fulya ÇAKALAĞAOĞLU^{1,2}

¹ Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Patoloji Laboratuvar Programı

² Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı, İstanbul

Giriş: Tamponlu formaldehitte fikse edilip parafine gömülen dokularda trikrom boyama yöntemlerinin uygulanmasında, doku kesitlerinin boyanmadan önce bir postfiksatifle muamele edilmesi gereklidir. Postfiksatif olarak Bouin's solüsyonunun kullanımı klasik kaynaklarda önerilmektedir. Literatürde; trikrom boyalarda postfiksatif olarak; Bouin's solüsyonu yerine Gram's Iodine ve Citrate Buffer solüsyonları önerilmektedir.

Amaç: Bu çalışmada farklı trikrom boyama yöntemleri ve farklı postfiksatifler uygulayarak en iyi sonucu almak için hangi postfiksasyonun uygun olduğunu araştırmayı amaçladık.

Gereç ve Yöntem: Laboratuvarımızda deneysel bir çalışma için bulunan böbrek dokularını nötral tamponlu formaldehitde fikse ederek rutin doku takip aşamasından geçirdikten sonra 4 µm kalınlığında kesitler alındı. Deparafinize ve hidrate edilen dokulara Gram's Iodine, Bouin's solüsyonu ve Citrate Buffer ile postfiksasyon yapıldı. Her bir postfiksatif için Masson Trikrom, Gomori One Step Trikrom ve Cason Trikrom olmak üzere üç farklı trikrom boyası uygulandı. Sonuçlar; kör olarak 2 farklı araştırmacı tarafından boyama ve mikroskopi aşamalarında nükleus, kas-kollajen boyanması gözlemlenerek değerlendirildi. Ayrıca bu farklı trikrom boyama yöntemlerinin sonuçları semikantitatif olarak derecelendirildi. İstatistiksel analiz ise SPSS'te yapıldı.

Bulgular: Bu çalışmada; Masson Trikrom için Gram's Iodine, Gomori One Step Trikrom için Bouin's solüsyonu ve Cason Trikrom için Citrat buffer en uygun postfiksatif olarak bulundu.

Sonuç: Kaynaklarda trikrom boyalarda Citrat Buffer postfiksatifinin ve Gram's Iodine'nin, Bouin's solüsyonuna üstünlüğü bildirilmektedir. Çalışmamızda, Bouin's solüsyonunun her üç trikrom boyasında da kullanılabileceğini gösterildi. Bununla birlikte, Masson Trikrom için Gram Iodine, Gomori One Step Trikrom için Bouin's solüsyonu ve Cason Trikrom için Citrat en uygun postfiksatif olarak literatürle uyumlu olarak değerlendirildi.

P-25

GENETİK KOD ÇÖZÜMLEMESİ: SANTRAL DOGMA PRENSİBİNİN ANLAŞILMASI İÇİN ALTERNATİF BİR UYGULAMA

Meral YÜKSEL, Ayliz Velioğlu ÖĞÜNÇ

Marmara Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,
Tıbbi Laboratuvar Bölümü, Haydarpaşa-İstanbul

Santral dogma hayatın en temel prensibini açıklamaktadır. Tıbbi Laboratuvar Programı öğrencileri genel biyoloji, tıbbi biyoloji ve genetik ile moleküler biyolojik yöntemler derslerinde bu kavramla sık sık karşılaşmakta, genellikle DNA→RNA→protein sentezi zincirini karıştırmaktadır. Bu çalışmada DNA'dan RNA, RNA'dan protein sentezi olaylarını somutlaştırmak ve anlamlı bir ürün (protein) elde etmek için öğrencilerimize son dönemlerde uyguladığımız bir uygulama örneğini açıklamayı hedefledik.

Teorik olarak anlatılmış olan DNA→RNA→protein sentezi derslerinden sonra yapılan bu uygulamada öğrencinin DNA şifresinden RNA'yı kodlaması, RNA'dan da üçlü baz dizilerine uygun amino asitleri yerleştirmesi, son olarak da amino asitleri kodlayan harfleri yazması beklenmektedir. Uygulamada öğrencilerimize 64 kodon ile 20 aminoasidi ve onları simgeleyen harfleri kodlayan bir anahtar verildi. Ardından, öğrencilere anlamlı kelimelerden oluşan kurulmuş cümleyi ifade eden bir DNA dizisi (sadece adenin, sitozin, guanin ve timin bazlarının kodlandığı) verilerek, bu şifreyi çözümlmeleri istendi.

Uygulama sonucunda öğrencilerin yıllara bağlı olarak % 68-74'ünün şifreyi çözerek, anlamlı cümleyi çözdükleri görüldü. Hatta şifreyi çözen öğrencilerin gülümseyip, sevinerek etraflarındaki arkadaşlarından çözümü sakladıkları gözlemlendi. Şifreyi çözemeyen %26-32'lik gruptaki öğrenciler ise başlangıç ve bitiş kodonlarını göz ardı ederek, ellerindeki tüm kodonlara uygun amino asit ve ona uygun harfini yerleştirdikleri tesbit edildi. Uygulama sonunda tahtada yapılan çözümlleme ile yapılan hataların kaynakları gösterildi, başlangıç ve bitiş kodonlarının önemi tekrar vurgulandı.

Sonuç olarak öğrencilerimizin şifre çözümü uygulaması ile DNA→RNA→protein sentezi yönündeki reaksiyon zincirini daha iyi kavradıkları, uygulamada eğlendikleri ve derse olan ilgilerinin biraz daha arttığı tesbit edildi.

**TIBBİ LABORATUVAR BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN “HEMATOLOJİ”
BİLGİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: BEŞ YILLIK İNCELEME**

Meral YÜKSEL*, Ayfer Melek SÜTLÜOĞLU**

*Marmara Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İstanbul

** Öğrenci İşleri Bürosu, Haydarpaşa-İstanbul

Giriş ve Amaç : Hematoloji, kan ve kan hastalıklarını araştıran ve inceleyen bir bilim dalıdır. Tıbbi Laboratuvar Tekniker'lerinin laboratuvarlarda tahlil etmek durumunda oldukları en önemli hasta materyali de kan'dır. Bu çalışmada programımızda iki saatlik teorik ders halinde verilen hematoloji eğitiminin son beş yıla ait ders öncesi ve dönem sonu not değerlendirmesini yapmayı planladık.

Gereç ve Yöntem: 2003-2007 yılları arasında hematoloji dersini alan anketi cevaplandıran ve ders ortası/sonu değerlendirmelere katılan toplam 132 öğrenci çalışmaya dahil edildi. Öğrencilerimize temel hematoloji bilgilerinden oluşan 20 soruluk bir ders öncesi anketi uygulandı. Dönem içinde verilen teorik ve pratik eğitimin arasında çoktan seçmeli bir ders ortası, dönem sonunda da yıl sonu sınavı yapıldı. Anket ve sınavların değerlendirmeleri ortalama ve standart sapma şeklinde ifade edildi. İstatistiksel değerlendirmeler sonunda $p<0.05$ değeri anlamlı kabul edildi.

Bulgular : Öğrencilerimizin ders öncesi ankete verdikleri doğru yanıtlar, yıllara bağlı olarak azaldı. Özellikle “fikrim yok” yanıtının son yıllarda arttığı saptandı. Yıllara bağlı olarak dönem sonu not ortalamaları değerlendirildiğinde, 2003 yılı 74.2 ± 13.0 ; 2004 yılı 65.4 ± 15.3 ; 2005 yılı 74.8 ± 9.7 ; 2006 yılı 63.3 ± 9.1 ve 2007 yılı 67.7 ± 11.7 olarak hesaplandı. Yıllara bağlı bir düşüş saptanırken, 2004-2005 yılları ($p<0.05$); 2003-2006 yılları ($p<0.01$) ve 2005-2006 yılları ($p<0.01$) anlamlı farklı bulundu. Dönem ortası not ortalamalarının dönem sonu not ortalamalarından daha düşük olduğu saptandı.

Sonuç : Tıbbi Laboratuvar Programlarında yer alan ve temel derslerinden birini oluşturan hematoloji dersinden dönem sonu başarı ortalamasının 75 değerine ulaşamaması oldukça düşündürücüdür. Doğrudan geçiş ile gelen öğrencilerin hematoloji dersini orta-öğretim müfredat programlarında gördükleri bilinmektedir. Sınavsız geçiş sisteminin tekrar gözden geçirilerek, yüksek okullara alınma kriterlerinin yeniden belirlenmesinin gerektiği kanaatindeyiz.

P-27

MARMARA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ANESTEZİ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ BEKLENTİLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Emel İÇLİ *, Albena GAYEF *, Saliha Taşkın DEMIRAY *,
Seher BAYRAKTARKATAL **

*Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İstanbul

**S.B. Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kliniği, İstanbul

Giriş:Günümüzde sağlık hizmetlerindeki yeni gelişmeler nitelikli işgücü ihtiyacını arttırmaktadır. Bu ihtiyacın karşılanması amacı ile sağlık hizmetleri meslek yüksekokulları kurulmuştur. Sağlık hizmetleri meslek yüksekokullarındaki eğitim kalitesinin artırılması öğrencilerin mezuniyet sonrasındaki mesleki beklentilerinin bilinmesi ile sağlanabilecektir. **Amaç:** Bu çalışma, Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Anestezi Programı öğrencilerinin mesleki beklentilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmada, öğrencilerin demografik bilgilerini ve mesleki beklentilerini belirlemeye yönelik toplam 26 sorudan oluşan bir anket, 20 Mart 2007 ile 27 Mart 2007 tarihleri arasında Anestezi Programı 1. ve 2. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Anket soruları oluşturulurken literatürde daha önce yapılmış benzer çalışmalardan yararlanılmıştır. Veriler, SPSS 11.0 istatistik programında sıklık dağılımları ve Ki-kare testi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin %79.6'sı mezun olduktan sonra teorik bilgi birikimi açısından, %87'si mezuniyet sonrasında pratik açıdan yeterli olacaklarını düşünmektedir. Öğrencilerin %77.8'inin mezun olduktan sonra Anestezi teknikeri olarak çalışmak istedikleri saptanmıştır. Öğrencilerin %70.4'ünün mezuniyet sonrasında Anestezi teknikeri olarak iş bulma konusunda kaygı taşımadığı, %61.1'inin mezun olduktan sonra dikey geçiş sınavına girmek istediği, %72.2'sinin akademik kariyer yapmak istediği, %66.7'sinin mezun olduktan sonra yeniden ÖSS sınavına girmek istediği saptanmıştır. Mezuniyet sonrasında öğrencilerin teorik bilgi birikimi açısından kendilerini yeterli görüp görmedikleri konusunda 1. ve 2. sınıf öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$).

Sonuç: Araştırma sonucunda öğrencilerin Anestezi teknikeri olarak çalışmak istedikleri tespit edilmekle birlikte aynı zamanda akademik kariyer yapmak istedikleri, dikey geçiş sınavı ve ÖSS sınavlarına girip lisans eğitimi alma düşüncesinde oldukları görülmektedir.

**MUĞLA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BAKANLIĞI GÖZLÜKÇÜLÜK KURSU'NUN,
MESLEK EĞİTİMİNDEKİ YERİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Tahir BENLİ, M. Fatih DEMİR, B. Nevrihan Gürleyük CEYLAN, Nurdan SARAÇ
Muğla Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Optisyonluk Programı, Muğla

Giriş ve Amaç: Bu çalışmada, Muğla Üniversitesi'nde 5193 Sayılı Kanun'un Geçici 3. Maddesi gereğince Sağlık Bakanlığı tarafından düzenlenen Gözlükçülük Kursu'na katılanlardan 238 kişiye, kurstan önceki mesleki bilgi düzeylerinin ölçülmesi, kursta aldıkları mesleki eğitimin genel değerlendirilmesinin yapılması, kurs sonundaki memnuniyet derecelerinin ölçülmesi amacıyla anket uygulanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Anketteki sorulara verilen cevaplar SPSS programında değerlendirilmiş ve elde edilen bulgular grafik ortamına aktarılmıştır.

Bulgular : Kursiyerlerin kurstan önce kullanmadıkları optik cihazları kurs döneminde kullandıkları, bu cihazlar içerisinde gözlükçülük mesleğinin temelini oluşturan el taşı ve fokometre gibi cihazların da yer aldığı görülmektedir. Ankete katılan kursiyerlerin %93'lük kısmı kurstaki eğitimin yeterli olduğunu, %89'luk kısmı da Muğla Üniversitesi Kampüsü'nde kurs görmekten memnun olduğunu belirtmiştir. Kurs sonunda başarılı oldukları takdirde kendi iş yerlerini açacakların oranı %66'dır. Bu orana mesul müdür olarak çalışacaklar da eklendiğinde ortaya %85'lik bir oran çıkmaktadır.

Sonuç : Kursa katılanların çok büyük bir kısmı, başarılı olmaları durumunda işyeri açarak piyasada aktif olarak çalışacaklardır. Şu an mevcut optik mağazalarına bu sayılar da eklendiğinde piyasadaki mağaza sayısının büyük bir patlama yapacağı açıkça görülmektedir. Bu durum Optisyonluk Programı mezunlarının ve ileride mezun olacakların istihdamını nasıl etkileyeceği düşündürücüdür.

P-29

YATAKLI TEDAVİ KURUMLARINDA GÖREV ALAN SAĞLIK ÇALIŞANLARININ TIBBİ SEKRETERLİK MESLEĞİNE BAKIŞI VE TIBBİ SEKRETERLİK MESLEĞİNDEN BEKLENTİLERİ

Barış KARA, Kezban BOZAN, Keziban BAĞCI

Niğde Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Niğde

Giriş ve Amaç : Günümüzde sağlık hizmetlerinde kalite artışı; alanında uzman personelin çalıştırılmasıyla sağlanacaktır. Bu kalite artışında yardımcı sağlık personeli sınıfında olan tıbbi sekreterler büyük öneme sahiptir. Tıbbi sekreter hızlı ve kaliteli sağlık hizmetinin sunulmasında, sağlık personeli ve hizmet alacak bireyler arasındaki koordinasyonda rol oynamaktadır.

Bu çalışma Niğde ilinde yataklı tedavi kurumlarında görev yapan sağlık çalışanlarının tıbbi sekreterlik mesleğine ilişkin düşüncelerini, tıbbi sekreterlik mesleğinden beklentilerini ve tıbbi sekreterlik mesleğini tanıyıp tanımadıklarını meslek bazında ölçmek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma araştırmanın amacına uygun olarak geliştirilen anketin 156 personele uygulanmasıyla gerçekleştirilmiştir. Veriler SPSS-15 istatistik programıyla değerlendirilmiştir. Tıbbi sekreterle ilgili düşüncelerin ve beklentilerin ayrı ayrı değerlendirilmesi için 5'li likert tiplemesi, tıbbi sekretere bakış açılarının ve beklentilerin hastanede çalışan meslek gruplarına göre farklılık gösterip göstermediği ölçmek için ANOVA testi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılanların demografik özelliklerine bakıldığında, ankete katılan 156 sağlık çalışanının %64'ünün bayan, %36'sının erkek olduğu, eğitim düzeylerinin ise %57,69'unun üniversite %30,13'ünün lise mezunu olduğu belirlenmiştir. Hastanede çalışan tıbbi sekreterlerin %17,31'i sağlık hizmetleri meslek yüksek okulu mezunudur.

Araştırmamızın ikinci kısmında, sağlık çalışanlarına tıbbi sekretere bakış açılarıyla ilgili 10 adet soru sorulmuş ve katılım düzeyleri ölçülmüştür. Veriler 5'li likert ölçeği ile puanlanmış, puanlamada ortalama değer 3 tür. Araştırmamız sonucunda düşüncelere katılım düzeyi ortalaması 4,43 çıkmıştır. Araştırmaya katılanların kurumdaki görevleri (gruplar) itibarıyla ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.(F=2.19, P=0.072)

Araştırmamızın üçüncü kısmında, sağlık çalışanlarının tıbbi sekreterden beklentilerini ölçmek amacıyla 12 adet soru yöneltilmiş ve 5'li likert ölçeğiyle değerlendirilmiştir. Beklentilerden 'gerektiğinde ilk yardım yapabilsin' ifadesine verilen cevap ortalaması 2,33 çıkmıştır. Bulunan değer ortalamanın altındadır. Grupların tıbbi sekreterden beklentilerine ilişkin ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur(F=4.13, P=0.003). Ortalamalar arasındaki farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden Games Howel yöntemi uygulandığında hemşire, sağlık memuru ve idari personelden kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Sonuç: Tıbbi sekreterlik mesleğinin gerekli olduğu, sağlık çalışanlarının işlerini kolaylaştırdığı, hastaya zaman kazandırdığı, hasta dosyalarının düzenli tutulduğu ve hastanenin kalitesi üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu düşüncelerine katılım düzeyi yüksek çıkmıştır. Sağlık çalışanlarının tıbbi sekreterlik mesleğiyle ilgili düşünceleri olumludur ve tıbbi sekreterin görevleri hakkında yeterli bilgiye sahiptirler.

P-30

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU, AMBULANS VE ACIL BAKIM TEKNİKERLİĞİ PROGRAMI 2. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN DÖNEM İÇİ VE 1. SINIF YAZ STAJI UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Sinan YENAL

Dokuz Eylül Üniversitesi,
Sağlık Hizmetleri Meslek yüksekokulu, İzmir

Amaç: 2006-2007 eğitim öğretim döneminde mezun olacak Ambulans ve Acil Bakım Teknikerliği programı öğrencilerin gerek dönem içi gerek yaz stajında yapmış olduğu uygulamaları değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Bu çalışma takip eden yıllarda da tekrarlanarak öğrencilerin staj yerlerinde yaptıkları uygulamaların durumunu yıllara göre değerlendirme imkanı sağlamayı amaçlamaktadır.

Gereç ve Yöntem: Öğrencilerin 112 Acil Yardım Ambulanslarında ve hastane acil servislerinde yapması beklenen uygulamaların tamamını kapsayan 24 soruluk bir anket formu hazırlandı. Bu anket formunu 2. sınıf öğrencilerinin 2006-2007 Eğitim öğretim dönemi sonunda doldurmaları istendi. (2. sınıf yaz stajı çalışmaya dahil edilememiştir.)

Bulgular: Mevcut 25 öğrenciden 21 öğrencinin formu uygun bulunarak değerlendirmeye alınmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerden 5'i (%23.8) erkek 16'sı (%76.8) bayandır. Öğrencilerin yaş ortalaması 21.1 dir. Ambulansla vakaya çıkma ortalaması 36.8 olmasına karşın en az vakaya çıkan öğrenci 10 kez, en fazla vakaya çıkan öğrenci ise 70 kez ambulansla vakaya çıkmıştır. Hastane ortamında yapılan CPR uygulaması ortalama 10 iken, ambulans ve alanda yapılan CPR uygulama ortalaması 2.3 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin tamamı hastanede CPR uygulaması yapmış, fakat ambulans ve alanda 6 öğrenci hiç CPR uygulaması yapmamıştır. Heimlich manevrasını hem hastanede hem alanda hiçbir öğrenci uygulamamıştır. Hastanede defibrilasyon uygulama ortalaması 2.7 dir. Bu oran alanda 0.3 dür. 4 öğrenci hastanede, 16 öğrenci de alanda hiç defibrilasyon uygulaması yapmamıştır.

Sonuç: Veriler değerlendirildiğinde ortalama olarak öğrencilerin yaptıkları uygulamalar yeterli görülmektedir. Fakat bazı öğrenciler bazı uygulamaları hiç yapmazken bazı öğrenciler beklenenden fazlasını yapmıştır. Bu dengesizliğin staj süresi içerisinde değerlendirilerek uygulama yapma imkanı bulamayan öğrencilerin eksiklerinin giderilmesi konusunda staj gözden geçirilmeli ve düzenlenmelidir. Ambulans ve Acil Bakım Teknikerliği programı öğrencileri için yapmaları beklenen uygulamaların bir alt sınırı maalesef resmi olarak yoktur. Bu diğer programlar için de geçerlidir. Sonuç olarak Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin yapmaları beklenen uygulamalarla ilgili olarak bir alt sınır belirlenmelidir.

P-31

**PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ DENİZLİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK
YÜKSEKOKULU MEZUN ANKETİ SONUÇLARI**

Hülya ÇETİN SORKUN , H. DEMIRHAN

Pamukkale Üniversitesi,

Denizli Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Denizli

Amaç: Bu çalışma Pamukkale Üniversitesi Denizli Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu mezunlarının çalışma yaşamına ilişkin bilgi ve tutumlarını belirlemek amacı ile yapıldı.

Gereç-Yöntem: Bu güne kadar yüksekokulumuz Ebelik programından 80, Tıbbi Laboratuvar Programından 134, Ambulans ve Acil Bakım Teknikerliği programından 118, Anestezi Teknikerliği programından 119, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik programından da 116 mezun vermiştir. 2007 itibarı ile Yüksekokulumuz mezunu olarak Denizli’de çalışan 26 kişiye ulaşılabildi. Ebelik Programı kapatıldığı için mezunlarına anket uygulaması yapılamadı. Anket formları Ocak-Mayıs 2007 tarihleri arasında ulaşılabilen tüm mezunlar ile birim sorumlularına ulaştırıldı ve bir hafta sonra da toplandı. Veriler SPSS 10.0 istatistik programında değerlendirilerek, yüzdelik hesaplamaları yapıldı.

Bulgular: Bulgularda anket çalışmasına katılan mezunlarımız, genel anlamda SHMYO’nun program içeriği ile laboratuvarların yeterlilik düzeyi ve güncelliğini iyi olarak değerlendirdi. Öğretim elemanlarının alanlarındaki yetkinliğinin de iyi olarak ifade edildiği görüldü. Ek kaynak materyal olanakları, sosyal yaşam ve etkinliklerin yeterlilik düzeyi ve psikolojik rehberlik hizmeti alma gereksinimlerinin orta düzeyde olduğu belirtildi. Akademik danışmanlığın gerekliliği ve eğitimin beklentilerini karşılama düzeyinin iyi olduğu vurgulandı. Aldıkları eğitimin meslek yaşantılarına katkısının çok iyi olduğu görüldü. Psikolojik rehberlik hizmeti alma gereksinimlerinin karşılanma düzeyinin zayıf olduğu da belirlendi. Mesleki alanlarıyla ilgili planlama, geliştirme, uygulama, denetleme, belgeleme ve değerlendirme becerileri, yaşam boyu sosyal gelişmeleri ve değişimleri izleme / yorumlama yetenekleri, mezun oldukları üniversite / SHMYO’na ait kurumsal aidiyet (benimseme) düzeyleri ve mesleklerine ve işlerine ilişkin yasal düzenlemelere ait bilgi düzeyleri bakımından iyi seviyede olduklarını ifade ettikleri belirlendi. Yeni fikirler üretebilme becerileri ve yaşam boyu mesleki gelişmeleri ve sosyal değişimleri izleyip uyum sağlayabilme yeteneklerinin çoğunlukla çok iyi olduğu belirlendi.

Sonuç: Ulaşabildiğimiz mezunlarımızın, Yüksekokul eğitimlerinden memnun oldukları ve yeterli mesleki bilgileri edindikleri; ancak Üniversite Kampüsü dışında eğitimlerini almaları nedeni ile kaynak materyal olanakları, sosyal yaşam etkinlikleri ve psikolojik rehberlik hizmetlerine ulaşmada güçlükler yaşadıkları tespit edildi.

**SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULLARININ DERS
MÜFREDATLARINDAKİ ÇARPIKLIĞIN TIBBİ LABORATUAR PROGRAMI ÖRNEĞİ
İLE AÇIKLANMASI**

Necati UTLU

Atatürk Üniversitesi Sağlık Hizmetleri M. Y.O.-Erzurum

Giriş ve Amaç: Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları (SHMYO), Sağlık hizmetlerinin verimli olarak yürütülmesi için mesleğinde bilinçli, disiplinli, bilgili, eğitim teknolojilerini kullanabilen, takım çalışmasına ve paylaşım kültürüne yatkın, mesleğini ulusal ve uluslararası düzeylerde yerine getirebilecek, sağlık sektöründe hasta ile hekim arasında görev alacak teknikerler yetiştiren eğitim kurumlarıdır. Bu yüksekokullardan mezun olan öğrenciler, Kamu ve Özel Sağlık Kurumlarında kolaylıkla iş bulabilmektedirler. Bu çalışmanın amacı: SHMYO'larda eğitimin-öğretim müfredatının standart hale getirilmesidir.

Yöntem: Kamu ve Vakıf Üniversitelerine bağlı olarak yaklaşık 40'ın üzerinde SHMYO bulunmakta olup, 23 değişik programda eğitim-öğretim yürütülmektedir. Bu çarpıklığı ortaya çıkarmak ve çözüm önerileri oluşturmak için Tıbbi Laboratuar programı örnek olarak ele alınmış olup veriler Yüksekokulların WEB sayfalarından faydalanılarak hazırlanmıştır.

Bulgular: Tek bir amaca sahip olan Yüksekokullardaki bu programların ders müfredat ve içeriğine baktığımızda, sanki farklı amaçlarda kurulmuş birimler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu ifade SHMYO'lardaki ders müfredatlarına bakılarak anlaşılmaktadır. 113 farklı dersin okutulduğu, derslerden bazılarının kredi ve uygulama saatleri, dönemleri farklı olmasına karşın bazı dersler birçok SHMYO'da okutulmamaktadır. SHMYO'larını tek amaçta birleştiren eğitim-öğretimin standart olmasıdır. Bu farklılıkları ortaya çıkarmak ve çözüm önerilerini sunarak SHMYO' lar arasında ders müfredatlarının standart hale getirilmesinin yararlı olacağı kanaatindeyim.

Sonuç: Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları için müfredat programları, mesleğin kalite standardını belirlemede temel rehber ve ülke ihtiyacına göre her zaman değiştirebilen dinamik bir yapıya da sahip olmalıdır. Tek amaçta birleşme eğitim-öğretimin standart olması ile sağlanmaktadır. Bunu sağlamak için, müfredat hazırlama komisyonu kurulup gerekli olan çalışmalar yapılarak bu çarpıklık ortadan kaldırılmalıdır.

P-33

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ İLE EMPATİK BECERİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Gökhan AYTEKİN, Senem TURAN ÖZDEMİR, Pelin EDİZ, Fikret CEYLAN

Uludağ Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Bursa

Giriş: Bilgi toplumunun küreselleşmiş dünyasında, başarılı bir birey olabilmek için, salt belli bir düzeyde mesleki ve teknik bilgilere sahip olmak artık yeterli olmamaktadır. Bireyden bilgiye ulaşma, bilgiyi çözümüleme, sürekli olarak bilgisini yenileyebilme kapasitesine ulaşmış olması, problem çözme becerilerinin ve empatik becerilerinin yüksek olması beklenmektedir.

Amaç: Bu çalışma Uludağ Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu 1. ve 2. sınıf anestezi teknikerliği, tıbbi laboratuvar, radyoloji ve tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programlarında okuyan öğrencilerin problem çözme becerileri (PÇB) ile empatik becerilerini (EB) belirlemek, karşılaştırmak ve aldıkları mesleki eğitimin bu becerilere etkisini saptamak amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Araştırmaya 139'u kız, 28'i erkek olmak üzere 167 öğrenci katıldı. Veriler öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini belirlemeye yönelik 16 soru, kişisel özelliklerini belirlemeye yönelik 29 sorudan oluşan toplam 45 soruluk bir anket formu; standart problem çözme ölçeği ve empati ölçeği kullanılarak elde edildi.

Bulgular: Öğrencilerin EB puan ortalaması $116,46 \pm 14,00$, PÇB puan ortalaması ise $85,66 \pm 15,61$ olarak bulundu. İki ölçeğe ilişkin puanlar arasındaki ilişki önemsiz bulundu ($r=0,099$, $p>0,05$). Problem çözme becerisi ve empatik becerilerin dört program arasında önemli farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$). Cinsiyetler arası karşılaştırmada önemli farklılık bulunmadı ($p>0,05$). Birinci ve ikinci sınıf öğrencileri arasında PÇB ve EB arasında önemli farklılık bulunmadı ($p>0,05$). Öğrencilerin mezun oldukları lise türlerinin, yaşadıkları yerin, okulu tercih sırasının, meslek sevgisinin problem çözme becerileri üzerine önemli bir etkisinin olmadığı belirlendi ($p>0,05$).

Sonuç: Problem çözme becerisine sahip olma ve empatik beceriler meslek yaşamında karşılaşılan sorunların çözümünde ve bilgi dünyasına uyum sürecinde anahtar unsurlardandır. Meslek yüksekokullarında verilen eğitimin öğrencilerin PÇB ve EB üzerine olumlu katkı sağlaması, eğitimin kalitesi açısından önemli olacaktır.

**SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN
SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNİN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNE
ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI**

Fikret CEYLAN, Gökhan AYTEKİN, Senem TURAN ÖZDEMİR, Pelin EDİZ,
Uludağ Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Bursa

Giriş: Günümüzde yükseköğretimde bireylerin bilgi üreten, eleştirel bakabilen, çok yönlü düşünebilen, araştıran ve problem çözme becerisine sahip olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır. Bu özelliklerden Problem Çözme Becerisi, alınan eğitimin yanı sıra kişisel nitelikler, sosyodemografik özellikler gibi birçok diğer faktörle ilişkilidir.

Amaç: Bu çalışma Uludağ Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu 1. ve 2. sınıf anestezi teknikerliği, tıbbi laboratuvar, radyoloji ve tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programlarında okuyan öğrencilerin problem çözme becerilerini (PÇB) etkilediği düşünülen bazı sosyodemografik özelliklerin bu beceri üzerindeki etkilerini araştırmak üzere yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Araştırmaya 139'u kız, 28'i erkek olmak üzere 167 öğrenci katıldı. Veriler öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini belirlemeye yönelik 16 soru, kişisel özelliklerini belirlemeye yönelik 29 sorudan oluşan toplam 45 soruluk bir anket formu ve standart problem çözme ölçeği kullanılarak elde edildi.

Bulgular: Öğrencilerin PÇB puan ortalaması $85,66 \pm 15,61$ olarak bulundu. Öğrencilerin Kendileri ile ilgili gözlemledikleri kişilik özellikleri farklılıkları, problem çözme becerilerinin değişiminde önemli olduğu bulundu ($p < 0.05$). Ayrıca baba mesleğinin farklılığının problem çözme becerisinin değişiminde önemli olduğu tespit edildi ($p < 0.05$). Anne eğitim ve mesleği, baba eğitimi, kardeş sayısı, gelir düzeyi, yaşanan bölge gibi bazı sosyodemografik özelliklerin problem çözme becerisini önemli ölçüde etkilemediği saptandı.

Sonuç: Problem çözme becerisi özellikle günümüzde yüksek öğrenim görmüş bireylerde aranan niteliklerden biridir. Bu beceriyi etkileyen faktörlerin neler olduğunu ortaya koymak eğitim stratejilerini belirlemek açısından oldukça önemlidir. Bu çalışmaların yaygınlaştırılması ve ayrıntılandırılması eğitimin içeriği ve kalitesinin artırılması için gereklidir.

P-35

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU EĞİTİM KOMİSYONU ÇALIŞMALARI

Gökhan AYTEKİN, Pelin EDİZ, Senem TURAN ÖZDEMİR, Fikret CEYLAN

Uludağ Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Bursa

Uludağ Üniversitesi'nin vizyonu nitelikli eğitim veren, uluslararası düzeyde bilgi üreten, sürekli gelişen, ulusal ve evrensel boyutta topluma katkı sağlayan, yetiştirdiği insan ve ürettiği bilgi ile örnek gösterilen bir üniversite olmaktır. Bu bağlamda üniversitemizin akreditasyon çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen öğrenci ders değerlendirme anketleri ve son sınıf öğrenci anketleri 2005–2006 eğitim öğretim yılında UÜ Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerine de uygulanmaya başlanmıştır. Eğitim ve öğretimde tespit edilen ve son sınıf öğrenci değerlendirme anket sonuçları ile de doğrulanan sorunları çözmeye yönelik olarak, yüksekokulumuzda programlar bazında eğitim komisyonlarının oluşturulmasına karar verilmiştir.

Eğitim komisyonları UÜ SHMYO da mevcut bulunan Anestezi Teknikerliği, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Tıbbi Laboratuvar ve Radyoloji programları için program başkanları, program danışman öğretim görevlileri ve ilgili öğretim elemanlarından oluşturulmuştur. Eğitim komisyonu üyelerinin belirlenmesini takiben eğitim komisyonu için görev tanımı yapılmış, komisyonun hedefleri ortaya konulmuş ve eğitim komisyonu çalışmaları başlatılmıştır.

Kurumlar veya programlar için minimal gereksinimlerin belirlenmesi ve karşılanması, kurumlar arası işbirliğinin güçlendirilmesi, uyumun ve kalite güvencesinin sağlanmasına yönelik olarak ve son yıllarda tercih edilen bir eğitim yöntemi olan “öğrenim çıktısına dayalı” yaklaşım temel alınarak komisyon üyeleri tarafından her bir program için öğrenim çıktılarının tanımlanması hedeflenmiştir. Öğrenim çıktılarının tanımlanmasında akademisyenlerin yanı sıra, işverenlerin ve sektör elemanlarının da görüşlerinin alınmasına yönelik olarak anketler düzenlenmiştir.

Eğitim komisyonu çalışmalarının sonucunda; teknikerlik eğitiminde kalite standartlarının oluşturulması, okulumuz eğitim programı kitapçıklarının oluşturulması, sektör beklentilerinin karşılanması, Avrupa yeterlilikler çerçevesi kapsamında tanımlanmış olan Önlisans düzeyine uygun mesleki, kişisel ve iletişim becerilerinin öğrencilerimize kazandırılması hedeflenmektedir.

Eğitim komisyonlarının çalışmaları devam etmektedir.

**VAN SHMYO ÖĞRENCİLERİNİN OKULDAN BEKLENTİLERİ VE MEZUN
OLDUKTAN SONRA BU BEKLENTİLERE ALDIKLARI YANITLAR**

**Hülya ÖZDEMİR, Ali Rıza KUL, Mehmet TÜTÜNCÜ,
Sema YAŞAR, Cennet RAĞBETLİ, Kadriye AKSAKAL,
Gökhan OTO, Hasan Basri ESGÜN**

100. Yıl Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Van

Giriş: Yüzüncü Yıl Üniversitesi SHMYO öğrencilerinin büyük bir bölümü Doğu bölgesinden gelen öğrencilerden oluşmakta ve mezun öğrenciler yine bu bölgede iş olanağı bulup çalışmaktadırlar. Bu bildiride öğrencilerin okullarından beklentileri ve mezunların bu beklentilerine aldıkları yanıtlar incelenecektir.

Amaç: Bu çalışmada büyük bir yüzdelik dilimi ile Doğu Anadolu Bölgesinden ve bu bölgenin kırsallarından gelen öğrencilerin gerek sosyal ve gerekse eğitsel olarak “üniversite”den beklentileri incelenecek ve mezuniyetlerini takip eden yıllarda gerek kendi ağızlarından ve gerekse işverenleri gözüyle bu beklentilerine ne kadar ulaşabildikleri araştırılacaktır.

Gereç ve Yöntem: Bildiride SHMYO’ları için ortak olarak hazırlanan anketler ve öğrenci ve işverenlerle yapılan söyleşiler temel veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Veriler benzerliklerine göre ayrıldıktan (kategorize edildikten) sonra grafikler halinde değerlendirilmiş ve üzerinde çalışmaya hazır hale getirilmiştir. Bildiri sunusunda MS PowerPoint kullanılacak ve ilgili grafiklerin yanında öğrenci etkinliklerinden fotoğraflara da yer verilecektir.

Bulgular: Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun eğitsel beklentilerine “çok iyi” şekilde ulaştığı gerek kendi değerlendirmelerinden ve gerekse de işverenlerinin yorumlarından anlaşılmaktadır. Okulumuz, çeşitli eksikliklere rağmen, bu başarıyı öğretim elemanlarının özverili çalışmaları ile yakalayabilmiştir.

Sosyal ve kültürel konulardaki beklentilerine yeterince ulaşamamalarının olumsuz etkileri ve sonuçları ise mezun olduktan sonra iş hayatlarına yansımaktadır. Tümü giderilebilir olan bu eksikliklerin öğrenci ile yeterince iletişim kurulamamaktan kaynaklanmış olması olasıdır.

Sonuç: Mezunlar ile kalıcı iletişim kurulması onların hedef alandaki başarı ya da eksikliklerini takip edebilmek açısından büyük önem göstermektedir. Bu sayede iş hayatlarındaki beklenti ve eksikliklere yönelik çalışmalara ağırlık vermek ve bunu eğitimlerinin bir parçası olarak görmek olası olabilecektir.

DIŞ TEKNİSYENLİĞİ EĞİTİMİ VE SORUNLARI

Gülden Sınmazışık, Ayşen Narinç Salman, Sevcan Akesi, Dr.Gazi Zeytun
Marmara Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Diş Protez Bölümü, İstanbul

Giriş: Dişhekimleri ile kolektif bir çalışma içinde olması gereken diş protez teknisyenlerinin, ülkemiz koşullarında pek çok sorunu bulunmaktadır. Bu sorunların en önemlilerinden biri de ' diş teknisyenliği ' eğitimidir. Önceleri ilkokulu bitirmiş ve öğrenimine devam etmeyen çocukların laboratuvarlarda usta çırak ilişkisine göre yetiştirilmesi ve daha sonra ustalaşmasıyla bir çok diş teknisyeni yetişmiştir ve bu kişiler hala bu mesleği sürdürmektedirler. Günümüzde ise üniversitelerin meslek yüksek okulları bölümünde 2 yıllık bir eğitim ile diş protez teknikeri yetiştirilmektedir. Yüksekokul mezunlarının pratik anlamdaki yetersizliği, herhangi bir eğitim almamış alaylı diş teknisyenlerinin ise teorik anlamda bazı kalıplaşmış fikirlerin dışına çıkamamaları aynı meslek grubundaki bu kişileri karşı karşıya getirmektedir.

Amaç: Bu araştırmada, bir anket çalışması yapılarak eğitimdeki hedefler belirlenmeye çalışılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Diş Teknisyenliği eğitimi hakkında, üniversitelerin diş protez programlarında okuyan veya mezun olmuş 100 öğrenci ile 23 soru ve 100 laboratuvar sahibi teknisyen ile 15 soruyu içeren bir anket çalışması yapılmıştır. Bu anketlerde, laboratuvar sahiplerinin ve çalışanların talepleriyle birlikte bu mesleği yapmak isteyen öğrencilerin okuldan beklentileri göz önünde bulundurulmuştur.

Bulgular: Öğrencilerin % 80'i derslerin işlenme biçimi (farklı öğretim yöntemlerinin kullanılması vb) ve eğitici kadrosunun eğitim-öğretim etkinliklerini yürütmedeki yeterliliği konusunda olumlu görüşe sahipken, %90 'ı dersleri staj ve uygulama yönünden yetersiz bulmaktadırlar. Benzer bir sonuçta laboratuvar sahibi teknisyenlerin %79'u üniversitelerde yetişen diş teknisyenlerini pratik anlamda yetersiz bulmaktadır. Fakat bu kişilerin önemli bir kısmı teorik bilgiye sadece firmaların düzenlediği kurs programlarından ulaşmaktadırlar.

Sonuç: Eğitimdeki iyileştirmeyi sağlamak için öncelikli hedef üniversitelerin bu bölümlerinin teknik cihaz ve donanımları bulunan laboratuvarlara kavuşturulması olmalıdır. Bununla birlikte, Öğr.Üyelerinin teorik anlamda ülkemizde bulunan laboratuvar çalışanlarına destek vermesi, farklı eğitim almış bu meslek grubundaki kişiler arasında ki eğitimin eşitlenmesine katkı sağlayacaktır.

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULLARININ SAĞLIK SEKTÖRÜNDEKİ İSTİHDAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Seyfi YILDIZ, Hakan GÖKÇE, Abdurrahman TEKİN

Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Turhal

Giriş: Sağlık hizmetleri sunumu son yirmi yılda tüm ülkelerde sürekli değişmekte ve gelişmektedir. Bunu tetikleyen teknolojik ve bilimsel yenilikler ile kalite olgusudur. İnsanların sağlık konusunda bilinçlenmesi aldıkları sağlık hizmetlerinin niteliğinde beklentileri yükseltmiştir.

Hizmet sektöründe yüksek kalitede hizmetin sunulmasının sağlanması bireysellikten öte ekip anlayışıyla mümkündür. Sağlık sektörü yapısal olarak incelendiğinde diğer sektörlerden farklı bir takım özellikler olduğu görülmektedir. Sektörde, hizmetin soyut bir kavram olduğu, kaliteli hizmet için işlevlerde bütünlüğün gerekli olduğu ve heterojen bir yapının olduğu dikkat çeker.

Kaliteli, seviyesi yüksek hizmet ancak iyi eğitilmiş nitelikli işgücü ile verilebilir. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları bu anlamda sağlıklı çalışanlarının eğitim seviyelerinin yükseltilmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı günümüzün ve geleceğin parlayan sektörü olan yani sağlık sektöründe “Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları”nın yeri ve önemi konusuna vurgu yapmaktır. Son yıllarda zaten bir ivme kazanan sektör, yeni sağlık uygulamaları sayesinde bu ivmesini daha da arttırarak gelişmektedir. 2002 yılında özel hastane adedi 70 civarındayken 2007 yılında bu rakam 320 yi bulmuştur. Yine diğer özel sağlık kuruluşu sayısı da yaklaşık 6000 i aşmıştır. Bu tabloya bakıldığında ülkemizde önümüzdeki yıllarda sağlık çalışanlarına olan ihtiyaç giderek artacaktır tahmininde bulunulabilir. Burada nitelikli işgücüne olan ihtiyaç bahsetmekteyiz. Nitelikli işgücünün yetişmesinde birinci derecede sorumlu kurumlar “Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları”dır. Bunun içindir ki bu okulların sağlık sektöründeki yeri ve önemi yadsınamayacak kadar büyüktür.

Materyal ve Metot: Çalışmada Turhal Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunun 2001-2006 yılı arası öğrenci istatistikleri, Yüksek Öğretim Kurumu İstatistikleri, Sağlık Bakanlığı İstatistiklerinden yararlanılmıştır. İşe girenlerin mezun sayısına oranlarının yıllara göre tablosal ve grafiksel analizleri yapılmıştır.

Sonuç: Sağlık hizmetlerinde yüksek kalitede, birey ve toplum beklentisini karşılayacak biçimde ve herkesi kapsayacak şekilde bir hizmetin verilmesiyle istenen hedeflere ulaşılabilir.

Son yıllarda başlatılan yeni uygulamalar sayesinde sağlık hizmetleri sektörü büyük gelişme göstermiştir. Sektörün gelişmesini destekleyici bu uygulamalar aynı zamanda bireylerin sağlık hizmetlerine daha kolay ulaşabilmelerini sağlamıştır. Buda gelecek yıllarda sağlık göstergelerinin bugünkünden daha iyi seviyeye çıkartacaktır.

Kurumların ihtiyaç duyduğu nitelikli ara elamanların temin edildiği eğitim kurumları “Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları”dır. Bu okullar ilgili branşlarda öğretim elamanları bakımından eksik olmamalı ve özellikle uygulama eğitimleri için daha çok imkanlar oluşturulabilmelidir.

Bu okulların, ülkenin genel istihdama olan katkısı dikkat çekicidir. Sektörün büyümesiyle birlikte sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu mezunlarının istihdam sayıları da artmaktadır. Çalışmamızda örnek verdiğimiz Turhal Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu mezunlarının istihdam oranı % 90 ı bulmaktadır. Diplomalı işsizlerin çoğunlukta olduğu günümüzde bu çok sevindirici bir unsurdur. Sektörün bu hızla büyüebileceğinden hareketle nitelikli ara elamana olan talep artacaktır ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokullarının da bu anlamda rolü büyük olacaktır.

**KOCAELİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU MEZUNLARININ
ALDIKLARI EĞİTİM VE ÖĞRENİM ÇIKTILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

Ö.Gider, R.Taşan, S.Çimen, N.Küçer, Y.Taş, E.Karaöz

Kocaeli Üniversitesi

Kocaeli Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İZMİT

Giriş ve Amaç: Bu çalışma, Kocaeli Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulundan (KSHMYO) mezun olan sağlık teknikerlerinin eğitimlerine ilişkin görüş ve beklentilerinin saptanması amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmada I. Ulusal Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları sempozyumunun sonuç bildirgesi doğrultusunda hazırlanan anket formu, KSHMYO'dan 2003-2006 yılları arasında mezun olan 563 kişiden kendilerine ulaşılan 83 kişiye uygulanmıştır. Çalışmada frekans dağılımları ile Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik (TDS) ve Tıbbi Laboratuvar (TLA) programları mezunlarının mezun oldukları programlara ilişkin genel değerlendirmeleri arasında anlamlı farklılıkların olup olmadığı ki-kare testlerinde pearson ki-kare katsayısı ve iki yönlü önemlilik katsayısı dikkate alınarak SPSS Programı ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Anketin birinci bölümünde mezunlara, aldıkları eğitimin genel değerlendirmelerini ölçmeye yönelik sorular sorulmuştur. Ankette; "eğitimleri süresince psikolojik rehberlik hizmeti alma gereksinimleri"(%16) ve bu "gereksinimlerinin karşılanma düzeyi" (%15) mezunlar tarafından "çok zayıf" olarak değerlendirilen en önemli hususlardır. Mezunların "çok iyi" olarak gördükleri öne çıkan hususlar ise; "Kendi çalışmalarını yeterlilik ve verimlilik açısından işverenleri gözüyle nasıl değerlendirdikleri" (%51) ve "SHMYO'nda almış oldukları eğitimin meslek yaşantılarına katkısı" (%38)dır.

Anketin ikinci bölümünde eğitim çıktıları değerlendirilmiştir. Mezunlara göre eğitimin "çok zayıf" yanları az olmakla birlikte öne çıkan zayıf eğitim çıktısı "yaptıkları stajların mesleki beklentilerine katkısı" (%7)dır. Mezunlar; "aldıkları eğitimin etkin iletişim kurabilme becerilerine katkısını" (%50) ve " stajların mesleki becerilerine katkısını" (%48) ise "çok iyi" olarak görmektedirler.

Çalışmada uygulanan ki-kare analizi sonucunda 3 noktada iki programın mezunlarının algılamaları arasında anlamlı farklılıkların olduğu görülmüştür. TDS ve TLA programı mezunlarının mezun oldukları programın; laboratuvarlarının yeterlilik düzeylerine ilişkin algılamaları (pearson ki-kare: 21,854; p=0,001; P<0,05), SHMYO'nda akademik danışmanlığın gerekliliğine ilişkin algılamaları (pearson ki-kare: 10,583; p=0,050; p<=0,05) ve mesleki etik sorumluluklarını kavrama, benimseme ve uygulama bilincine ait algılamalar (pearson ki-kare: 8,494; p=0,037; p<0,05) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bunun dışında kalan noktalarda ise iki program mezunlarının algılamaları veya görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

**ANESTEZİ TEKNİKERLİĞİ / TEKNİSYENLİĞİ VE ANESTEZİ HEMŞİRELİĞİ'NİN
İRDELENMESİ**

**Saliha Taşkın DEMIRAY^{*}, Emel İÇLİ^{*}, Albena GAYEF^{*},
Seher BAYRAKTARKATAL^{**}**

^{*} Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İstanbul

^{**} S.B. Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kliniği, İstanbul

Giriş: Türkiye’de Sağlık Meslek Lisesi “Anestezi Teknisyenliği” bölümünü bitirenler “Anestezi Teknisyeni” unvanıyla mezun olmakta, üniversitelere bağlı sağlık hizmetleri meslek yüksekokullarında 2 yıl süreyle verilen eğitim programını tamamladıklarında “Anestezi Teknikeri” olmaya hak kazanmaktadırlar. ABD ve Avrupa’da Anestezi Teknisyenleri, lise sonrası kurs, sertifika programlarını tamamlamaktadırlar. Ayrıca ABD ve Avrupa’da Anestezi Teknisyenliği’nden farklı olarak “Anestezi Hemşireliği” kavramı vardır. Anestezi Hemşireleri, Hemşirelik ve/veya sağlık bilimleri ile ilgili bir fakülteden mezun olduktan sonra yüksek lisans eğitimi almakta ya da 24-36 aylık kurs/sertifika programlarını bitirmektedirler.

Amaç: Bu derlemede, Anestezi Teknisyenliği/Teknikerliği ve Anestezi Hemşireliği’nin irdelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: ABD, Avrupa ve Türkiye’de Anestezi Teknisyenliği/Anestezi Teknikerliği, Anestezi Hemşireliğinin eğitim süreleri, müfredatları, görev tanımları ile ilgili literatür taraması yapılmıştır.

Bulgular: ABD ve Avrupa’daki üniversitelerin Anestezi Teknisyenliği müfredatlarında teknik ağırlıklı dersler, Türkiye’de Anestezi Teknikerliği müfredatlarında teknik derslerin yanında yurtdışında Anestezi Hemşireliği müfredatlarında bulunan derslere eşdeğer dersler okutulmaktadır. ABD ve Avrupa’da Anestezi teknisyenleri, ekipmanların, ilaçların ameliyata hazırlanması, aletlerin kalibrasyonu, bakımı, temizliğinden sorumlu olarak çalışmaktadırlar. Hastalara anestezi ilaçlarının verilmesinde ve diğer işlemlerin yerine getirilmesinde Anestezistlerle birlikte çalışan sağlık mensubu olarak Anestezi Hemşireleri görev almaktadır. Ülkemizde ise Anestezi Hemşiresi bulunmamaktadır. Anestezi teknisyen ve teknikerleri aletlerin bakımı, temizliği, ilaçların hazırlanması gibi işlerin yanında Anestezi Hekiminin bulunmadığı yerlerde cerrahın sorumluluğu altında hastaların entübasyonu, uyutulması gibi işlemleri de yerine getirmektedirler. Ancak bu işlemlerin yerine getirilmesinde anestezi teknisyenlerinin ve teknikerlerinin almış oldukları eğitim yeterli değildir.

Sonuç: Eğitim sürelerinin dört yıla çıkarılması, lisansüstü eğitimin sağlanması, üniversitelerdeki aynı programlarda müfredatların standardize edilmesi, görev tanımlarının yeniden düzenlenmesi, önlisans mezun olmuş ve mezun olacak öğrencilere oluşturulacak 4 yıllık okullar için dikey geçiş olanağı sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

TIBBİ ATIKLAR

**Sema Yaşar¹, Cennet Rağbetli¹, Mehmet Kaptanoğlu²,
Halil Candan², Pınar Tanrıtanır³**

¹ Y.Y.Ü Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu VAN

² İl Çevre ve Orman İl Müdürlüğü VAN

³ Y.Y.Ü Sağlık Yüksekokulu VAN

Bu çalışma, YYÜ Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu ve İl Çevre ve Orman Müdürlüğü'nün ortak çalışmasıdır. Çalışmada Van'da bulunan tıbbi atık üreten sağlık kurumları ve diğer üniteleri ürettikleri tıbbi atıkları; tıbbi atıklar kontrol yönetmeliği esasına uygunluk sağlayıp sağlayamadıkları araştırılmıştır.

Tıbbi atık; Mikrobiyolojik laboratuvar atıkları ,kan ve kan ürünleri ve bunlarla kontemine olmuş nesneler, kullanılmış ameliyat giysileri, diyaliz atıkları, karantina atıkları, bakteri ve virüs içeren hava filtreleri, efekte deney hayvan leşleri organ ve vücut parçaları, kobay leşleri, enjektörler, diğer kesiciler ve bistürüleri içermektedir.

Tıbbi atıklar kontrol yönetmeliğine göre bu atıkları üreten ünitelerde atıkların toplanması, taşınması ve bertaraf edilmesinde Çevre ve Orman Bakanlığı, Mülki Amirler ve Tıbbi Atık Üreten Üreticilere düşen yükümlülükler nelerdir? Tıbbi atıkların biriktirilmesi, taşınması ve bertaraf edilmesinde meydana gelen olumsuzluklar sonucunda insan sağlığını ve çevreyi tehdit edecek çeşitli hastalıklar meydana gelebilir, bu hastalıklardan korunma nedenleri nelerdir? Bu soruların cevapları araştırıldı ve ortaya konuldu.

Yapılan araştırma sonucunda Van'da ki sağlık kuruluşları ve diğer ünitelerden çıkan tıbbi atıkların toplanması, taşınması ve bertaraf edilmesi bazı öneriler doğrultusunda tıbbi atık yönetmeliği esasına göre yapıldığı tespit edilmiştir.

P-42

TIBBİ DOKÜMANTASYON VE SEKRETERLİK PROGRAMI ÖĞRENCİLERİ VE UYGULAMA YAPTIKLARI BİRİMLERDEKİ ÇALIŞANLARIN UYGULAMA İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Mahmut AKBOLAT*, Aslan KAPLAN , Ali YILMAZ** ,
Oğuz IŞIK***

*Sakarya Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

**Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Giriş ve Amaç: Tıbbi sekreterler, sağlık kuruluşlarının teşhis ve tedavi ünitelerinin yanı sıra idari birimlerde de görev yapmaktadırlar. Bu çalışmada uygulama alanlarındaki işgörenler ve öğrencilerin uygulamalar hakkındaki düşüncelerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın evrenini Sakarya Üniversitesi (SAU) ve Hacettepe Üniversitesi (HU) Sağlık Hizmetleri Melek Yüksekokulları Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik programı öğrencileri ve bu öğrencilerin uygulama yaptığı birimlerde görevli işgörenler oluşturmaktadır. Çalışmada örneklem seçilmemiş, evrendeki tüm öğrenci ve işgörene ulaşmaya çalışılmıştır. Ancak, SAU'den 42 ve HU'den 30 olmak üzere toplam 72 öğrenci ve SAU uygulama alanlarından 50 ve HU hastanelerinden 38 olmak üzere toplam 88 işgörene ulaşılabilmektedir. Çalışma 28 Mayıs-8 Haziran 2007 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak çalışanlar için 17 ve öğrenciler için 21 sorudan oluşan iki ayrı anket formu kullanılmıştır. Anketlerden elde edilen veriler SPSS paket programı kullanılarak iki ortalama arasındaki farkın önem kontrolü ve ANOVA testleri kullanılarak analiz edilmiştir. Yanılma olasılığı $\alpha=0,05$ seçilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin 18'i erkek ve 54'ü kızdır. Öğrenciler büyük oranda (%91,7) sağlık meslek lisesi mezunudur. 31'i birinci, 41'i ikinci sınıfta okumaktadır.

İşgörenlerin 34'ü tıbbi sekreter, 31'i memur, 6'sı sağlık teknisyeni/teknikeri ve 14'ü hemşire/ebe/sağlık memurlarından oluşmaktadır. 57'si idari ve 28'i teşhis ve tedavi birimlerinde çalışmaktadır. Katılımcıların 40'ı erkek ve 38'i bekadır. 18'i lise, 45'i önlisans, 18'i lisans ve 5'i yüksek lisans mezundur.

Çalışmanın bulguları, işgörenlerin çalıştıkları birime öğrenci gelmesinden memnun olduğunu ($4,8 \pm 0,519$) ve öğrencilerin kendilerini yenilemelerine katkı sağladığını ($3,2 \pm 1,371$) düşündüklerini göstermektedir. Öğrenciler kalifiye eleman olmak için uygulamanın önemli olduğunu ($4,78 \pm 0,610$), uygulamaların çalışma alanlarını öğrenmelerini sağladığını ($4,5 \pm 0,839$), uygulamalarla teorik bilgilerini pratiğe dönüştürme imkanı bulduklarını ($4,3 \pm 1,016$) belirtmektedirler.

Sonuç: Hizmet alanlarında gerçekleştirilen uygulamalar ile öğrencilerin yanı sıra çalışanlara da katkı sağlanmaktadır. Dolayısı ile öğrencilerin teorik derslerinin yanı sıra uygulama derslerine de gerekli önem verilmelidir.

**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU
MEZUNLARININ EĞİTİM VE ÖĞRETİMİ DEĞERLENDİRMELERİ**

Mustafa ÇOBAN, Aydan İZGİ, Bamsı TÜR
Akdeniz Üniversitesi
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu ,ANTALYA

Giriş ve Amaç: Bu çalışmada Akdeniz Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulundan mezun olup, halen çalışmakta olan mezunların okulun mezun oldukları döneme ait eğitim ve öğretimi ile ilgili genel değerlendirmelerini ve eğitim ve öğretimin meslek yaşamlarına ve kişisel gelişimlerine katkılarını belirlemek amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma, Akdeniz Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulundan mezun olup özel veya kamuya ait sağlık kuruluşlarının farklı birimlerinde çalışan 60 mezunu kapsamaktadır. Çalışmada “Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Deneyimli Mezunlar Anketi” kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ise frekans ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Mezun oldukları programa göre, araştırma grubunun eğitim ve öğretimi genel değerlendirme puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F=5,330$ $p=0,003$). Tıbbi Laboratuar Programı mezunlarının genel değerlendirme puan ortalamaları ($\bar{X} \pm SD: 3,10 \pm 0,767$), Radyoloji Programı ($3,85 \pm 0,488$), Ambulans ve Acil Bakım Programı ($3,81 \pm 0,706$) mezunlarının genel değerlendirme puan ortalamalarından düşük bulunmuştur. Mezunlar aldıkları eğitimin mesleki yaşamlarına katkılarının iyi düzeyde ($4,04 \pm 0,613$) olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca araştırma grubu okullarındaki eğitim ve öğretim programının çok yoğun olduğunu, bu nedenle üniversitenin sosyal ve kültürel faaliyetlerinden yeterince yararlanamadıklarını da ifade etmişlerdir.

Sonuç: Çalışmamızda Tıbbi Laboratuar Programı mezunlarının eğitim ve öğretimi genel değerlendirme puan ortalamaları diğer programlara oranla düşük bulunmuştur. Bu sonuç bize genel olarak Tıbbi Laboratuar Programlarının Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokullarının en geleneksel programı olduğu gibi, okulumuzun da ilk programı olması nedeniyle bu programın güncelleştirilmesi ve günümüz gereksinimlerine göre yeniden düzenlenmesi gerekliliğini düşündürmektedir. Mesleki eğitim veren Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokullarının çağdaş bir eğitim düzeyinde olması için eğitim programlarını sürekli güncellemesi ve eğitim alt yapısını geliştirmesi gerekmektedir. Mezunlarımızın okullarındaki eğitim ve öğretimle ilgili görüş ve önerileri, gerekli yeniliklerin ve düzenlemelerin yapılmasına katkı sağlayacağından ciddiyle değerlendirilmeli ve ortak platformlarda tartışılmalıdır.

P-44

İZMİR BÜYÜKŞEHİR SINIRLARI İÇİNDE KAMU VE ÖZEL SEKTÖRÜN TIBBİ LABORATUAR TEKNİKERİNDEN BEKLENTİLERİNİN SAPTANMASI

Nevcivan Şentürker Gültaş, Deniz Kutluk, Alp Ergör, Ensari Güneli
DEU Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İzmir

Giriş : Meslek yüksekokullarında verilen kuramsal bilgiler, mesleki eğitimde uzmanlığın önemli bir parçasıdır. Bununla birlikte, mesleki eğitimde gerçek yaşam durumlarında karşılaşılan sorunları çözebilme becerisi de çok önemli bir yer tutmaktadır. Gerçek yaşam sorunları ise ülkenin nesnel gereksinimleri ve uygulayıcıların beklentileri ile tanımlanabilir.

Amaç: Bu araştırmada tıbbi laboratuvar teknikerinin sahip olması gereken bilgi, beceri ve niteliklerin belirlenmesi, diğer sağlık personelinin ve laboratuvar uzmanlarının tıbbi laboratuvar teknikerinden beklentilerinin ortaya konulması ve bu beklentilere yanıt verebilecek meslek standartlarının oluşturulmasına yardımcı olmak hedeflenmiştir.

Gereç ve Yöntem: İzmir Metropolitan alanında yer alan 8 ilçe (Konak, Karşıyaka, Bornova, Buca, Balçova, Gaziemir, Çiğli, Narlıdere) içinde etkinlik gösteren 627 sağlık kuruluşu “sektör temsilcileri” olarak tanımlanmıştır. Laboratuvar teknikeri çalıştırması söz konusu olmayanlar ve sağlık ocakları çıkarıldıktan sonra kalan 368 kuruluş çalışma çerçevesini oluşturmuş, örnek büyüklüğü %50 bilinmeyen prevalans üzerinden %95 güven aralığında, ± 10 sapma ile 76 kuruluş olarak belirlenmiş; %10 yedek eklenerek 84 kuruluşla erişim hedeflenmiştir. Bu kuruluşlara ait adresler ve erişim bilgileri İzmir İl Sağlık Müdürlüğü web sitesinden elde edilmiştir.

Çalışmanın verileri kurumlara ulaştırılan 23 soruluk bir anket aracılığıyla toplanmıştır. Anket formu kurumun yapısal özelliklerine, laboratuvar çalışmalarına ve kurumun laboratuvar teknikerinden beklentilerine yönelik bilgileri elde etmeyi amaçlayan 3 bölümden oluşmuştur. Hedeflenenlerin içinden 73 kuruluş (%86) anketi yanıtlamıştır. Veriler SPSS 11.0 (Statistical Package for the Social Sciences for Windows) paket programı içinde hazırlanan veri tabanına geçirilerek değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya 1 üniversite hastanesi(% 1,4), 11 devlet hastanesi (% 15,1), 6 özel hastane (% 8,2), 17 tıp merkezi (% 23,2), 3 poliklinik (% 4,1), 28 laboratuvar (% 38,4), 3 diyaliz merkezi (% 4,1) ve 4 dal merkezi (% 5,5) katılmıştır.

Bu kurumlarda tekniker çalıştırılan alanlar biyokimya laboratuvarı (% 80,8), mikrobiyoloji laboratuvarı (% 57,5), endokrinoloji laboratuvarı (% 20,5), parazitoloji laboratuvarı (% 34,2), patoloji laboratuvarı (%16,4) ve diğer (% 9,6) laboratuvarlardır.

Eğitim ve öğretim planının içeriğini sorgulayan 18 sorunun 10’unda (% 55,5) “kesinlikle bilmesi gerekir” yanıtı, 2’sinde (% 11,1) “bilmesi gerekir” yanıtı ve 6’sında (% 33,3) ise “bilmesi yararlı olur” yanıtı en yüksek oranda verilmiştir.

Yöneticilerin önemli bir bölümü, laboratuvar teknikerinin kendisini geliştirmesi için hizmet içi eğitim programlarına katılması (% 68,5) ve meslek derneklerine üye olmasının (% 69,9) yararlı olacağı kanısını belirtmişlerdir.

Çalışmaya katılan kurumların %54,8’i tıbbi laboratuvar teknikerine verilen eğitimin yetersiz olduğu ve %52,1’i eğitim süresinin uzatılması gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir.

Sonuç: Sektör temsilcilerinin 2/3 ünün, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Laboratuvar programının eğitim içeriğinin genel hatlarıyla beklentilerini karşıladığı görülmüştür. ½ sinin belirttiği yetersizlik alanlarında programın düzenlenmesi görüşü oluşmuştur. .

**PARAMEDİK PROGRAMLARINDA ORTAK MÜFREDAT OLUŞTURMA
TOPLANTILARININ SONUÇLARI**

Nursun BARUŞ* , Melahat KIZIL* , Semra ÇELIKLI,
Gül Özlem YILDIRIM**, Vesile ŞENOL*****

*Öğr.Gör.Dokuz Eylül Univ.SHMYO.AABT Programı

** Öğr.Gör. Ege Univ.SHMYO.AABT Programı

*** Yrd.Doç.Dr. Erciyes Univ.SHMYO.AABT Programı

Paramedikler, Acil Tıp Hizmetleri'nde, hastaya ve yaralıya olay yerinde veya ambulansda hastane öncesi acil bakım sağlayan ve ilk müdahale eden profesyonel meslek sahibi kişilerdir. Türkiye'de paramediklerin iş tanımlarının belli olmasına rağmen eğitimleriyle ilgili standardizasyon yoktur.

Modern anlamda hastane öncesi acil bakım hizmetlerine nitelikli eleman yetiştirmek amacıyla Amerika'da 1973, İngiltere'de 1974, Almanya'da 1977 yılında standart birer müfredat programı oluşturulmuştur. Amerika'da 1980 lerde revize edilen bu program 1985 de yayımlanmıştır. 1990' larda yeni değişikliklerle ilgili yeni bir konsensus oluşturmak için ilgili birimler bir araya gelmiş ve yeniden revize edilerek 1995'de yeni ulusal paramedik müfredatı yayınlanmıştır.

Ülkemizde 1993 yılında ilk kez Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Ambulans ve Acil Bakım Teknikerliği programının açılması sonucu hastane öncesi acil bakım hizmetlerine nitelikli eleman yetiştirilmeye başlanmıştır. Şu anda ikisi özel 15 üniversitede bu program eğitime devam etmektedir.

Paramedik yetiştiren okul sayısının artması nedeniyle müfredatta ortak dil oluşturulması gereği doğmuştur. Bu nedenle ilki 2004 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Ambulans ve Acil Bakım Teknikerliği programı tarafından olmak üzere, mesleğin tanımı, yetki ve sorumlulukların belirlenmesi ile eğitim standartlarının belirlenmesi amacıyla dört müfredat toplantısı düzenlenmiştir. Toplantıların ikinci ve üçüncüsünü Ege Üniversitesi SHMYO 28 Ocak 2005 ve 13 Ekim 2005'te, dördüncüsü ise 15-16 haziran 2007 tarihinde Erciyes Üniversitesi SHMYO düzenlemiştir. Bu toplantılara Ambulans ve Acil Bakım Teknikerliği programı bulunan birkaç üniversite dışında tüm üniversiteler katılmıştır.

Bu dört toplantıda alınan kararlar sonucunda müfredat standardizasyonu konusunda ilerlemeler kaydedilmiştir. Bu toplantılarda alınan kararların birçoğu uygulanmaya başlanmıştır. Ancak gelişmeler doğrultusunda güncellemelere gereksinim vardır.

**RADYOLOJİ ÖĞRENCİLERİNİN
“CİHAZ KALİBRASYONU VE KALİTE KONTROL
ÇALIŞMALARINA “ YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA**

Nuran Akyurt*, Murat Balıkçı*, Nural Bekiroğlu,
Turgut Turoğlu*****

*Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Radyoloji Bölümü, İstanbul

** Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Bioistatistik Anabilim Dalı, İstanbul

*** Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Nükleer Tıp Anabilim Dalı, İstanbul

Amaç: Radyoloji öğrencisi radyoloji ünitelerinde kullanılan cihazların hangi radyoloji ekip üyesinin testi gerçekleştireceğini ve hangisinin testi yöneteceğini veya denetleyeceğini bilmek durumundadırlar. Radyoloji ünitelerinde görevli teknik ekibe eğitimleri ve tecrübeleri ile yapılan kalibrasyon işlemlerine yönelik radyoloji öğrencilerinin görüşlerini ve tarafımızdan oluşturulan ifadelerle katılım durumlarını belirlemeyi amaçladık.

Gereç Yöntem: Anketimiz iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde demografik bilgiler, İkinci bölümünde, Radyoloji ünitelerinde yapılan testlerin, uygun eğitilmiş, deneyimli personel tarafından yapıp yorumlanması, tüm radyoloji cihazlarına yönelik kullanım talimatları, cihazlar için oluşturulmuş kullanım kılavuzu olmalıdır ve kalite kontrol çalışmaları yapılmalıdır ifadelerine katılım durumlarını belirleyen bir ölçek uygulanmıştır. 21 sorudan oluşan ölçeğin toplam puanı hesaplanarak, elde edilen veriler elektronik ortama aktarılarak SPSS 14.0 istatistik bilgisayar paket programı ile analiz edilmiştir. İstatistik analiz tekniği olarak; Sıklık Dağılımları, “Bağımsız Örneklem t Testi”, ve Tek Yönlü ANOVA testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Radyoloji öğrencileri;a. röntgen cihazları ile ilgili yapılan testlerin yorumlanmasında her zaman konuyu uzmanına başvurur ifadesine katılıyorum (n =15, %31,9), tamamen katılıyorum (n =32, %68,1) cevaplarını vermişlerdir. Radyoloji ünitelerinde kullanılan tüm cihazların periyodik bakımları ve testlerin yorumlanması konusunda bünyesinde yetkili uzmanları barındırabilmeli aksi durumda ise bu hizmeti veren kuruluşlar ile resmi anlaşma yaparak gerekli durumlarda bu kişilerden destek alınması gerektiği yönünde bir katılım göstermişlerdir.

b. radyolojik cihazlarının kalibrasyonunun düzenli aralıklarla yaptırılır ifadesine katılıyorum (n =17, %36,2), tamamen katılıyorum (n =30, %63,8) cevaplarını vermişlerdir. Öğrenciler radyolojide cihaz kalibrasyonun önemini ve kalibrasyon işlemlerinin cihazın özelliklerine uygun olarak belirlenen zaman dilimlerinde yaptırılması gerektiğini dile getirmişlerdir. Verilen cevapların toplam puan ortalaması sınıfa, cinsiyete, mezun olduğu liseye, görev yerine göre bir farklılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Radyoloji öğrencileri; radyoloji ünitesinde görev alan hangi ekip üyelerinin hangi testi yapabileceğini ve hangilerinin testi yönetip kontrol edebileceğini tanımlayabilmelidir. Denetleyen ekip ve teknik ekibin uygun ve yeterli eğitimi, deneyimi ve yeteneklerine yönelik görüşleri olmalıdır. Radyoloji programlarında bu amaçlara yönelik verilen ders programlarının düzenlenmesi yönünde önerilerimiz bulunmaktadır.

**İZMİR METROPOLÜNDEKİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU
MEZUNLARININ EĞİTİMLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ**

**Ayşegül Yurt*, Şirin Yaylalı*, Sinan Yenai*, Ali Erkan Balcı*,
O. Alpaslan Ergör****

*Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İzmir

** Dokuz Eylül Üniversitesi Halk Sağlığı AD, İzmir

Giriş: Tüm eğitim kurumlarında olduğu gibi sağlık hizmetleri meslek yüksekokullarında (SHYMO) çağdaş ve uluslar arası yapıya uyumlu bir eğitim verilebilmesi için eğitim programlarının sürekli değerlendirilmeleri yapılarak eğitim içeriğinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Amaç: Bu çalışmada, SHMYO’u mezunlarının çalıştıkları sağlık sektörü içerisindeki deneyimleriyle eğitim sistemine ilişkin görüşlerine başvurularak kendilerine verilen eğitimi sorgulamaları amaçlanmıştır.

Gereç ve yöntem: Bu anket çalışması, İzmir metropolünde bulunan kamu ve özel sektöre ait sağlık kuruluşlarının farklı birimlerinde görev yapan 119 sağlık teknikeri üzerinde yapılmıştır.

Hazırlanan anket 4 başlık altında toplanmıştır; mezun olduğu okulun donanım ve eğitim sistemine yönelik genel değerlendirme, eğitim-öğrenim çıktılarının değerlendirilmesi, mezunun kendisini değerlendirmesi ve genel görüşlerdir. “Çok zayıf: 1”, “Çok iyi: 5” ve “Fikrim yok: FY” olmak üzere altılı ölçekli bir anket, sağlık teknikerliği mezunları tarafından yanıtlanmıştır. Veriler SPSS 11.0 yazılım programı içinde hazırlanan veri tabanına geçirilerek değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya farklı üniversitelerden mezun olmuş kamu ve özel sağlık kuruluşunda çalışan sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu mezunları katılmıştır. Eski mezunların kendi okulunu genel değerlendirme puanı en çok 60 puan üzerinden $40,21 \pm 7,05$ olduğu görülmüştür. Bilgi ve beceriyi sorgulayan eğitim çıktılarının değerlendirme puanı en çok 85 puan üzerinden $67,69 \pm 11$ puan olarak saptanmıştır. Son bölümdeki mezunların kendini değerlendirmesi en çok toplam 30 puan üzerinden $24 \pm 4,14$ puan olarak değerlendirilmiştir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin 3 te 2 si, okul ve eğitim donanımları ile ilgili bölümü ‘iyi’ olarak nitelendirmiştir, ancak özellikle laboratuvar olanaklarının eksikliği, derslerle ilgili ek kaynak materyal olanaklarının eksikliği, sosyal yaşam ve etkinliklerin yetersiz oluşu, psikolojik rehberlik hizmeti alabilme ve akademik danışmanlıkla ilgili bölümü genel olarak “orta” olarak değerlendirilmiştir. Kendilerinin değerlendirildiği bölümde ise, büyük bir oranda sektör beklentileri doğrultusunda yeterli gördüğünü ifade etmektedir.

Sonuç: Anket çalışmasının sonuçlarına göre, sektörde çalışan SHMYO çıkışlı mezunların, eğitim dönemi içerisindeki bilgi ve becerilerinin sektör beklentileri ile uyumlu olduğu, ancak özgüven ve sorumluluk kazandırmaya yönelik bir eğitim yapılandırılmasının gerekliliği ortaya çıkmıştır.

İZMİR METROPOLÜNDE KAMU VE ÖZEL RADYOLOJİ MERKEZLERİNİN RADYOLOJİ TEKNİKERLERİNDEN BEKLENTİLERİNİN SAPTANMASI

Ayşegül Yurt*, Aysun Manisalıgil**, Ensari Güneli*,
O. Alpaslan Ergör***, E. Ülfet Altuntaş*

*Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İzmir

**Dokuz Eylül Üniversitesi Radyoloji AD, İzmir

*** Dokuz Eylül Üniversitesi Halk Sağlığı AD, İzmir

Giriş: Radyoloji alanındaki hızlı teknolojik gelişmeler paralelinde; bir radyoloji teknikeri, radyografik kalite ve radyasyon güvenliğini sağlayarak yapılan işin sürekli aynı kalitede gerçekleştirilmesine katkıda bulunmalıdır. Bu nedenle meslek yüksekokullarında verilen kuramsal bilgiler ve klinik uygulamalar, mesleki eğitimde uzmanlığın önemli bir parçası olduğundan gerçek yaşam sorunları göz önünde bulundurularak ülkenin nesnel gereksinimlerine cevap bulunması gerekmektedir.

Amaç: Bu araştırma ile radyoloji teknikerlerinin sahip olması gereken bilgi, beceri ve niteliklerin belirlenmesi, konuyla ilgili olarak sektörün ihtiyaçlarının ortaya konulması, mesleki teorik ve pratik bilgi düzeylerinin tanımlanması, radyoloji teknikerlerinden beklentilerin ortaya konulması ve bu beklentilere yanıt verebilecek meslek standartlarının geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışma, İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde etkinlik gösteren kamu ve özel hastanelerinin radyoloji merkezleri ve özel görüntüleme merkezlerinde gerçekleştirildi. Araştırmamız için örnek büyüklüğü, %50 bilinmeyen prevalans üzerinden %95 güven aralığında, ± 10 sapma ile 68 kuruluş olarak belirlenmiş; %10 yedek eklenerek 74 kuruluş erişim hedeflendi.

Çalışmanın verileri, kurumlara ulaştırılan bir anket formu aracılığı ile toplandı. Anket formu kurumun yapısal özellikleri, eğitim çıktılarının değerlendirilmesi ve görüşler olmak üzere üç bölümden oluşturuldu. “En gerekli” 4, “gereksiz” 0 puan olacak biçimde beşli bir ölçek kullanılarak, eğitim çıktılarının değerlendirildiği ilk 30 soruluk bölüm, en çok 120 puan ve 9 farklı radyolojik görüntüleme cihazını kullanabilme becerisine yönelik sorular ise en çok 36 puan üzerinden değerlendirildi. “Veriler SPSS 11.0 paket programı içinde hazırlanan veri tabanına geçirilerek değerlendirildi.

Bulgular: Çalışmaya 51 kuruluş (%69) katıldı. Anketi yanıtlayan kuruluşların dağılımı 11 uygulama ve araştırma hastanesi (%21,6), 15 özel hastane (%29,4), 20 özel radyoloji merkezi (%39,2) ve 5 nükleer tıp merkezi (%9,8) olarak belirlenmiştir. Anket sonuçlarına göre; bu merkezlerde çalışan ortalama tekniker sayısı $5,11 \pm 10,1$ ve ortalama teknisyenin sayısı da $3,35 \pm 6,4$ olduğu saptandı. Sektör temsilcileri tarafından doldurulan ankette, tekniker eğitim çıktıları konusundaki beklentiler ortalama $91,13 \pm 15,6$ puan olarak bulunurken, radyoloji teknikerinin görüntüleme cihazlarını kullanabilme becerisi ortalama $18,52 \pm 5,2$ olarak belirlendi.

Sonuç: Sağlık sektörünün radyoloji teknikerinden beklentileri ile ilgili yaptığımız çalışma sonucunda, radyoloji teknikerliği eğitiminde bilgi ve beceri düzeyinin sektör beklentileri ile uyumlu olduğu, nesnel gereksinimler doğrultusunda geliştirilecek ve yükseltecek bir program çizilmesine karar verildi.

**İZMİR METROPOLÜNDE SAĞLIK SEKTÖRÜNDEKİ YÖNETİCİLERİN SAĞLIK
TEKNİKERLERİNDEN BEKLENTİLERİ**

Melahat Kızıl, Ayşegül Yurt, Şirin Yaylalı, Nursun Baruş

Dokuz Eylül Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İzmir

Giriş: Sağlık ekibine değişik alanlarda yetişmiş eleman sağlayan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokullarına duyulan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır. Sağlık sektörünün istihdam ettiği sağlık teknikerini yetiştiren SHMYO'larında, çağdaş bir eğitim verilebilmesi için eğitim alt yapısının geliştirilmesi ve sektörün ihtiyacını karşılayacak yeni teknikerlik programlarının açılması gerekmektedir.

Amaç: Bu çalışmada, SHMYO'larının ülke ve dünya gerçeklerine uygun kalitede teorik ve pratik eğitim verilebilmesi ve öğrencilerini iyi bir meslek elemanı olarak yetiştirilebilmesi için nelerin yapılması nelerin yapılmaması gerektiği konusunda somut önerilerin ortaya konulması planlandı. Sağlık sektöründe, kamu ve özel sağlık kuruluşlarında tekniker olarak çalışanların niteliklerine yönelik beklentilerin analiz edilerek belirlenmesi sağlandı.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışma, İzmir metropolünde yer alan kamu ve özel sağlık kuruluşlarında gerçekleştirildi. Sağlık kuruluşları web aracılığıyla İl Sağlık Müdürlüğü sayfasından belirlendi. Sağlık ocakları çıkarıldıktan sonra özellikle eğitimi verdiğimiz sağlık teknikerlerinin istihdam eden kuruluşlar tespit edildi. Hedeflenenler içinde 46 kamu ve özel sağlık kuruluşundaki yöneticiler tarafından yanıtlandı.

Çalışmanın verileri, kurumlara ulaştırılan bir anket formu aracılığı ile toplandı. 3 bölümden oluşan anket içeriği; kurum hakkında genel bilgiler, sağlık teknikerlerinin eğitim çıktıları ve becerilerinin değerlendirilmesi ve genel görüşler olarak belirlenmiştir. Ankette yöneltilen soruların değerlendirilmesinde 1 (çok zayıf), 5 (çok iyi) ve "fikrim yok" FY olmak üzere altılı bir ölçek kullanıldı. Veriler SPSS 11.0 paket programı içinde hazırlanan veri tabanına geçilerek değerlendirildi.

Bulgular: Kamu ve özel sağlık kuruluşlarından anketi dolduran yönetici/işverenin;7'si (%15,2) başhekim, 17'si (%37) müdür ve 22'sinin (%47,8) de ilgili birim sorumlusu olduğu görülmüştür. Yöneticiler, kurumlarında çalışan farklı sağlık teknikerliği alanları için anketi yanıtlamışlardır. Bu sağlık teknikerleri, tıbbi laboratuvar, radyoloji, tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik, radyoterapi, acil bakım ve ambulans, anestezi ve diş teknikerliğidir.

Sağlık teknikerlerinin eğitim çıktıları ve becerileri, 20 soru ile toplam en çok 100 puan üzerinden 95,7 puanla değerlendirilmiştir. Eğitim çıktıları ve becerilerini sorgulayan anket sorularının hemen hepsinde %10-%20 aralığında orta, %30-%50 aralığında iyi ve %10 - %35 aralığında ise çok iyi değerlendirmesi yapılmıştır.

Bunun yanı sıra sağlık teknikerlerinde olması beklenen 5 özellik ile ilgili sorulara cevaplarda ise bilgi ve beceri, işini sevme, sorumluluk, temizlik ve düzen, iletişim, ekip çalışması, disiplinli, güler yüz, humanist, iyi niyetli, dürüst gibi kişisel özelliklerini de tanımlayan değişik görüşleri bildirmişlerdir.

Sonuç: Ankete katılan yöneticilerin görüşleri doğrultusunda, okulumuzdaki sağlık teknikerliği programlarının eğitim içeriğinin geliştirilmesine karar verilmiştir.

**DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK
YÜKSEKOKULU'NDA ÖLÇME DEĞERLENDİRMEDE KULLANILAN YENİ
YÖNTEMLER**

M.İlgi SEMİN

Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İzmir

Eğitimde hedefler, uygulama ve ölçme iç içedir. Program her aşamasından elde edilen güvenilir verilerle değerlendirilebilir. Bu bildiri ile Dokuz Eylül Üniversitesi SHMYO eğitim programında entegre sisteme geçiş ile birlikte uygulanan yeni ölçme yöntemlerinin tanıtılması amaçlanmıştır

2006-2007 eğitim yılında birinci sınıftan başlatılan entegre eğitim sisteminde süreç içi ve süreç sonu çeşitli ölçme değerlendirme yöntemleri kullanılmıştır. Ölçümün geçerlilik ve güvenilirliğinin yüksek olması için günümüzde belirlenmiş temel ilkelere uyulmaya çalışılmıştır.

Süreç sonu değerlendirmelerde kuramsal bilgi hedefleri, çoktan seçmeli ve/veya kısa yanıtlı yazılı sorulardan oluşturulan testlerle sınandı. Uygulamalı eğitim ile öğrenilmiş olan beceri hedeflerinin ölçülmesinde ise son yıllarda özellikle önerilen OSCE benzeri objektif yapılandırılmış sınavlar kullanılmıştır.

Süreç içi değerlendirmeler için derslerin uygulama kısımları, alanda yapılan çalışmalar ve stajlar gibi uygulamalı eğitim parçalarında hedefleri, uyulması gereken kuralları, yapılması beklenen uygulamaları gösteren, yeterliliğin somut ölçütler üzerinden verilmesini sağlayan karne uygulamasına geçilmiştir.

Umudumuz, günümüzde giderek yaygınlaşan, geçerlilik ve güvenilirliği yüksek olan, öğrenci ve öğretim elemanlarının memnun olduğu bu yöntemlerin genişletilerek uygulanmasıdır.